

LITTERAE CIRCULARES
AD
VENERABILEM CLERUM
DIOECESIS
QUINQUE-ECCLESIENSIS
ANNO 1905.
DIMISSAE.

INDEX

pro Circularibus anni 1905.

	Pag.		Pag.
A bstinentiae et ieiunii lex . . .	7, 23	Államsegélyek kiutalv. ügyében	
Ajánltatik : Doss Adolf „Gondo-		az iskolaszékek kísérő iratai	
latok és Tanácsok“ . . .	59	bélyegmentesek	40
„ Jézus legszentebb		Alumni in seminarium suscepti	63
Szive-Naptára . . .	92	Ambach Michäel	26
„ Kersch Ferencz „Alap-		Andrin Gregorius	75
vető összhangzattan“ . . .	84		
„ Lehmann-Jankovics		B aranyabán	2, 26
„Papirend“ cz. mű . . .	83	Baranyavár	86
„ Némethy Gyula dr.		Bán Ferencz, nős Sárközy Anná-	
„A miseruha“ . . .	92	val, akvi adatai kerestetnek	100
„ Nilkes-Csanádi papnöv.		Beatificatio MM. Cassoviensium	27
irod isk. „Modern		Bedeg	2, 37
hitvéd. fegyverek“ . . .	35	Bellye	26
„ Sipos István dr.		Belügyminiszter felekezeti ügyek-	
„A szemléltető mód-		ben megjelenő tanuk napidi-	
szer a kath. Hitok-		járól	39
tatásban“ . . .	42	Bistyán Vitus	3, 38, 62
„ Szilvek Lajos dr.		Blandl Georgius	62
„A szocialdemok-		Bolgár Kálmán kir. tanfelügyelő	8
rátia vallása“ . . .	42	Braun Stephanus	70
„ Tower Vilmos „Ins-		Bubreggh Adalbertus	3
tructio practica de		Buzsáky Emericus	3, 26
Missis votivis et de			
reque in formam		C alabriaiak részére adakoztak	98
encyclopediae ta-		Calabriensibus terrae motu afflictis	
bellatice redacta“ . . .	52	symbolae petuntur	77
Alapítványi hivatal zárszámadásai	52	Cassovienses MM.	27
Alapszabályai az orsz. kath.		Catechesis commendatur a Pio	
tanítói segélyegyletnek . . .	7	Papa X.	43
Államosítása a kath. iskoláknak	17	Collecta ad petendam pluviam	69
Államsegélyek elkönyvelésére		Commissio Pontificia de re biblica	
Napló ajánltatik	71	circa citationem implicitam S.	
Államsegélyek kérése tárgyában		Scripturae	77
utasítás	54	Communio prima	85

	Pag.
Concursus pro beneficio Baranyabán	2
„ „ „ Baranyavár	86
„ „ „ Bedeg	3
„ „ „ Ibafa	17
„ „ „ Nagynyárád	2
„ „ „ Palfa	62
„ „ „ Sálka	3
Concursus in Seminarium . . .	38, 63
Confessarius extraord. denegari non potest	1
Congregatio S. Concilii de Mis- sis manualibus	61
„ S. Conc. Trident. interpret	97
„ S. Epporum et Reg. „ S. Rituum	1 30
Cordis Sanctissimi Invocatio post Missam	16
Curiai határozat: A ki képviselő- választás alkalmával pénzt el- fogad, vétkes	6
Curiai határozat a rendházak peres ügyében való képví- selet tárgyában	65
Csajághy Carolus	16
Cselenkő Joannes	28
Cserti Stephanus	26
Csizmadia Aloysius	70, 86
Csokonay Adalbertus	3
Csonka Ferdinandus	86
Czindery Andreas	3
Deutschbauer Jo-ephus	38
Dispensatio in lege abst. pro festo Annunt.	23, 75
Dispensationales taxae	53
Dispensationes matrim. Romam promov.	37
Dobszay Antonius	25
Dubia quoad licentiam celebr. Missam	30
Dubniczky Ladislaus	62

	Pag.
Egyetemre befolyt pénzekről kimutatás	35
Egyházi és iskolaadót helyben nem lakó hívő is fizet ingat- lan után	34
Encyclica Pii Papae X. de ca- techesi	43
Eucharistiae asservatio	30
Examen prosynodale	69, 89
Éber Geysa	62
Faludi Adamus	70, 86, 96
Fájth Eugenius	38
Fájth Ludovicus	26
Fent Julius	62, 79
Fetter Julius	53
Fedor Josephus	26
Franciscs Paulus	37
Fridrik Geysa	3, 86
Gaál Alexander	37
Gaál Joannes	62
Gartner Alexius	62, 70
Glück Stephanus	38
Gudler Pauli obitus	2
Gulyás Ferencz kir. tanfelügyelő	26
Hangai Ferdinandus	16
Hardy Ernestus	62
Háj Eduardus	26
Heindl Vilhelmus	3, 38
Hivatalok portómentessége	20
Hoffer Gregor.	86
Hoffmann Carolus	62, 86
Horacek Andreas	53
Hortobágyi Josephus	3, 70
Horváth Dionysius	3
Horváth Joannes	96
Ibafa	17
Igazságügyminist. határozat sze- rint Nazarenus felekezet in- gallant nem szerezhethet	5
Indulgentiae recitantibus saluta- tionem Angelicam	15

	Pag.
Indulgentiae s. primam communionem recipientibus	85
Intentiones	38, 96
Interpretatio decreti „Ut debita“	61
Invocatio S. S. Cordis Jesu post Missam	16
Iskola- és egyházi adót ingatlan után helyben nem lakó hívő is fizet	34
Iskolaépületek illetékegyenérték mentesek	40
Iskolai költségvetések betérjesztése	54
Iskolák államosításának módja és feltételei	17
J eiunii lex	7
József kir. herczeg halála és érte Requiem	53
K ath. Egyetem	35
Kemény Andreas	86
Kemény Balth. et Andreas	79
Keszű	75
Képviselő választás alkalmával szavazatért pénzt elfogadni vétek	6
Kimutatás kath. egyetemre befolyt pénzekről	35
Kir. Tanfelügyelők	8
Koch Julius	62, 96
Kovács Josephus	26
Közigazgatási bíróság a lelkészi földek adójának számításáról	99
Közigazgatási bíróság határozata felekezeti iskolának nyújtandó segély tárgyában	32
Közigazgatási bíróság határozata szerint mise alapítv. kamatjövedelme tőkekamattal nem terhelhető	87
Közigazgatási bíróság határozata tanítói illetmények beszédese tárgyában	41
Közigazgatási bíróság ítélete a lelkész által hasznélvezett	

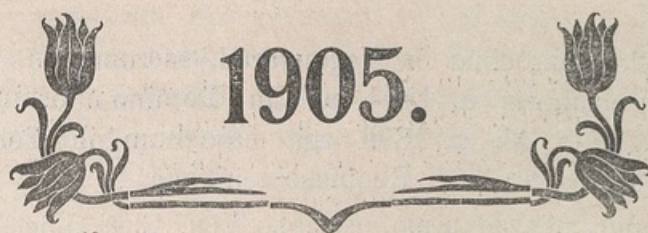
	Pag.
földek pótdómentessége ügyében	58
Községi pótdómentes a kath. templom és mise alapítvány kamatjövedelme	33
Kun Ludovicus	62
Kühnl Josephus	62
L ackenbacher-féle alapítvány	68, 82
Lajos Julius	3
Lelkészi földek adójának számlása	99
Lelkigyakorlatok	63
Leopoldinae societatis relatio	83
Lichtfusz Ferdinandus	86
Liquores SS.	25
Litania SS. Cordis augetur obsecratione	69
M ajor Carolus	37, 86
Marton Alexander	70
Matrimoniales disp. Romam promovendae	37
Mátay Antonius	62
Ministeri határozat a Nazarenus felekezet ingatlan szerzéséről	5
Ministeri határozat szerint a gyónás és áldozás a kath. vallás-oktatás elválaszthatlan részei	71
Ministeri határozat vizszab. költségek ügyében	63
Ministeri rendelet a védkötelesekről szolgáltatandó pontos akvi adatok tárgyában	81
Ministeri rendelet egyházi hív. portómentessége ügyében	20
Miscalapítvány jöved. tőkekamatadóval nem terhelhető meg	87
Misealapítvány jöv. községi pótdómentesek	98
Missae manuales	61
Missionum collecta	23, 24
Morschhauser Josephus	70
Mózes Andreas	79
Moyzis Emericus	62

	Pag.
Mucsi	26, 37, 86
Müller Carolus	38
N agynyárád	2, 26
Nazarenusok gyermekeiről	4
Nazarenus vallásfelekezet ingat-	
lant nem szerezhethet	5
Növendékpapok felvétele	38, 63
Nunkovics Gabriel	62, 70, 86
Ny ári Simon	63
O bi'us Andr'in Gregorii	75
„ Csajághy Caroli	16
„ Dobszay Antonii	25
„ Forster Ernesti	62
„ Gudler Pauli	2
„ Hangai Ferdinandi	16
„ Lichtfusz Ferdinandi	86
„ Scharfenberger J.	70
„ Troll Francisci	93
Oboli Petri	23, 24
Olea SS.	25
Ordinatio	61
Országos kath. tanítói segély-	
alap új alapszabályai	7
P acséry Károly dr. kir. tan-	
felügyelő	8, 26
Palkó Josephus	26
Pálfa	62
Pálffy Alexander	3, 70
Pensio	78
Perényi Paulus	70
Pius Papa X.	15, 23, 43
Plébániai leltárak	24
Plébániai tőkekamatadó ügyé-	
ben utasítás	80
Pluvia petenda	69
Portómentesség ügyében min.	
rendelet	20
Pótadómentes a lelkész által ha-	
szonélvezett föld	58
Pótadómentes a templom és	
mise alapítvány tőkekamata	33

	Pag.
Pótadóval misealapítványok	
nem terhelhetők	98
Publicantur consignationes de	
piis oblatiis	24
Püspökpusztá	38
R athmann Andreas	3
Rathmann Balth	3
Rathmann-Kemény	79
Rausz Aloysius	26
Recensio thesium	4
Reinhardt Georgius	3, 26
Rendházakat az ehm. hatóság	
képviseli perben	65
Rituale	70
Rituum congreg. S.	30, 73
S alamon József kir. tanfelügyelő	8
Salutatio Angelica cum indulg.	15
Sásd	26
Scripturae S. citatio	77
Semináriumba felvétel	38, 63
Sina Simon báró tanítói alapítv	82
Stefán Arthur	38
Stipendia Missarum	38
S charfenberger Joannes	70
Schematismus dioec.	79
S zálka	3, 17
Szánthó Ignatius	26, 62, 79
Szászvár	3
Szeitz Josephus	3
Szent-István társulat pártoló tag-	
sága	6, 54
Szeredy József alapítvány	80
Szücs Jósephus	26
T akács Michaél	3, 17
Tanítói Báró Sina segélyre	
pályázat	82
Tanítói illetmények beszédese	
az iskola fentartót kötelezi	41
Tanítói javadalomhoz tartozó	
föld vízszab. költsége	63

	Pag.		Pag.
Tanítói orsz. kath. segélyalap számadása	87	V allásoktatás elválaszthatlan része a gyónás és áldozás	71
Tanítói orsz. segélyalapról nyelendő segélyekért benyújtandó kérvények	38	Vaszary Claudii jub. semisae- culare	37
Tanítói orsz. segélyalapról segélyt nyertek	97	Vaszary Colomanus	79
Tanítói orsz. kath. segélyegylet új alapszabályai	7	Vásárosdombó	26
Tanúk felekezeti ügyekben napidíjat nem kapnak	39	Védkötelesek összeírásához pontos akvi adatok kívántatnak	81
Taxa stipendiorum apud regulares	96	Végrendelet nélkül elhalt szerzetes vagyona a rendházra száll.	65
Taxae dispensationales	53	Viaticum et extrema unctio	73
Tápintézetbe való felvétel	55	Virilista községi képviselőtestületi tagok adójának számításánál azon körülmény nem határoz, hogy a lelkész adó- az egyház fizeti	99
Tápintézeti alapítvány	95	Vizszabályozási költségek a tanítói javadalom földjei után	63
Tápintézeti kimutatás	56	Vörösmart	26
Tengőd	26		
Theses pro coronis	7	Z ádor Aloysius	26, 37
Thesium theol. recensio	4, 23	Zárszámadásai az alapítványi hivatalnak	51
Tőkekamatadó ügyében utasítás	80	Zichy Julius Comes episcopus	93, 101
Tőkekamatadóval misealapítványi jövedelem nem terhelhető meg	87	Z sivkó Michael	38, 63
Troll fundatio pro docentibus	8		
„ „ pro sacerdotibus	7		
„ „ pro Tápintézet	95		
Troll Francisci obitus	95		

I.

32

1905.

P. D. Maurus Serafini, Abbas Generalis Congregationis Cassinensis a primaeva Observantia O. S. B., ad pedes Sanctitatis Tuae provolutus, humiliter proponit dubium prout sequitur circa Decretum, quod incipit „*Quemadmodum*“ datum die 17. Decembris 1890. de Confessariis Monialium.¹

Superiorissa, etiam ob motiva extrinseca, confessarium extraordinarium suis monialibus ex seipsa denegare nequit

Licet die 17. Augusti 1891.² Sacra Congregatio Episcoporum et Regularium responderit ad 2: „Superiorem teneri subditi precibus semper indulgere quamvis plane videat necessitatem esse fictam, et vel scrupulis vel alio mentis defectu ut veram ab ipso petente apprehensam“; insuper ad 3: „Religiosam petentem eligere posse inter diversos ab Ordinario deputatos, qui sibi munus Confessarii impleat“; nihilominus nonnullae Sanctimonialium vel Sororum Religiosarum Superiores adhuc contendunt sibi licere, decisis non obstantibus, Sorori petenti Confessarium, quem prae caeteris mavult, denegare ex motivis, uti aiunt, extrinsecis.³

Quaeritur utrum, saltem ob motiva huius generis Superiorissa licite possit Confessarium ex deputatis a Sorore electum ipsi denegare? Et Deus etc.

Et S. Congregatio Negotiis et Consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita, omnibus sedulo perpensis, die 5. Augusti 1904. respondit: „Negative; sed si adsint rationes vere graves, Superiorissa eas subiiciat Ordinario, cuius iudicio standum erit.“⁴

D. Card. *Ferrata*, Praefectus.
Philippus *Giustini*, Secretarius.

¹ Cfr. Acta S. Sedis, vol. 23, p. 505. — ² Cfr. Ibid., vol. 25, pag 109.

³ Haec autem motiva, quae extrinseca vocantur, esse possunt ex. gr. quod forte confessarius extraordinarius a moniali vel sorore electus parum faveat monasterio, vel quod idem indicio Superiorissae aliquam Communitatis perturbationem inducere possit et alia similia (N. R.).

⁴ Ecclesia, ad magis tutandam libertatem monialium in confessione explenda, omnimodam Superiorissis monasteriorum adimit facultatem denegandi propriis subditis confessarium

33
1905.

Obitus Pauli
Gudler paro-
chi in Nagy-
nyárád.

Paulus Gudler, parochus in Nagynyárád, sacramentis moribundorum rite susceptis die 15-a Decembris a. 1904. pie in Domino mortuus est anno aetatis suae 63 o, sacerdotii 39-o. Ab a. 1872 egit parochum in Bellye, ab a. 1892. in Villány, ab a. 1899 in Nagynyárád. Requiescat in pace!

Animam denati piis ad aram precibus Ven. Cleri dioecesani commendo.

34
1905.

Concursus
pro parochia
Nagynyárád
et
Baranyabán.

Beneficia parochialia *Nagynyárád* et *Baranyabán* patronatui Serenissimi D. Caes. et Reg. Archiducis Friderici obnoxia concursui usque 31-am Jan. 1905. duraturo exponuntur. Qui unum vel alterum horum beneficiorum obtinere cupiunt et examine prosynodali probati sunt, velint recursus Serenissimo D. Patrono inscriptos intra terminum praecclusi Officio dioecesano submittere.

extraordinarium. Et sane in citato Decreto *Quemadmodum* diei 17. Decembris 1890. n. 4. statuitur, quod: „Sanctitas Sua Superiorissas admonet ne extraordinarium denegent subditis confessarium quoties, ut propriae conscientiae consulant, ad id subditi adigantur, quin eadem Superiorissae ullo modo petitionis rationem inquirant aut aegre id ferre demonstrent.“ Praeterea Rescripto item supra citato die 17. Augusti 1891. ad 2 decernitur, quod Superiorissa: „tenetur subditi precibus (petentis confessarium extraordinarium) semper indulgere, quamvis plane videat necessitatem esse fictam et vel scrupulis, vel alio mentis defectu ut veram ab ipso petente apprehensam.“ Quinimo hodierna decisione quaelibet videtur praeccludi via ut vel parum coartari possit sancta illa conscientiae libertas, qua Ecclesia non solum frui vult omnes utriusque sexus fideles, sed etiam iuxta modum sive moniales sive sorores sive etiam Instituta virorum penitus laicorum. Proinde districte praecipitur Superiorissis ut, quando adsunt rationes verae ac propriae graves denegandi confessarium extraordinarium, non agant ex proprio arbitrio, sed consulant Ordinarium, ad cuius iudicium omnino acquiescere tenentur. Ordinarius autem est Episcopus relate ad moniales eidem immediate subiectas, vel Praelatus Regularis quoad moniales, quae Regularium regimini subsunt.

Abusibus autem, qui forte timeri possunt ex parte petentium confessarium extraordinarium, iam praesto sunt opportuna remedia. Nam Rescripto 17. Augusti 1901 ad 2. S. C. Episcoporum et Regularium vult, ut: „Subditi moneantur non posse extraordinarios confessarios petere, nisi ad id adigantur, ut propriae conscientiae consulant.“ Insuper Rescripto diei 1. Februarii 1892. ad 2 (cfr. Acta S. Sedis, vol 30, p. 121.) eadem S. C. decrevit, confessarios extraordinarios in conscientia teneri ad non audiendas confessiones sororum, quae rationabile motivum non habent ut ad eos recurrant. Demum in eodem Rescripto, ad 4, quum nonnullae moniales aut earum maior pars persaepe peterent aliquem ex confessoribus extraordinariis, tunc S. C. decrevit, ut: „Moneat Ordinarius moniales et sorores, de quibus agitur, dispositionem articuli IV. Decreti *Quemadmodum* exceptionem tantum legi communi constituere, pro casibus dumtaxat verae et absolutae necessitatis, quoties ad id adigantur, firmo remanente quod a S. Concilio Tridentino et a Constitutione s. m. Benedicti XIV. incipiente „*Pastoralis curae*“ praeceptum habetur.“ Lex communis, quae a tota antiquitate fideliter observata fuit et quae a Tridentino et a Benedicto XIV. praecipitur, est: „ut pro singulis monialum et sororum monasteriis unus dumtaxat confessorius deputetur“ atque: „praeter ordinarium confessarium alius extraordinarius ab Episcopo aut aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur“ (N R)

35

1905.

Concursus
pro parochia
Bedeg.

Pro beneficio parochiali *Bedeg* vacanti et patronatui Celsissimi D. Nicolai e Principibus Esterházy obnoxio concursus usque 31-am Januarii a. 1905. indico. Concurrentes in examine prosynodali approbatos praesentibus invio, ut recursus Celsissimo D. Patrono inscriptos intra terminum praeclusi horum promoveant.

36

1905.

Concursus
pro parochia
Szálka.

Pro beneficio parochiali *Szálka* vacanti patronatui Celsissimi D. Alfredi e Principibus Montenuovo obnoxio concursus usque 31-am Januarii 1905. duraturus publicatur. Qui ad isthoc beneficium reflectere cupiunt et examine prosynodali sunt probati, praesentibus instruo, ut recursus Celsissimo D. Patrono inscriptos Officio dioecesano praesentare velint.

37

1905.

Personalia.

Rathmann Balthasaro, parocho Magyarorszékensi commissa sunt agenda vice-archidiaconi districtus Gödre.

Constituti sunt administratores :

Bubregh Adalbertus, adusque catecheta penes scholas elementares civitatis Quinque-Ecclesiensis, in Szászvár.

Bistván Vitus, adusque cooperator Baranyabánensis, in Nagynyárád.

Takács Michaël, cooperator Kurdensis, in Szálka.

Heindl Vilhelmus, subsidiarius Szálkaensis, in Bedeg.

Buzsáky Emericus, cooperator Baranyabánensis, in Baranyabán.

Vicarii in spiritualibus nominati sunt :

Horváth Dionysius, cooperator Herczegszöllösensis, penes infirmum parochum in Somberek.

Reinhardt Georgius, cooperator Olaszensis, in Mucsi

Lajos Julius, cooperator Tolnaensis, constitutus est praefectus in schola cantorum Ecclesiae Cathr. unaque catecheta penes scholas elementares civitatis Qu.-Ecclesiensis.

Missi sunt cooperatores :

Rathmann Andreas, administrator interimalis Szászvárens, ad Tolna.

Fridrik Geysa e Püspökszenterzsébet ad Baranyabán.

Czindery Andreas e Szebény ad Püspökszenterzsébet.

Hortobágyi Josephus e Mozsgó ad Szebény.

Szeitz Josephus e Ráczmecske ad Kurd.

Csokonay Adalbertus e Kövágó-Szöllös ad Szászvár.

Pálffy Alexander, vicarius in spiritualibus in Somberek, ad Herczegszöllös.

38

1905.

Recensio
thesium pro
corona ver-
nali 1904.

Specialem curam et diligentiam in elucubranda dissertatione: „Mi a teendője a lelkipásztornak, ha tudomására jut, hogy valamely hive merőben csak polgári frigyet kötött?“ — exhibuerunt: Aloysius Rausz, Andreas Czindery, Vitus Bistyan, Antonius Máty, Georgius Blandl, Arthur Stephan. Brevius sed tamen accurate disserunt: Braun Stephanus, Carolus Hoffmann, Alexander Gsvind, Stephanus Cserti et Gregorius Hoffer.

39

1905.

Nazarenusok
gyermekéről.

A nazarénusok ügyében az alábbi kérdések megoldását, mivel főképp az újabb állami törvények által létrehozott jogviszonyok miatt általános érdekűek, a megfelelő utasításokkal a következőkben közlöm:

1. Vajjon a katolikus vallásról a nazarenizmusra áttért szülők polgári hatóság útján kényszeríthetők-e arra, hogy újszülött gyermekeiket a katolikus vallás szertartásai szerint megkereszteltessék?

Ezen kérdést állami törvények szempontjából tekintve: igaz ugyan, hogy a vallás szabad gyakorlatáról szóló 1895: XXIII. t.-cz. 27. §-a szerint minden gyermek valamely vallásban nevelendő még akkor is, ha szülei nem tartoznak egyik bevett valláshoz sem, hanem jogérvényesen „felekezetenkívüliek“ volnának; ha pedig jogérvényesen ki nem léptek volna valamely vallásból s így a ténylegesen elhagyott vallás hiveinek tartatnak, akkor meg éppenséggel meg is van határozva az 1868: LIII. t.-cz.-ben, s a gyermekek vallásáról szóló 1894: XXXII. t.-cz.-ben, hogy az ily szülőktől származott gyermekek *melyik* vallásban nevelendők; mindazonáltal arról nézve a törvényben intézkedés nincsen, hogy a gyermekek vallásos nevelése mily szertartás szerint kell hogy kezdetét vegye. Csak annyit biztosít az 1895: XLIII. t.-cz. 27. §-ának utolsó bekezdése s az e törvényre vonatkozó 1896. é. 56. V. K. M. eln. sz. miniszteri rendelet III. fej. 22. és 26. §-a, hogy még a *jogérvényesen* felekezetenkívüli szülőknek gyermekei is a bevett vagy törvényesen elismert vallások *valamelyikében* fognak neveltetni (ha másképp nem, hát gyámhatósági határozat szerint) tanköteles korukban; illetve születési anyakönyvükben valamilyen vallásúnak okvetlenül jeleztetni fognak legkésőbb tanköteles korukban. Így állván a dolog: hatóságilag nem kényszeríthetők a nazarénus szülők, hogy gyermekeiket megkereszteltessék, ha mindjárt jogszerűleg katolikusoknak tekintendők is — a polgári fórumok előtt — úgy a szülők mint a gyermek.

Ha pedig egyházjogi szempontból tekintjük a kérdést: be kell vallanunk, hogy nem mindig használna, ha a nazarénusok polgárilag kényszeríthetők volnának is gyermekeik megkereszteltetésére. A még eszköz használatával nem bíró gyermekeket ugyanis nem minden esetben szabad megkeresztelnünk, hanem csak akkor, ha

elfogadható (probabilis) reményünk van az iránt, hogy majdan katolikus módon fognak neveltetni. Pedig, hogy ezen remény valamely adott esetben fönforog-e, az a szülőknek a fent idézett állami törvényekben biztosított jogai mikénti gyakorlásától függ.

Mindezeknél fogva, ha a nazarénus szülők polgárjogilag katolikusoknak tekintendők s gyermeküket megkereszteltetni nem akarják: akkor türelemmel várnia kell a lelkésznek, mignem a gyermek eszének használatával élni kezd; de ekkor azután a gyermek kellő oktatásban részesítendő s ha a szent keresztséget kéri, meg kell őt keresztelni — a szülők akarata ellenére is. Ugyanezt kell tenni a gyermek kívánságára még akkor is, ha nazarénus szülők polgárilag „felekezetnélküliek“, de a gyermek apostasiájának súlyos veszedelme fön nem forog (pld. a rokonság katolikus, a gyermek katolikus iskolába jár, a gyámhatóság katolikusnak lenni határozza a gyermeket stb.), minek megítélése az Egyházmegyei Hatóságtól kérendő.

2. *Egy házaspárnak, a kik közül az atya katolikus, az anya pedig a nazarénus szektához tért át, fiúgyermeké születvén, az atya meg akarja ezt mint csecsemőt kereszteltetni, az anya azonban ebbe beleegyezni nem akar. Mi ez esetben a teendő?*

Polgárjogi szempontból semmi nehézség sincsen a keresztelés ellen. A fiú ugyanis katolikusnak tekintendő, katolikus módon nevelendő a fenti törvények szerint.

Egyházzogi szempontból szintén nincs semmi akadály a fiú megkeresztelésének; mivel az apa akaratában s az állami törvényekben ezen fiú katolikus neveltetése eléggé biztosítva van.

3. *Katolikusból nazarénussá lett szülő kereszteletlen gyermekét eltemetheti-e a lelkész, vagy kénytelen-e eltemetni a szülők kívánságára?*

Az egyház törvénye tiltja a kereszteletlen gyermekek eltemetését. Másrészt pedig a szülők követelését polgári törvények sem támogatják. Az egyházi szertartást tehát föltétlenül és aggodalom nélkül meg kell tagadni.

40

1905.

A m. kir. igazságügyminiszterium 1904. évi 29.103.^a sz. határozata egy felmerült ügyből kifolyólag a m. kir. belügyminiszteriummal egyetértve kijelenti, hogy a nazarénus vallásfelekezetnek vagy gyülekezetnek ingatlan szerzésére vonatkozó okiratát a törvényhatóság első tisztviselője (alispán, polgármester) az 1895. évi XLIII. t.-cz. 9. §-a értelmében a bemutatási záradékkal el nem láthatja s ennek folytán a nazarénus vallásfelekezet vagy gyülekezet e minőségben ingatlant még imaház emelése céljából sem szerezhet és a közigazgatási hatóság az ilyen célra szolgáló imaház emeléséhez az engedélyt nem adhatja meg, mert az 1895. évi XLIII. t.-cz. 9. §-a értelmében csupán a törvényesen elismert vallásfelekezeteket illeti meg az ott felsorolt célokra szolgáló ingatlanoknak bizonyos meghatározott korlátok közt való szerzésére vonatkozó jog.

A nazarénus
vallásfeleke-
zet ingatlan
nem szerez-
het.

41

1905.

Pénz elfoga-
dás képvise-
lőválasztás
alkalmával.

Képviselő-választás alkalmával, aki a kínált pénzt azon célból, hogy szavazzon, vagy ne szavazzon, elfogadja: a polgárok választási joga ellen elkövetett vétségben bűnös még akkor is, ha nem ígérete szerint szavazott.

A kir. Curia 1904. évi 999. számú határozatával helybenhagyta a kir. tábla következő *ítéletét*: vádlott öt napi fogházbüntetésre és 20 kor., két napi fogházra átváltoztatható pénzbüntetésre, s politikai jogainak egy évi fölfüggesztésére ítéltetik. *Indokok*: A vádlott beismerte, hogy az 1902. évi június hó 25-én megtartott képviselőválasztás alkalmával P. Gy.-tól 10 koronát és B. J.-tól is 10 koronát fogadott el azért, hogy a kormánypart jelöltjére szavazzon; beismerte, hogy ebből a 20 koronából 15 koronát a saját céljaira fordított: bizonyítva van, hogy választó polgár volt. Az a védekezése, hogy a btkv. 185. §-ának második bekezdésébe ütköző, a vád tárgyává tett cselekményt csak az követi el, aki a nyújtott előnyt vagy pénzt azzal a célzattal fogadja el, hogy az ellenpart jelöltjére szavazzon, meg nem állhat, mert a hivatkozott törvényszakasz második bekezdésében az foglaltatik, hogy aki megjelölt célból, hogy t. i. az ellenpart jelöltjére szavazzon, kínált pénzt elfogadja, az követi el ezt a vád tárgyává tett cselekményt s a célzat a kínálatban van, amelyet megvesztegetni kívánt ellenfél nyivánit, s ezzel a kínálattal amennyiben elfogadtatik, a cselekmény be van fejezve és aki azon célból, hogy szavazzon vagy ne szavazzon, a kínált pénzt elfogadja, a polgároknak választási joga ellen elkövetett vétségben bűnös még akkor is, ha nem az ígérete szerint szavazott. Mint-hogy pedig a vádlott beismerte, hogy a neki azon célból adott 20 koronát, hogy a kormánypart jelöltjére szavazzon, elfogadta s abból beismerése szerint 15 koronát saját céljára fordított, ezen beismerésével bizonyítva van az elsőbiróság által megállapított s itt kiegészített tényállás s vádlottnak a bűnössége; a cselekmény pedig a btkv 185. §. 2-ik bekezdésébe ütköző, a polgároknak választási joga ellen elkövetett vétséget képezi, tehát a vádlott ebben a vétségben bűnösnek volt kimondandó

42

1905.

Gyűjtőívek a
Szent-István-
Társulat pár-
toló tagjai
részére kül-
detnek.

A Szent-István-Társulat nagyérdemű elnökségének kérelmére minden plébánia részére 2 példány, pártoló tagok gyűjtésére szolgáló gyűjtőívet mellékelek jelen körlevelemhez, egyben ezen jó ügyet a t. lelkeszkedő papság figyelmébe ajánlom ismételten.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 1-a Januarii a. 1905.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis.

II.

235

1905.

Circa observantiam jejunii et abstinentiae per annum 1905. eadem dispono, quae in litteris Meis circularibus a. 1904. II. sub nr. 343/1904. desuper continentur.

Lex jejunii
et abstinentiae
pro a.
1905.

Una provoco Ven. Animarum Curatores, ut de lege jejunii et abstinentiae ea, quae totum anni tempus concernunt Dominica Quinquagesimae, fidelibus suis ex ambone annuntiare velint, eos congrue edocendo, quae circa hanc legem scitu sunt necessaria.

236

1905.

Thesis a Ven. Clero curato pro corona vernali a. 1905 elucubrandae e *theologia morali*:

Theses theol
pro a 1905.

Quae sunt obligationes subditorum erga principem, erga patriam, erga gubernium?

Pro corona autumnali eiusdem anni e *theologia dogmatica*:

Hypothesis evolutionis et progressus in materia religionis est falsa.

237

1905.

Census foundationis Illmi ac Rmi D. Francisci Troll ad succolandos sacerdotes infirmos et egenos pro 1904. obtinuerunt:

Subsidium
Troll pro sacerdotibus

Arányi Geysa, Aschenbrenner Julius, Balog Josephus, Boross Aurelius, Bödy Carolus, Fekete Alexander, Heindl Vilhelmus, Kövesdy Joannes, Polgár Joannes, Rausz Aloysius, Trinn Joannes, Zserdin Josephus.

Apocha de 200 coronis rite tymbrata ad Cassam Fund. Gen. Dioecesis mittenda, unde summa praefata concernentibus mox consignabitur.

238

1905.

Subsidium
Troll pro do-
centibus.

Subsidium e fundatione Illmi ac Rssmi D. Francisci Troll pro docentibus facta redundans pro 1904. obtinuerunt:

Pfeffermann Joannes, docens in Mecsek-
szabolcs.

Járányi Ludovicus, docens in Somogy.

Deutsch Colomannus, docens in Ócsárd.

Saághy Franciscus, docens in Gyüd.

Skerlecz Ludovicus, docens in Frigyes-
föld.

Mayer Josephus, docens in Baranyabán.

Troppa Gyula, docens in Dunaszekcső.

Jeszenszky Joannes, docens in Palota-
bozsok.

Vitkovits Franciscus, docens in Magyar-
péterd.

Horváth Camillus, docens in Kátoly.

Hucker Adamus, docens in Szalatnak

Fischer Adolphus, docens in Liget.

Fehérvári Franciscus, docens in Tótke-
resztur.

Böhm Josephus, docens in Petrijevci.

Vincens Michaël, docens in Lacic.

Soror Michaëla, docens in Bonyhád.

Kovács Theresia, docens in Szakcsuj-
major.

Szigeti Josephus, docens in Kánya

Boda Joannes, docens in Miszla

Bencze Alexander, docens in Bölske.

Simrák Ladislaus, docens in Báta.

Schlechta Carolus, docens in Zomba.

Velint R. D. Curati docentes suprarecensitos de subsidio impetrato, quod 100 coronas apud Cassam Fund. Gen. Dioecesanam erga apocham legalem levandas efficit, certiores reddere.

239

1905.

Uj királyi
tanfelügye-
lők.

A kerületi esperes-tanfelügyelők, iskolaigazgató-plébánosok, és az egyház-
megyei tanítók tájékoztatása céljából közlöm, hogy Salamon József kir. tanácsos,
Baranyavármegye kir. tanfelügyelője nyugdíjaztatott és *Bolgár Kálmán* neveztetett
ki Baranyavármegye kir. tanfelügyelővé, Gulyás Ferencz dr. Somogyvármegye kir.
tanfelügyelője pedig Moson vármegyébe helyeztetvén át, *dr. Pacséri Károly* nevez-
tetett ki Somogy vármegye kir. tanfelügyelőjévé.

240

1905.

Az orsz. kath.
tanítói se-
gélyalap új
alapszabályai
közöltetnek.

1903. évi XV. sz. körlevelemben 3264/1903. sz. a. közöltem, hogy az orsz.
kath. tanítói segélyalap régi tagsági könyvecskéi kicserélendőek és új, az új alapsza-
bályokat magokban foglaló tagsági könyvecskék szerzendők be. Hogy ezen új alap-
szabályokról annál könnyebben tudomást szerezhessen a tiszt. egyházmegyei lelkész-
kedő papság, általa pedig az eh. r. k. tanítói kar a fentebb jelzett új alapszabá-
lyokat alább egész terjedelmökben közzé teszem.

A magyarországi latin és görög szertartású róm. kath. tanítók Segélyalapjának

ALAPSZABÁLYAI.

I. Az alap czime és célja.

1. §. A magyarországi latin és görög szert. róm. kath. tanítók, illetőleg gyermekeik, özvegyeik és árváik javára segélyalap létesítetik s ez „Magyarországi latin és görög szertart. róm. kath. tanítók Segélyalapja”-nak neveztetik.

2. §. Ezen alaptól:

a) a rendes tagok gyermekei számára ösztöndíjak;

b) özvegyeik, árváik és esetleg keresetképtelen nagykorú utódaik számára segélypénzek osztatnak; továbbá

c) munkaképtelenné vált vagy más körülmények folytán segélyre szoruló rendes tagok gyámolítást nyernek;

d) a latin és görög szert. róm. kath. tanítók gyermekeinek számára létesítendő országos árvaház, illetőleg a netán létesítendő orsz. kath. tanítói tápintézet alapja támogatásban részesül.

II. Védszentje.

3. §. A „Magyarországi latin és görög szert. róm. kath. tanítók Segélyalapja” *szent Józsefet* tiszteli védszentje gyanánt.

III. Védnökei.

4. §. A segélyalap védnökei a magyarországi latin és görög szertartású kath. püspöki karnak tagjai.

IV. Az alap vagyona.

5. §. Az alap vagyonát képezik:

1. a magyarországi kath. püspöki kar által az intézet létesítésére följánlott 40.000 korona alapösszeg;

2. alapítványok;

3. az egyházmegyék latin és görög szert. kath. tanító-egyesületeinek önkéntes adományai;

4. az alapító tagok által egyszer s mindenkorra befizetett összegek;

5. a pártoló tagok adományai;

6. a rendes tagok után évenként befolyt tagdíjak;

7. végrendeleti hagyományok;

8. bármely más, akár testület, akár magán adományokból befolyó összegek.

6. §. Az alap vagyonából és jövedelméből ösztöndíjazásra, segélyezésre s az árvaház-alap, illetőleg tápintézet gyarapítására fordítatnak:

a) az 5. §. 1. 2. 3. 4. 7. 8. pontjai alatt megnevezett, nemkülönben a rendes és pártoló tagok által az alap növelésére egyszer s mindenkorra 40 koronányi tagsági tőke czimén befizetett összegeknek kamatai;

b) a rendes és pártoló tagoktól évenként befolyó díjnak 80%-tőlja.

7. §. Az ekként fölosztás alá eső összegnek $\frac{3}{10}$ -e ösztöndijakra ; $\frac{4}{10}$ -e a segélypénzekre ; $\frac{2}{10}$ -e a kath. tanítói országos árvaház és $\frac{1}{10}$ az orsz. tápintézet alapjára fordítatik.

8. §. Ösztöndijakban a rendes tagok azon gyermekei részesülnek, a kik felsőbb népoktatási intézeteket, középiskolákat, szakintézeteket vagy főiskolákat látogatnak. Előnyben részesülnek a kath. tanintézetek és a felsőbb iskolák növendékei.

9. §. Az ösztöndijak, illetőleg segélypénzek megállapítása a középponti bizottság hatásköréhez tartozik.

10. §. A segélypénzek csak egy évre szólnak, de ismételve engedményezhetők ; az ösztöndijak természetükénél fogva rendszeren mindaddig kiszolgáltatnak, míg az illetők iskolai tanulmányaikat be nem fejezték, vagy pedig magukat azokra elégtelen előmenetelük- vagy erkölcsi viseletükkel méltatlanokká nem tették.

11. §. Az ösztöndijasok nyugtáikat igazgatójuk által láttamozva, a tanév végén nyert bizonyítványaikkal együtt legkésőbb augusztus hó 15-ig a középponti bizottság elnökéhez beterjeszteni tartoznak.

V. A tagok kötelességei és jogai.

12. §. A tagok alapító, pártoló és rendes tagok ;

a) alapító tagok azok, kik az intézet céljaihoz legalább 100 koronával járulnak és azt vagy egyszerre lefizetik, vagy annak lefizetésére magukat írásilag kötelezik, időközben fizetvén ezen összeg után 5% kamatot ;

b) pártoló tagok, kik az intézet céljait legalább évi 2 koronával elősegítik, vagy kik az alap gyarapítására egyszer s mindenkorra 40 koronát adnak ;

c) rendes tagok azon kath. tanító- és tanítónőképző intézeti tanárok, illetve tanárnők, mindkét nembeli felső nép-, polgári és elemi iskolai világi tanerők, kántorok, óvók és óvónők, kik évenként járulékaik czimén 2, azaz két koronát, vagy egyszer s mindenkorra 40, azaz negyven koronát fizetnek.

13. §. Az alapító tagok külön okmányt nyernek. Jogaik, a mennyiben tanítással foglalkoznak, ugyanazok, a melyek a rendes tagoké.

14. §. A pártoló tagok, kivéve az alap jótéteményeit, a rendes tagok jogait élvezik.

15. §. A rendes tagok az alap ügyeinek intézésében küldötteik által vesznek részt és részesülnek az alap jótéteményeiben.

16. §. Az alap jótéteményeire csak azon rendes tagok tarthatnak igényt, a kik tagsági díjaikat legalább 3 éven át befizették.

17. §. Az alap rendes tagjai kérvényezési jogukat személyesen, alapkezelési jogukat pedig a középponti bizottságnál képviselőik által gyakorolják.

18. §. A kérvények az egyházhatósági hivatalok útján, a kérelem tárgyát igazoló okmányokkal és a tagsági könyvvel felszerelve, legkésőbb *julius hó 15-ig* a középponti bizottság elnökéhez terjesztendők be.

VI. Tagsági díjak kezelése.

19. §. Minden rendes tag tagsági könyvet kap, a melyben járulékainak befizetése évenként igazoltatik.

20. §. A rendes tagok évi járulékaikat lelkész-igazgatójuk kezeihez szolgáltatják.

21. §. A lelkész-igazgatók a tanítók ezen járulékait a kerületi alesperes útján a tagok pontos névjegyzékével együtt legkésőbb a *folgó év május hó végéig* az egyházmegyei hivatalokhoz küldik be; a beérkezett tagsági díjakat az egyházmegyei hivatalok, ahol az egyházmegyei törzskönyvek vezettetnek, juttatják az alap vagyonát kezelő főkáptalanhoz.

22. §. Rendes tagok járulékainak módjára fizetendők a pártoló és alapító tagsági díjak is; amelyek azonban akár az egyhm. hivatalokhoz, akár a középponti bizottság elnökéhez is özvetlenül beküldhetők.

23. §. Az esetleges hátralékoknak behajtása az illetékes egyházhatósági hivatalok gondját képezi.

VII. Az egyházmegyei hatóság jogköre.

24. §. Az egyhm. hivatalok, illetőleg az általuk megbizandó egyhm. főtanfelügyelőségek a tagsági díjakat és a tagok névjegyzékét a ker. alesperesi hivataloktól átveszik. Vezetik az egyházmegyei törzskönyvet.

25. §. A befolyt tagsági díjakat *minden év december hó végéig* a vagyonkezelő főkáptalanhoz továbbítják, erről a törzskönyv másolatával a középponti bizottság elnökét is értesítik.

26. §. A beérkezett folyamodványokat azok ajánlásával s ezen ajánlásokra vonatkozó saját véleményük kíséretével a középponti bizottság elnökének küldik át.

27. §. A megszavazott segélyeket az illetékes lelkészi hivatalok útján az illetőknek megküldik s az erről kiállított nyugtákat a középponti bizottság elnökéhez juttatják.

VIII. A segélyalap vagyonát kezelő káptalan.

28. §. A segélyalap vagyonát a püspöki kar által fölkérendő káptalan kezeli.

29. §. A kezelő káptalan az alapító levelek eredeti példányát őrzi, az alap vagyonát gyümölcsözteti; a 6. §. értelmében kiosztható összegekről a középponti bizottság elnökének *évenként julius hóban* kimutatást terjeszt elő; a kiosztható összegből megszavazott segélyösszegeket a középponti bizottság elnökének elismervény mellett rendelkezésére bocsátja, az alap vagyonáról készített számadásokat megvizsgálás végett az ország hercegprimása elé fölterjeszti. — A fölülvizsgált és jóváhagyott számadások kivonatilag az egyházm. hatóságoknak hivatalosan megküldetnek, a kath. lapokban pedig évenként ugyancsak kivonatilag közzétételnek.

IX. A középponti bizottság.

30. §. A középponti bizottságot képezik:

a) a bizottságnak a *hercegprimás* által kinevezett állandó elnöke és alelnöke;

- b)* az alap vagyonát kezelő káptalan egy képviselője ;
- c)* a püspöki karnak egyházmegyeiek részéről kijelölt egy-egy küldöttje ;
- d)* az alap tagjainak tisztviselői.

Minden egyházmegye összes tanítósa névében egy-egy képviselőt küld. E képviselők megválasztásának módozatát az egyházmegyei hatóság határozza meg.

31. §. A képviselők utazási költségeit és napidijait saját küldöik viselik.

32. §. A középponti bizottság évenként *augusztus hó második felében* Budapesten ülést tart.

Tárgyalja az elnöknek a mult évi ülésen utalványozott ösztöndíjak és segélypénzek hovaforrásáról szóló és okmányokkal támogatott jelentését.

Határoz a fölmentvény iránt.

Tudomásul veszi a vagyonkezelő káptalannak számadásait és a jövedelem fölhasználására nézve készített tervezetét.

Tárgyalás alá veszi a beérkezett folyamodványokat, ajánlásokat és véleményes jelentéseket. Ezek alapján határozatokat hoz az ösztöndíjak, segélypénzek, esetleg az árvaházi és tápintézeti helyek betöltése iránt.

Határozatait fölülbirálat és jóváhagyás végett a bizottság üléséről fölvetett jegyzőkönyv kapcsán az ország hercegprimásának bemutatja.

A megjelent tagok általános szótöbbséggel határoznak.

33. §. A középponti bizottság az ülés tartamára a jegyzői teendők végzésére saját kebeléből egy, vagy két jegyzőt választ.

34. §. Föladatának tekinti a kath. tanítók gyermekei részére létesítendő árvaház és tápintézet ügyét az adott viszonyokhoz képest előmozdítani s annak idején javaslatát a püspöki karnak bemutatni

35. §. Az elnök hatásköre :

a) a középponti bizottság ülését az egyházmegyei hatóságok útján összehívja.

Ha a gyűlésen személyesen meg nem jelenhetnék, vagy annak vezetésében bármiként akadályoztatnék, az elnöki tiszt teljesítésére az alelnököt kéri föl s a szükséges iratokat kellő időben rendelkezésére bocsátja ;

b) a bizottság ülésén elnököl. Eiöterjeszti a 32. §-ban körülirt jelentését ; kimondja a határozatokat ; intézkedik azok foganatosításáról ; a gyűlés lefolyásáról a jegyzőkönyv átküldése útján értesíti az egyházmegyei hatóságokat ;

c) aláírja a bizottsági ülésekről vezetett jegyzőkönyveket. A bizottsági határozatok értelmében kiszolgáltatja az ösztöndíjakat és segélypénzeket. Eszközli az alap irodai költségeinek fedezését. Szükség esetében saját felelőssége mellett az alapszabályokban meghatározott uton és módon hozzáérkezett folyamodványokra 100 korona erejéig, a középponti bizottságnak utólagosan teendő elszámolás kötelezettsége mellett, segélypénzeket engedélyez ;

d) örzi az elnöki hivatal irattárát. az alapszabályok egy eredeti példányát

az alapító levelek másolatát, a bizottsági jegyzőkönyveket, a hozzá beérkezett folyamodványokat;

e) hatóságok és harmadik személyek irányában a segélyalapot képviseli,

f) az irodai teendők végzésére a szükséghez képest egy titkárt alkalmaz.

X. Az alapszabályok módosítása.

36. §. Ezen alapszabályoknak netán szükségesnek mutatkozó módosítása fölött a középponti bizottság, esetleg a segélyalap vagyonát kezelő káptalan indítványa alapján a magyarországi nagyméltóságu püspöki kar határoz.

XI. Az alap feloszlása.

37. §. Azon esetben, ha ezen országos kath. tanítói segélyalap megszüntetésének szüksége merülne föl, ezen alap sorsa fölött, az alap tagjainak meghallgatása után, végérvényesen a nagyméltóságu püspöki kar intézkedik.

38. §. A létező alap vagyona azonban csak magyarországi kath. népnevelési czélokra és róm. kath. tanítók, kántorok segélyezésére fordítható.

39. §. Az alapszabályok megváltoztatása, az egylet föloszlása s ez esetben vagyonának hováfordítása ügyében hozandó határozatok jóváhagyás végett a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz terjesztetnek fel.

XII. Záradék.

40. §. Az esetben, ha az alapszabályokban meghatározott czél és eljárás, illetőleg hatáskör meg nem tartatik, avagy ezen eljárás positiv törvénybe ütköző volna, a magyar királyi kormány által — a mennyiben további működésének folytatása által az állam vagy az alap tagjainak vagyoni érdeke veszélyeztetnék — haladéktalanul fölfüggesztetik s a fölfüggesztés után elrendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest, végleg föl is oszlattatik, vagy az alapszabályok megtartására, különbeni föloszlatás terhe alatt, köteleztetik.

Kelt Budapesten, 1902. év augusztus 26-án, a középponti bizottság ülésén.

348. szám A magyarországi latin és görög szertartásu püspöki kar nevében jóváhagyom. Budapesten, 1903. évi január 28-án. *Vaszary Kolos*, s. k. bibor-nok, hercegprímás. 25654. szám. Jóváhagyom. Budapesten, 1903. május. 14. A miniszter helyett: *Zsilinszky*, s. k. államtitkár.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 15-a Januarii a. 1905.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis.

III.

PIUS PP. X

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

648.

1905.

S. Alphonsus Maria de Ligorio non solum strenuus extitit defensor Immaculatae Conceptionis B. M. V., sed etiam fuit promotor indefessus cultus erga Bmam Virginem sine labe conceptam, et praesertim promovit inter fideles praxim quotidie recitandi mane et vespere ter Salutationem Angelicam addendo cuique earum hanc invocationem „*per tuam Immaculatam Conceptionem, o Maria, redde purum corpus meum et sanctam animam meam*“, asserens huiusmodi exercitationem efficacem esse ad castitatem servandam contra diabolicos incursus. Iamvero quinquagesimo imminente anno, ex quo Pius IX Praedecessor Noster rec. mem. Bmam Deiparam ab originali labe immunem declaravit, peropportunum existimavimus laudabilem Alphonsi praxim christiano populo commendare, atque ut inde uberiores fructus percipiantur, coelestes etiam Ecclesiae thesauros, quorum dispensationem Nobis tradidit Altissimus, reserare statuimus. Quamobrem de Omnipotentis Dei misericordia ac BB. Petri et Pauli Apostolorum Eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus Christifidelibus, qui corde saltem contriti ter Salutationem Angelicam, addita cuilibet Salutationi supradicta invocatione, sive mane sive vespere devote recitaverint, tam mane quam vespere tercentum dies de iniunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus: quas poenitentiarum relaxationes etiam animabus Christifidelium, quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse, indulgemus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Praecipimus autem, ut praesentium Litterarum (quod nisi fiat, nullas easdem esse volumus) exemplar ad Secretariam S. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae deferatur, iuxta Decretum ab eadem Congregatione sub die XIX Ianuarii MDCCLVI latum et a rec. mem. Benedicto XIV Praedecessore Nostro die XXVIII eiusdem mensis adprobatum.¹⁾ — Datum Romae

Indulgentia
conceditur
ter recitanti-
bus Saluta-
tionem Ange-
licam cum
invocatione
ad Immacu-
latam pro cas-
titate ser-
vanda.

¹⁾ Decretum, cui heic innuitur, prostat in *Collectione authentica S. Congr. Indulg. Sacr. Reliq.* a. 1883 sub n. 205; quoad rem nostram facit infrascripta dispositio: „Praeterea, cum experientia quotidie comperiat, complures indulgentiarum concessiones generales expediri inscia ipsa Sacra Congregatione, ex quo multi promanant abusus ac confusiones, re mature perpensa, praesenti itidem decreto declaravit, impetrantes posthac huiusmodi generales concessionis teneri sua nullitatis poena gratiae obtentae exemplar earundem concessionum ad Secretariam eiusdem Sacrae Congregationis deferre“ (N. R.)

apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die V Decemberis MCMIV, Pontificatus Nostri anno secundo. — A. Card. *Macchi*.

Praesentium Litterarum exemplar delatum fuit ad hanc Secretariam S. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae. In quorum fidem etc. — Datum Romae ex eadem Secretaria, die 6 Dec. 1904. — *Ios. M. Can. Coselli*, Substitutus.

649.

1905.

Invocatio
SS. Cordis
Jesu post
missam pri-
vatam.

In litteris Circularibus a. 1904 XVI. sub nr. 4682/1904. publicavi duo decreta Sanctissimi Domini Nostri Pii Papae X., quibus indulget atque annexis indulgentiis *hortatur*, ut post preces jussu b. m. Leonis XIII. post privatam missae celebrationem indictas, trina invocatio fiat Sacratissimi Cordis Jesu.

Exemplo Sanctissimi Domini animatus Ven. Clerum Dioecesanum et ipse *adhortor*, ut tali trina invocatione seque fidelesque gratiis cultoribus Sacratissimi Cordis Jesu promissis digniores efficere satagat.

* * *

Quo vero uniformitati consulatur, adjungo invocationis in decreto supra-
laudato allatae versiones in linguas dioeceseos nostrae translatae, quas ideo modi-
ficare non permittitur. Hungarice: *Jézus Szentséges szíve, könyörülj rajtunk*, ger-
manice: *Heiligstes Herz Jesu, erbarme dich unser*; croatice: *Srce Jsusovo presveto,*
pomiluj nas.

650.

1905.

Obitus Caroli
Csajághy et
Ferdinandi
Hangai.

Carolus *Csajághy* de eadem, doctor, assessor consist. epplis, emer. vad. et parochus, s. viatico pie suscepto die 7-a Febr. a. c. Budapestini anno aetatis 90-o, sacerdotii 67-o animam Creatori suo reddidit. Ab a. 1844. Praef. stud. et suppl. professor, ab a. 1846. prof. theol. et adv. paup., ab a. 1849. bibl. eppl. praef., ab a. 1854. par. in Szabadszentkirály, ab a. 1861. in Babarcz, ab a. 1868. assessor consist., ab a. 1870. vad. distr. Mohács, ab a. 1874. par. in Szászvár et vad. distr. Mágocs, ab a. 1877. em. vad. et ab a. 1880. emer. par., sacerdos altera vice jubil., nestor dioecesis.

Ferdinandus Hangai, assessor consist., emeritus parochus Ibafaënsis, die 18-a febr. a. c. sacramentis moribundorum rite susceptis, anno aetatis 78-o, sacerdotii 54-o in Ibafa animam Creatori suo reddidit. Ab a. 1859. fuit curatus in Baranyaszentistván, ab a. 1862. parochus ibidem, ab a. 1864. admin. in Ibafa ab a. 1869, parochus ibidem, ab anno 1900. sac. jubilaris et assessor consist., a 1-a Jan. 1905. rudedonatus.

Animas denatorum piis ad aram suffragiis V. Cleri juxta statuta synodi dioec. commendo.

Lux perpetua luceat Eis !

651

1905.

Michaël Takács, administrator interimalis beneficii parochialis Szálka, a (Personalia.) Celsissimo D. Principe, patrono, praesentatus est pro eodem beneficio atque investituram obtinuit.

652.

1905.

Pro beneficio parochiali Ibafa vacanti, liberae collationi eppli obnoxio, Concursus praesentibus concursum usque 20-am Martii a c. duraturum indico. Qui animo pro beneficio parochiali Ibafa. ducuntur isthoc beneficium obtinendi praesentibus invio, ut recursus suos Reverendissimo Ordinariatui inscriptos intra terminum praecclusi Mihi exhibeant.

653.

1905.

A kath. elemi népiskolák és kisdedővők államosítása iránt elég gyakran észlelhető mozgalom. Hogy az államosítás módja és feltételei felől még az illetékes körökben sem volt teljes a tájékozottság, azt bizonyítja a vallás- és közoktatásügyi m. kir. nagymélt. minister urnak az államosítás körül követendő eljárás tárgyában a kir. tanfelügyelőkhöz intézett, alább egész terjedelmében közölt rendelete, mely az államosítás módját és feltételeit részletesen felsorolja s melyet épen ezért a *kerületi esperes, tanfelügyelő és iskolai, azaz plébános uraknak* kiváló figyelmébe ajánlok :

E rendeletből meggyőződhetik mindenki, hogy

1. kath. elemi népiskola vagy kisdedővő az *illetékes egyházi főhatóság jóváhagyása nélkül* nem államosítható ;

2. az elemi népiskola vagy kisdedővő államosítása által a község nem szabadul fel minden iskolai tehertől, mert az állam is igénybe veszi az iskola-fenntartás összes eszközeit Pedig egyházmegyénkben, -- hol Istennek hála nemzetiségi kérdés nincs és a tanítók hazafiassága kiállja a tűzpróbát is, rendesen csak az iskolafenntartással járó terhektől való szabadulás reménye indító oka az államosítási törekvéseknek ;

3. az állam azon felül, hogy az eddigi terhek viselését meghagyja a község vállain, sőt a fejlesztéssel járó újabb költségek állandó kiszolgáltatását a községre rója, még nagy *joglemondást* követel, — mert megkívánja, hogy az eddigi iskola-vagyon, telek, épületek, szerelvények tulajdon- és birtokjoga neki engedtesse át ; lemondást igényel a kántori teendők teljesítésére is hivatott tanító s a többi tanerők választásának, működésük, szellemük, viselkedésük ellenőrzésének hatalmas előnyéről. — Már pedig ezt nemcsak kath. lelkipásztornak, hanem kath. hívőnek, szülő-

nek annyival kevésbbé szabad cselekedni, mert legszentebb kötelességünk biztosítani a *hazafias érzéssel párosult egyházas szellemnek* ápolását az iskolánkban, amely szellem úgy a haza, mint az egyesek boldogulásának legmegbízhatóbb eszköze;

4. fentjelzett lemondás következtében megtörténhetik, hogy az állam oly tanítót nevez ki, aki egyházi szempontból kántori teendőkkal nem bízható meg s önálló kántori állást kell szervezni a hitközségnek. Igaz, hogy a kántori illetményről való lemondást nem követel az állam, de ezen illetmények rendesen nem elégségesek önálló kántor fizetésére.

Világosítsák fel a ker. esperei tanfelügyelők s az iskolaigazgató plébánosok ezen körülményekről azon iskolaszékeket, melyekben az államosítási törekvések kísértének, adják az iskolaszéknek, vagy egyéb illetékes tényezőknek tudomására, hogy ugyanazon áldozatokat, melyeket a hitvallásos iskoláért hoznak, az állam az állami iskola céljaira is megköveteli. Azért ha másként nem képesek, igyekezzenek inkább állami segély igénybevétele mellett a törvényeknek megfelelő rendben fentartani és fejleszteni iskoláikat.

Maga a tárgyalt miniszteri rendelet egész terjedelmében a következő:

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1904. évi 99,275. számú körrendelete az elemi népiskolai és kisdédóvodai államosítások körül követendő eljárás tárgyában. — Valamennyi kir. tanfelügyelőségnek és tanfelügyelőségi kirendeltségnek. — Az állami elemi iskolák és kisdédóvodák szervezése céljából felterjesztett kir. tanfelügyelői jelentések nem egyöntetűek s igen gyakran nem terjeszkednek ki mindazon körülményekre, amelyek az áll. elemi iskola, illetőleg állami kisdédóvoda szervezésének szükségességét az 1868. XXXVIII. t.-cz. 80. §-a, illetőleg az 1891: XV. t.-cz. 19. §-a értelmében úgy általános népművelődési, mint állami nézőpontból indokolják.

Mínthogy ezen körülményeknek meg nem világosítása a fölterjesztések gyors és pontos elintézését megnehezíti, másrésről sok időbe és munkába kerülő közbevetett intézkedéseket igényel és mindez az állami iskolai és kisdédóvodai szervezések tervszerű keresztülvitelét nagyon megnehezíti, indítatva érzem magam a kir. tanfelügyelőségeket nyomatékosan arra felhívni, hogy az állami elemi iskolai és kisdédóvodai szervezésekre vonatkozó javaslataikban az alább felsorolt körülményekre terjeszkedjenek ki, illetve erre vonatkozó jelentéseiket szorosan az alábbiakhoz alkalmazkodva s a *kívánt adatokkal és okmányokkal* felszerelve terjeszszék fel:

Első sorban közlendő az illető község lakosainak száma az 1900. évi népszámlálás szerint és a lakosságnak felekezeti és anyanyelvi megoszlása, továbbá az írni-olvasni tudók arányszáma.

Azután közlendő a legutóbbi összeírás szerint 3 – 6 éves kisdédóvodai és a 6—12 éves mindennapi iskolai tanköteleseknek hiteles száma, ugyancsak felekezeti és anyanyelvi megoszlásban,

Részletesen megvilágítandók az illető községnek kisdédóvási és elemi népoktatási viszonyai. Minő jellegű iskola van a községben, hány tanteremmel és hány tanítói állással?

Minő állapotban van az iskola-épület? Hány mindennapi (6—12 éves) tanköteles részesül törvényes oktatásban, hány nem jár egyáltalán iskolába? Melékklendők: az iskola hiteles fentartási költségvetése, amely az összes személyi és dologi kiadásokat magában foglalja és amelyből világosan kitűnjék, hogy az iskola szükségleteit minő forrásokból fedezik?

Leírandó az iskolaépületek állapota, a tantermek befogadási képessége, felszerelése stb.

Világosan, de röviden megokolandó, minő körülmények teszik szükségessé az illető iskolának, illetve a község elemi népoktatásának állami kezelésbe való vételét esetleg a fennálló népiskoláknak érintetlenül való hagyásával külön állami népiskola felállítását. Itt hangsúlyozom, hogy hitfelekezeti népiskolának állami kezelésbe való vétele csakis az illető hitközség törvényes képviselőjének e részben önként hozott és az *illetékes egyházi főhatóság által jóváhagyott* határozata alapján történhetik meg. Ennélkül valamely hitfelekezeti népiskola államosítását a kir. tanfelügyelőségek nem kezdeményezhetik.

Ezek előrebocsátásával kell a felterjesztésben megismertetni a község vagyoni viszonyait s itt kiemelendő az is, hogy a községnek, mint jogi személynek, minő különleges jövedelmi forrásai vannak s hogy a község milyen pótdóval fedezi rendszeres évi kiadásait? E célból csatolandó a felterjesztéshez a *község vagyonszállékára, legutóbbi költségvetése, az egyenes állami adók hiteles kimutatása*. Itt említenő meg, van-e a községnek az 1868: XXXVIII. t. cz. 38 és 39. §§-ai alapján létrejött községi iskolai alap vagyona. Miből áll az és jövedelmét ki használja? A község határában vannak-e puszták, vagy telepek s azokban mi módon történt gondoskodás a tankötelesek oktatásáról?

Azután mutassa be a tanfelügyelőség, hogy az államosítást kérő község, illetőleg (az egyházi főhatóság hozzájárulásával) a felekezet, mit ajánl meg az állami iskola javára, elhelyezésében, felszerelésben és évi fentartásban?

Csatolandó a felterjesztéshez az erre vonatkozó jogerős *községi képviselő-testületi határozat* és illetve az egyházi főhatósági jóváhagyással ellátott *hitközségi határozat*.

Ezen hozzájárulások, valamint a község tanügyi szükségleteinek figyelembe vételével pontosan kiszámítandó, hogy az állami iskola illetve kisdédóvoda évi fentartása, a szükséges fejlesztést is figyelembe véve, milyen évi kiadást okozna az államnak, még pedig az elhelyezés és az évi fentartás tekintetében?

Ismertesse továbbá az állami iskolákhoz, illetőleg az állami óvodákhoz esetleg átveendő tanítók, óvónő összes viszonyait és azon különleges feltételeket, amelyekhez a község, vagy hitfelekezet ajánlatát esetleg kötötte.

Annak megítélése céljából pedig, hogy az esetleg átveendő községi, vagy felekezeti tanítók, óvónő mily javadalmazással lennének kinevezendők, a felterjesztéshez *feltétlenül* csatolandók azoknak eredeti díjlevelei és illetve az 1893. évi 29751. számú rendelet értelmében fölvelt javadalmi jegyzőkönyvek.

Mihez tartás végett megjegyzem még, hogy az állami iskolák és kisdé-
óvodák szervezését rendszerint a következő feltételekhez kötöm és ezelettől csak rendkívül fontos és indokolt esetekben engedhetek eltérést:

Az illető község (esetleg felekezet) köteles az állami elemi iskola, ovoda
mindenkori elhelyezéséről gondoskodni, e célból megfelelő telket és épületeket jó-
karban a kir. kincstár tulajdonába, vagy örök használatba átadni s ezért megkívá-
nom, hogy az illető polgári vagy hitközség már az államosításra vonatkozó hatá-
rozatában kötelezőleg jelentse ki, miszerint megengedi, hogy az iskolai telek és a
már meglevő, vagy még felépítendő épületek örök használati-, vagy tulajdonjoga a
község minden további megkérdezése nélkül az állami iskola megnyitásával egyide-
jűleg az állami iskola céljaira a kir. kincstár javára telekkönyvileg bekebeleztessek.
Köteles továbbá a község a tantermek bebutorozásáról, az épületek és tartozékaik-
nak állandó jókarban tartásáról, tűzkár elleni biztosításáról, évi nagyszünidei tisz-
togatásáról és az iskolai, óvodai helyiségek fűtéséről saját költségvetése terhére
gondoskodni, a gazdasági ismétlőiskola céljaira megfelelő bekerített gyakorlati te-
rületet s az ismétlő iskola dologi szükségleteit biztosítani, fejlesztés esetén pedig a
szükséges új tantermekről gondoskodni s azokat butorzáttal ellátni.

Végül pedig az állami iskola évi fentartásához azon összeg biztosítandó,
amennyit az illető polgári, vagy hitközség jelenleg tanítói javadalmazásra fordít.
Elengedhetetlen feltétel még, hogy az érdekelt község minden tanítói és óvónői
állás után a 24 korona és minden elemi népiskolai tanuló után a 30 fillér tanítói
nyugdíjintézeti járulékok fizetését megajánlja.

Ott, ahol az illető község anyagi helyzete azt kellően indokoltá teszi, haj-
landó vagyok a községnek az általa esetleg felveendő építési kölcsön törlesztési
idejének tartamára a helyi iskolai járulékokat (a nyugdíjjárulékok kivételével) vissza-
engedni. Budapest, 1904. december hó 27-én.

654.

1905.

Ministeri
rendelet
az egyházi hi-
vatalok portó-
mentessége
ügyében.

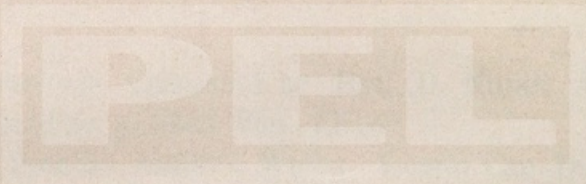
A m. kir. vallás és közokt. Minisztertől. 100519/904 szám — A kereske-
delemügyi m. kir. miniszter ur múlt évi okt. 18-án 65781/904 VI. sz. a. hozzám
intézett megkeresése folytán van szerencsém a főtiszt. főhatóságot tiszteletteljesen
felkérni, méltóztassék a lelkészi hivatalokat figyelmeztetni, hogy a portómentességi
törvényes szabályok értelmében: az állam által törvényesen bevett valamennyi
(minden hierarchiai fokozatukban) csak vallási, anyakönyvvezetési (házassági, szü-
letési, halálozási) iskolai és egyéb hivatalos ügyekben egymásközt váltott s a fel-
tétlenül portómentes hatóságok, hivatalok és közegekhez intézett levelezése (közön-

séges nem ajánlott levelek és levelezőlapok, valamint iratcsomók) portómentes; s hogy templomépítési, de még kevésbbé papi sanatorium létesítési célokra rendezett tárgysorsjátékok ügye nem képez oly hivatalos ügyet, melyben a fenti portómentességet igénybe venni, illetve a sorsjegyeket portómentesen szétküldeni jogositva volnának. Budapest, 1905. január hó 18-án. Berzeviczy.

Quinque-Ecclesiis, die 20-a Februarii, a. 1905

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis.

IV.

973

1905.

Sanctissimus Dominus Noster Pius PP. X. ad propositionem Eminentissimorum Dispensatio
Dominorum Cardinalium Sacrae et Supremae Congregationis S. Officii membrorum in lege absti-
pro paterna sua clementia benignissime concedere dignatus est, ut cuncti orbis nentiae pro
catholici fideles festo Annuntiationis B. V. Mariae proxime venturo in una dum festo Annun-
taxat comestione carnibus vesci possint. Quodipsum DD. animarum Curatores ad tiationis B.
notitiam populi fidelis perferre velint. V. Mariae.

974

1905.

Litteras gratiosissimas Celsissimi ac Rss. D. Nuntii Apostolici Viennensis Pia oblata
praesentibus pro statu notitiae publico Ven. Clero: pro Obolo S.
Petri et pro

Illmo ac Rmo Domino Antonio Walter, Vicario Cap. Dioec. Quinque-Eccles. alendis in
Nunciatura Apostolica Viennae, die III. Martii 1905. No. 1080. — Illme ac Rme Africa missi-
Domine! Summam octo millium octoginta duarum coronarum et 10 obolorum, quam onibus ad
pro Obolo S. Petri et pro alendis in Africa Missionibus Dominatio Tua Illma ac suas destina-
Rma superioribus diebus misit, rite accepi atque statim curavi, ut ad suas desti- tiones pro-
nationes sine ulla mora transmitteretur. mota sunt et
SS. D. Pius
Papa X. bene-
dictionem
Apostolicam
impertitur.

Nunc vero magno cum animi gaudio Dominationem Tuam certiore facere festino, quod Sanctissimus Dominus, sensus observantiae, fidelitatis, amorisque filialis a Dominatione Tua expressos benigne excipiens, Benedictionem Apostolicam Tibi et Clero cunctoque populo istius Dioecesis peramanter impertiri dignatus est. Cuncta fausta in Domino ominans Dominationi Tuae, sensus meae venerationis iterandi laetus sum et permaneo Dominationi Tuae Illmae ac Rmae devotissimus servus
† I. de Belmonte, Nuntius Apostolicus.

975

1905.

Thesim pro corona autumnali a. 1904. V. Clero praefixam, maxime Recensio
opportunam, paucissimi tantum, eorumque plurimi obiter elucubravere. Ad ordina- elucubratio-
riatum 41 elucubrationes promotae sunt, quarum 8 parochi, reliquas autem coopera- num thesis
tores exaraverunt. theol. pro
corona au-
turnn. a.
1904.

Laudem merentur: Emericus Buzsáky, Stephanus Cserti, Andreas Czindery, Josephus Fodor, Stephanus Glück, Georgius Reinhardt, Ludovicus Tóth cooperatores.

ARD. VADiaconos praesentibus invio, ut in protocollo coronarum semper recenseantur sacerdotes districtuales, qui officium hoc strictum neglexerint.

976

1905.

Publicantur
consignationes
de piis
oblatis

Consignationes piorum oblatorum: 1. pro finibus catholicis (oboli S. Petri), 2. pro missionibus, 3. pro custodibus s. sepulcri, 4. pro instructione coecorum pubescentium et 5. pro societate S. Ladislai sub /. advolutas mitto V. Clero dioecesano.

977

1905.

Plebániai
leltárak elké-
szítendők.

A plébániai vagyont illető szabályzat és utasítás VIII. fejezete 68 §-ának előírása szerint a plébánia minden ingó és ingatlan vagyonáról készített leltár 1895. évtől kezdve minden ötödik évben átvizsgálandó és újból elkészítendő még pedig a fenthivatolt szabályzat és utasítás VIII. fejezet 67 § a értelmében minden leltár három példányban készítendő, melyek közül egyik a plébánia pénzszekrényében, illetve levéltárában őrzendő, a második az alesperesnél tartandó, a harmadik végre az egyházmegyei hatósághoz felterjesztendő.

Nehogy ezen üdvös rendelkezés feledésbe menjen, ezennel értesitem a tisztelendő lelkészkedő papságot, hogy a plébániai leltárak a f. évben vizsgálandók át és készítendők el újból. Az egyházmegyei hatóság példánya a nt. alesperesi hivatal utján 1905. jun. 30-ikáig terjesztendő be.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 18-a 1905.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis.

V.

1069

1905

Pro directivo statu notitiae praesentibus significo Ven. Clero dioecetano, imprimis autem *ARD. VADiaconis*, Olea lyurgica pro dioecesi necessaria feria V. in Coena Domini *Alba-Regiae* fore consecranda atque vigore dispositionis in litteris circularibus XIV. a. 1902. sub nr. 3891/1902. publicatae ex motivis ibidem allegatis Eadem pro singulis districtibus in vasculis communibus, quorum mensura numero parochiarum et multitudini fidelim utcumque correspondeat, fore dimittenda, — exceptis parochiis districtus Quinque-Ecclesiensis, quibus olea immediate distribuentur.

Dispositio
circa Olea
Ss.

Ut vero parochiae singulae Olea ss. quanto expeditius obtinere valeant, sacerdos cum ss. Liquoribus Alba-Regia redux feria V. in coena Domini hora 5-a pomeridiana in Simontornya in conventu Patrum Ord. S. Fr. subsistet Olea ss. distributurus deputatis districtuum: *Dombóvár, Értény, Simontornya, Dunaföldvár, Szekszárd et Völgység.*

Ceteris districtibus et parochiis districtus Quinque-Ecclesiensis fiet distributio Oleorum ss. feria VI-a in Parasceve hora 6-a matutina in Capella B. M. V. Cathedralis Ecclesiae.

Invariantur itaque *ARD. VADiaconi*, ut suos deputatos ad Simontornya, respective Quinque-Ecclesias mittant atque praevie designent parochiam facilius accessibilem, ubi Olea ss. pro districtu obtenta deputatis singularum parochiarum distribuentur.

1070

1605

Antonius Dobszay praepositus et canonicus lector Ecclesiae Cathedr. Quinque Ecclesiensis sacramentis moribundorum rite munitus die 12-a Martii a. 1905. apoplexia cerebri tactus anno aetatis 84., sacerdotii 61-o in Domino obiit Natus a. 1821., presb. ordinatus 1844., ab a. 1850 praeb. et prof. Lycei episcopalis, ab a. 1856. parochus Qu.-Eccles. ad BMVP., ab a. 1859. praep. de Ódon, ab a. 1870. canonicus Eccles. Cathedr. et defensor matrimonii, ab 1880. comissarius epplis penes scholas realium, ab a. 1885. archidiaconus Toln., ab a. 1893. archidiaconus Cathedr., ab a. 1894. canonicus cantor, ab a. 1899. canonicus lector et praep. S. Ioannis de castro Qu.-Ecclesiensi, sacerdos jubilaris.

Obitus Anto-
nii Dobszay
praep. et
canonici.

Lux perpetua luceat Ei !

1071

1905

Concursus
pro beneficio
parochiali
Mucsi.

Pro beneficio parochiali Mucsi per resignationem Eduardi Háj parochi vacanti et juri patronatus Excellentissimi D. Alexandri e Comitibus Apponyi in Lengyel obnoxio praesentibus concursum usque 15-am Aprilis a. c. duraturum publico. Competentes in examine prosynodali approbatos invio, ut recursus Excellentissimo Domino Patrono inscriptos intra terminum praeclusi ad officium dioecesanum promoveant.

1072

1906

Personalia.

Serenissimus D. Fridericus archidux clementissime praesentare dignatus est :

Aloysium Zádor vad. et parochum Vörösmartensem ad parochiam Baranyabán,

Michaëlem Ambach parochum Belyeensem ad parochiam Nagynyárád,

Aloysium Rausz curatum in Püspökpuszta ad parochiam Bellye,

Emericum Buzsáky administratorem Baranyabánensem ad Vörösmart.

Celsissimus D. Nicolaus e Principibus Esterházy benignissime praesentavit :

Ludovicum Fájth vicarium in Döbrököz ad parochiam Vásárosdombó.

Josephum Szücs cooperatorem Pincehelyensem ad parochiam Sásd.

Josephum Kovács sen parochum Tengödensem ad parochiam Bedeg, quorum duo priores simul investituram obtinuerunt.

Eduardus Háj resignavit parochiam Mucsi et nominatus est parochus Ibafaënsis.

Georgius Reinhardt vicarius in Mucsi constitutus est administrator ibidem.

Guilelmo Heindl administratori adusque Bedegensi comissa est administratio parochiae Tengöd.

Palkó Josephus administrator parochiae Vásárosdombó constitutus est vicarius in Döbrököz.

Missi sunt cooperatores : *Fodor Josephus* ex Ozora ad Pinczehely,

Szánthó Ignatius administrator adusque parochiae Sásd ad Vásárosdombó,

Cserti Stephanus e Vásárosdombó ad Ozora.

1073

1895

Gulyás Ferencz dr.
megmarad
somogyvármegyei tanfelügyelőnek.

Vonatkozással a f. évi II. sz. körlevélben 39 sz. a. közöltekre tudomására adom a kerületi esperestanfelügyelőknék és iskolaigazgató plébánosoknak, hogy a vallás-és közoktatásügyi m. kir. nm. miniszter úr f. évi márcz. 15-ikén 24777 sz. alatt arról értesített, hogy dr. Gulyás Ferencz kir. tanfelügyelőnek áthelyezésére vonatkozó 104339. sz. a kelt rendeletét hatályon kívül helyezte és nevezettet Somogy vármegyében meghagyta. Ehhez képest dr. Pacséri Károly torontálmegyei kir. tanfelügyelőnek Somogyvármegyébe történt áthelyezésére vonatkozó 1904. évi 96701. sz. miniszteri rendelet tárgytalan.

Datum Quinque-Ecclesiis, 24-a Martii a. 1905.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis.

VI.

BREVE BEATIFICATIONIS
SERVORUM DEI
MARCI CRISINI
CANONICI STRIGONIENSIS
STEPHANI PONGRACZII ET MELCHIORIS GRODECZII
E SOC. IESU
IN HUNGARIA MARTYRUM

PIUS PAPA X.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

De fortissimis Hieromartyribus verba facturis obversantur Nobis animo quae olim Paulus et Timotheus conscripsere Philippensibus suis „Vobis donatum est pro Christo non solum ut in eo credatis, sed ut etiam pro eo patiamini.“ Quod quidem beneficium largitus est Deus tribus lectissimis viris, qui sunt Marcus Stephanus Crisinus Metropolitanae Ecclesiae Strigoniensis Canonicus, Stephanus Pongraczius et Melchior Grodeczius e Societate Iesu, quorum res praeclare gestas et effusam pro Christo vitam commemorandas suscipimus, ne desint catholicis viris in hisce adversis Ecclesiae temporibus inclyta fidei et fortitudinis exempla quae possint, si res postulet, imitari. Marcus Stephanus Crisinus, Crisii natus est in Liburnia nobili genere, qui partum a maioribus decus suarum virtutum laude provexit. De prima eius pueritia id constat ex toto corporis habitu egregiam animi indolem emicuisse. Illud quoque memoriae proditum eum vix triennem puellulum mirifico amore prosequutum fuisse coelestem matrem Mariam eamque deinceps semper in trepidis rebus ac praecipue in crudelissimae mortis agone confidenter invocasse. Paulo grandior factus et in Collegium Ferdinandaeum adscitus quae a parentibus virtutum documenta exceperat moribus ad modestiam compositis constanter expressit et in Congregationem Marianam protinus adscriptus nova et eximia in Beatam Virginem pietatis exempla dedit. Specimen etiam sane optimum ingenii praebuit in scholis, ubi sedulitate et industria aequalibus praeluxit; adeo ut in philosophia et

Breve
beatificati-
onis trium
Martyrum
Cassovien-
sium.

physica magister fuerit renunciatus. Cum vero se divino quodam instinctu ad sacerdotium sentiret impelli, re cum sapientibus viris comunicata, de pientissimorum parentum consensu clericalem habitum induit ac theologicis studiis proludere coepit. Quod ut animadvertit pater Gregorius Rumer Societatis Iesu, cum nec pauca neque exigua de eo polliceri posse speraret, egit ut in Almam Urbem in Collegio Germanico-Hungarico alendus mitteretur, studiorum curriculum tam bene in patria institutum confecturus. Romam igitur venit et in Collegium receptus est annos natus duo et viginti. In praenobili hac virtutis et doctrinae palaestra optimi cuiusque brevi non imitator solum sed aemulator evasit. Absoluto theologiae curriculo et iam sacerdotio initiatus, prae ceteris aptus iudicatus est qui universam theologiam publica et solemni disputatione defenderet. Inde in patriam reversus omnia Apostolici viri munia exercere coepit, idque eo successu ut eius fama per omnem circa regionem vulgaretur; qua permotus celeberrimus ille Strigoniae Archiepiscopus et Hungariae Primas Petrus Pázmány, cum in suam dioecesim accivit, quo ad omne sacri officii munus uteretur praesertim contra Lutheri et Calvinii errores, qui eo tempore longe lateque per Hungariam grassabantur. Nec multo post inter Canonicos Metropolitanæ Ecclesiae cooptatus et Archidiaconatu Comaromiensi auctus est; indeque a Canonicis Szeplacensis Abbatiae administrandae, quae prope Cassoviam est, provinciam suscepit. Id non sine Dei numine factum est, qui ibidem martyrii palma servum suum donare decreverat. et socium addere duobus aliis fortissimis viris e Societate Iesu, qui Cassoviae et in viciniis per id tempus in catholicis confirmandis et haereticis reducendis insudabant. Horum alter fuit Stephanus Pongraczius Is ortus anno MDLXXXII e gente inter Hungaros satis illustri ac piissima in domo educatus atque in litteris excultus, ubi adolevit, se ad Societatem Iesu ineundam vocari sensit, eo etiam tum animo ut patriae ab Lutheri et Calvinii placitis infectae et civilibus turbis exagitatae in subsidium veniret. Et sane in Societatem admissus et absolutis multa cum laude philosophiae ac theologiae studiis, anno MDCXV missus est Homonnam in Hungaria superiori ut sacris expeditionibus intentus, catholicos in fide ac pietate confirmaret et haereticos vel ad catholicae religionis gremium reduceret, vel in suis erroribus pervicaces confunderet. Quod munus satis profecto arduum flagranti zelo, nec tamen minori prudentia quatuor circiter annos executus est, Cassoviae praesertim, quo ab Andrea Dóczy regio gubernatore vocatus, in ipsa regia domo una cum Melchiore Grodecz receptus rem catholicam sustentabat. Consuetudine cum Marco Crisino inita, quem saepe hospitem habuit sub festum Sancti Patris Ignatii anno MDCXIX cum eodem Homonnam secessit ut sacris exercitationibus animum excolerent ac novas vires ad pugnandum pro Christo sumerent: quod non sine Dei consilio factum est, qui eos ita ad capitale praelium parabat quod brevi erat subeundum. Tertius accedit ad hos duos pater Melchior Grodeczius. Eum in Silesia ortum et in Societate Iesu variis muneribus perfunctum Andreas Dóczy Cassoviam acciverat, ut milites quos in praesidium habebat, excoleret. Quo in Apostolico mini-

sterio memoria proditum est eum simili charismate donatum fuisse quo olim Apostoli et ipse Franciscus Xaverius ditati fuerunt: nam sive bohemicè sive germanicè loqueretur, ab utriusque gentis hominibus aequè intelligebatur. Dum hi tres Christi pugiles sacris ministeriis impense vacabant, accidit ut Georgius Rákóczy Cassovia potiretur nomine Gabrielis Bethlenii, qui Turcarum auxilio fretus et ab haereticis Bohemiae et Hungariae accitus cum magno exercitu regionem invaserat ut eam Imperatoris auctoritati subtraheret sibi et suis addiceret. Rákóczyus illico iussit tres catholicos sacerdotes domi a militibus custodiri et, coacto civitatis consilio, de eorum caede decretum est. Igitur post mediam noctem inter diem sextam et septimam mensis septemberis anno MDCXIX. immissi carnifices primo occurrentem Pongracium clavae ferreae ictu prosternunt: dein omnes tres pugnis, calcibus, colaphis ac probrosis etiam vulneribus Iesu et Mariae nomina ingeminantes caedunt. Crisinus oblatam sibi Rákóczyi nomine salutis spem, si a fide catholica descisceret, constanter reiecit. Tunc vestibus exutos ac laquearis trabibus suspensos ardentibus facibus ustulant, donec detectis costulis viscera diffuerent. Demum adventante iam die demissos e trabibus Crisinum et Grodeczium capite obtruncant, Pongracium acinace in capite bis percutiunt et uti iam mortuum in latrinam una cum aliorum corporibus detrudunt. Verum hic spirabat adhuc, nec nisi post viginti et amplius horas, vulneribus et foetore confectus, Mariae et Jesu nomina ingeminans, illucescente die octava septembris, ad coelestem coronam evolavit. Huius tam atrocis caedis fama undique perlata, ut contra auctores summam omnium indignationem movit, ita in fortissimorum virorum gloriam cessit. Quorum corpora paucos post menses a pientissima foemina Comitissa Pálffy a Bethleno dono accepta honestiori loco, primum in quodam sacello, dein propè sacrarium ecclesiae sororum a S. Ursula Tirnaviae condita sunt, ubi pluribus signis a Deo sunt illustrata. Nec multos post annos ab ipso Cardinali Pázmány Archiepiscopo Strigoniensi iuridica inquisitio de Martyrio, fama Martirii et signis est instituta et Romam ad Urbanum VIII Pontificem missa. At propter adversas rerum vicissitudines causa haec diu fuit interrupta et nonnisi medio saeculo decimonono resumpta est, cum auctoritate Apostolica novae iuridicae inquisitiones Strigonii peractae sunt. His Romam missis et validis in Congregatione Rotali recognitis, a Decessore nostro Leone PP. XII. particularis Congregatio est instituta ad cognoscendum de Martyrio, causa Martirii et signis horum trium fortissimorum Christi Militum, atque omnibus probationibus accurate perpen-sis, Nos per decreta lata VIII idus Ianuarias hoc ineunte anno MCMIV de Martyrio eiusque causa et signis Martyrium confirmantibus constare ediximus. Reliquum erat ut inquireretur utrum Caelitum Beatorum honores tuto praedictis Martyribus decerni possent. Mox in conventu universo habito coram Nobis VII Kalendas Martias ver-tentis anni, cum dilectus filius noster Andreas S. R. E. Cardinalis Steinhuber cau-sae relator dubium proposuisset an: stante approbatione Martirii et causae Martirii, signis et miraculis a Deo illustrati et confirmati, tuto procedi posset ad solemnem horum Venerabilium Servorum Dei Beatificationem, tum Cardinales Sacris

Ritibus tuendis praepositi tum omnes qui aderant Consultores unanimi consensu „tuto id fieri posse“ responderunt. Nos vero in re tam gravis momenti distulimus iudicium in alium diem. Dominica prima Quadragesimae idest decimo Kalen. Martias volventis huius anni MCMIV adstantibus Cardinalibus Aloisio Tripepi Sacrorum Rituum Congregationi Pro-Praefecto ac praedicto Andrea Steinhuber causae Relatore, necnon R. P. Alexandro Verde S. Fidei Promotore, suprema nostra Apostolica auctoritate decrevimus tuto procedi posse ad solemnem Venerabilium Servorum Dei Marci Crisini, Stephani Pongraczii et Melchioris Grodeczii Beatificationem. Quae cum ita sint, moti precibus universae Societatis Iesu, auctoritate Nostra Apostolica harum litterarum vi facultatem facimus ut Servi Dei Marcus Crisinus liburnus Canonicus Strigoniensis, Stephanus Pongraczius hungarus et Melchior Grodeczius silesius e Societate Iesu Beatorum nomine in posterum nuncupentur eorumque corpora et lipsana seu reliquiae, non tamen in solemnibus supplicationibus deferendae, publicae venerationi fidelium proponantur et imagines radiis decorentur. Dein eadem Nostra auctoritate concedimus ut de iis quotannis recitetur Officium et Missa de communi plurimorum Martyrum cum orationibus propriis per Nos approbatis iuxta rubricas Missalis et Breviarii Romani. Hanc vero Officii recitationem Missaeque celebrationem fieri concedimus in dioecesibus Strigoniensi et Cassoviensi, et in omnibus Ecclesiis et Oratoriis quibus utitur Societas Iesu ab omnibus qui horas canonicas recitare teneantur, et quod Missam attinet ab omnibus sacerdotibus tam saecularibus quam regularibus ad Ecclesias in quibus festum agitur convenientibus, servato decreto S. Rituum Congregationis N. 3862 Urbis et Orbis IX decembris MDCCCXCV. Denique concedimus ut solemnia Beatificationis supradictorum Servorum Dei in supradictis Dioecesibus et templis celebrentur ad normam decreti seu Instructionis S. Rituum Congregationis die XVI decemberis MCMII de triduo intra annum a Beatificatione solemniter celebrando, quod statis legitima auctoritate diebus fieri praecipimus intra annum postquam eadem solemnia in Basilica Vaticana fuerunt celebrata. Non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis ac decretis de non cultu editis ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem ut harum litterarum exemplis etiam impressis, dummodo manu Secretarii dictae Rituum Congregationis subscripta sint et sigillo Praefecti munita, eadem prorsus in disceptationibus etiam iudicialibus fides haberetur quae Nostrae voluntatis significationi hisce litteris ostensis haberetur. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 1 novemberis MCMIV. Pontificatus Nostri anno II. Alois. Card. MACCHI. L † S.

1316

1905

NIVERN. DUBIA QUOAD LICENTIAM CELEBRANDI MISSAM
ET ASSERVANDI EUCHARISTIAM.

Dubia quoad
licentiam ce-
lebrandi
missam et
asservandi
eucharistiam

Rmus. D. Stephanus Antonius Lelong, Episcopus Nivernen. quae sequuntur Sacrae Rituum Congregationi exposuit, opportunam declarationem seu resolutionem humillime exposulans, videlicet :

I. Potestne Episcopus jure ordinario concedere licentiam etiam plures Missas qualibet die Celebrandi 1-o in Capellis seu Oratoriis publicis piarum Communitatum, etiam earum, quae clausuram non habent; 2-o in Capellis seu Oratoriis piarum Communitatum, quae licet non habeant ingressum in via publica, inserviunt tamen quotidianis exercitiis totius Communitatis; 3-o in Capellis seu Oratoriis ad personas quidem privatas pertinentibus, sed quae sunt publica vel semipublica in eo sensu, quod habeant ingressum in via publica vel prope viam publicam, ut semper cuilibet volenti intrare permittatur?

II. Potestne Episcopus alia Oratoria praeter Capellam seu principale Oratorium erigere in piis Communitatibus sive ob numerum Sacerdotum ibi degentium, ut ab omnibus Missa dici possit, sive in gratiam infirmorum, qui nequeunt adire Capellam seu Oratorium principale?

III. Potestne Episcopus jure proprio concedere facultatem asservandi Ssimum Sacramentum 1-o in Ecclesiis seu Capellis publicis, quae tamen titulo parochiali non gaudent, etsi utilitatibus Paroeciae inserviant; 2-o in Capellis piarum Communitatum publicis, id est quarum porta pateat in via publica vel in area cum via publica communicante, et quae habitantibus omnibus aperiuntur; 3-o in Capellis seu Oratoriis interioribus piarum Communitatum, quando non habent Capellam seu Oratorium publicum in sensu exposito, ut evenit ex. gr. in Seminariis.

IV. Potestne Episcopus jure proprio licentiam concedere uni Sacerdoti secundam Missam diebus Dominicis aut festivis de praecepto celebrandi: 1-o in Oratoriis seu Capellis, quae a S. sede vel vi Indulti ab ea concessi fuerunt approbata, quando propter distantiam a Parochiali Ecclesia ista secunda Missa proficere potest voto Parochianorum, qui aliter Missam non audirent vel saltem difficillime; 2-o in duabus Ecclesiis in eadem Parochia existentibus, quando pro utraque deser- vienda unicus adest Sacerdos, et tamen, non sine detrimento religionis Missa in una tantum celebraretur; 3-o in eadem Ecclesia, quando aliter pars sat notabilis Parochianorum Missam non audiret; 4-o quando valde utilis est, sin autem neces- saria ista secunda Missa, ut communicari a Fidelibus cum majori facilitate et aedi- ficatione frequentius possit?

Sacra itaque Rituum Congregatio, referente subscripto Secretario, hisce postulatis sic respondit:

Ad I. Episcopus utatur jure suo in omnibus casibus expositis.

Ad II. Si porro ex piarum Communitatum conditione necessaria sit erectio alterius Oratorii, pro ejus erectione facultas erit a Sancta Sede obtinenda.

Ad III. Implorandum est Indultum a Sancta Sede quoad omnia postulata.

Ad IV. Posito quod Episcopus jam facultatem obtinuerit a S. Sede conce- dere Sacerdotibus suae Dioecesis indultum bis in die festo sacrum litandi, erit suae prudentiae hac speciali facultate in casu necessitatis pro populi bono uti, si vero

ejusmodi facultate ipse non sit instructus, eam impetrare poterit. Atque ita respondit ac declaravit.

Die 8. Martii 1879.

Ita reperitur in Actis et Regestis S. R. Congregationis. Die 23. Januarii 1899.

D. PANICI, S. R. C. Secretarius.

1317

1905

Községi segély a felekezeti iskolának.

Felkezeti iskolai segélynél az a ténykörülmeny, hogy milyen és hány felekezeti jellegű iskola fentartása címén segélyez a község valamely vallásfelekezetet, a más vallásfelekezet által arányossági alapon támasztott igény elbírálásánál figyelembe nem jön, hanem az illető hitfelekezetnek adott összes iskolai segély szolgál arányossági alapul.

A m. kir. közigazgatási bíróság 1904. évi 1818. sz. határozata. A közigazgatási bíróság a S. róm. kath. egyházközség abbeli panaszát, mely szerint N. vármegye törvényhatósági bizottsága 1903. évi 4588. sz. a. hozott határozatával a panaszos egyházközséget a város részéről juttatott évi 1000 koronasegélyének fölemeléseiről elterjesztett kérelmével másodfokulag szintén elutasította, az 1896. évi XXVI. t.-cz. 48. §-a alapján vizsgálat alá vevén, következőleg ítélte: A m. kir. közigazgatási bíróság a panasznak helyt ad: a panaszos egyházközség segélyét évi 3276 koronára emeli fel és kötelezi S. várost, hogy ezt az összeget a S. római katolikus egyházközségnek 1903. évi január 1-től számítandólag mindaddig, amíg a helybeli ág. hitv. evang. egyházközséget ez idő szerint élvezett iskolai segélyezésben részesíti, a szokott módon szolgáltatassa ki. *Indokok:* S. r. t. város képviselőtestülete a róm. kath. egyházközség kérelmének teljesítését azzal a megokolással tagadta meg, hogy ez a városi segélynek 1873-ban történt megállapításkor úgy az alkalmazott kulcsot, valamint az összegnek magasságát helyesnek ismerte el és mint ilyet elfogadta; ezen a város felfogása szerint szerződéses viszony csak mindkét fél: a város és egyházközség közös megegyezésével változtatható meg; a város azonban a revízió szükségét nem látja fenforogni s a kérelmet újabb segély megállapítására irányzottnak tekinti; ezt pedig a város nem teljesítheti: mert ez a többi hitfelekezeti népiskola segélyének a felemelését vonná maga után, a mit a város anyagi viszonyai meg nem engednek. A panaszbeli követelés czimének ez a kettős megkülönböztetése a segélyezés vitás kérdésének érdemi elbírálása szempontjából voltaképen nem bír semmi jelentőséggel; mert ebben a tekintetben az 1868. évi LIII. t.-cz. 23. §-a az irányadó, melynek rendelkezése szerint az a város, mely házi pénztárából felekezeti iskola javára segélyt szolgáltat ki, e segélyben igazságos arány szerint minden ottan létező valásfelekezetet köteles részesíteni. A panaszos egyházközség panasziratában tételenként mutatta ki azokat az összegeket, melyeket S. város az ág. hitv. evang. egyházközségnek nyújt iskolai segélyek czimén, s a város a tárgyalt panasz ellenében ehhez a bírósághoz benyújtott védiratában egyetlen tétel,

az ipariskola évi 800 korona segélye ellenében emel kifogást azzal a helyes indoklással, hogy ez az iskola községi jellegű lévén, tévesen soroztatott a város által segélyezett intézetek közé. Miután pedig ezt a kifogást a panaszos egyházközség megjegyzés nélkül hagyta, meg nem czáfolta; az általa kitüntetett 14,145 korona 68 fillérből az imént említett 800 korona levonatván: évi 13,345 korona 68 fillérben helyesbitendő, illetve állapítandó meg az az összeg, melyet S. város házi pénztárából a helybeli ág. hitv. egyháznak juttat iskolai segélyek czimén. De ezen segélyek egybefoglalása ellen is elvi alapon kifogást emel a város említett védiratában, akként érvelvén, hogy ezek a segélyek különböző fokozatu iskolák között oszolván meg, melyeket az ág. hitv. evang. egyházközség, saját hívei hozzájárulásával tart fenn; a róm. kath. egyházközségnek pedig csak egyetlen elemi népiskolája lévén, a város pénztárából az annak juttatott anyagi támogatás arányában való részesedésre jogos igénye nincsen. A bíróság ezt az érvelést, illetve kifogást helytállónak el nem ismerheti; mert az 1868. évi LIII. t.-cikknek fentebb már idézett rendelkezése csak általános ságban iskolai segélyről és ennek megfelelő igazságos arányról szól; tehát az a ténykörülmény, hogy *milyen és hány* felekezeti jellegű *iskola* fentartása czimén segélyez a község, illetve a város valamely vallásfelekezetet, a más vallásfelekezet által arányossági alapon támasztott igény ebilrálásánál *teljesen közömbös*. És el nem fogadhatja ezt az érvelést a bíróság még azért sem: mert ennek az elvi álláspontnak az elfogadása végeredményében oda vezetne, hogy olyan község, mely különböző iskolákat fentartó egy vallásfelekezetet kíván a lehető leghatékonyabban segélyezni, az ezen kedvezményre való törvényszerű igények érvényesítésétől a kebelében fennálló más felekezeteket végkép elzárhatná. Minthogy pedig S. város védiratában foglalt, fentebb már ismertetett azon fejtegetésének, mintha a panaszos egyházközség segélye 1873-ban végleg és megmásíthatatlanul állapítottatott volna meg, jogi alapja nincs s azt a hitközségtől, mihelyt az ág. hitv. evangélikus egyház anyagi támogatását megszünteti, bármikor el is vonhatja; minthogy a 13,345 koronában a város által is elismert községi segélyből az ág. hitv. ev. egyház 5149 hívére fejenként 2 kor. 59 fill. esik, mihez képest az 1265 lélekszámból álló róm. kath. hitközséget az 1868. évi LIII. t.-cz. 23. §-ának megfelelően 3276 kor. illeti meg; minthogy másfelől a panaszos egyházközség a segély fölemelése iránt S. város tanácsához intézett kérvényét a rajta látható iktatási bélyegző szerint 1902. január hó 27 én adta be a városnak, tehát csak a rá következő 1903. évi költségvetésében volt volna módjában a fedezetről gondoskodni, jelen ítélet rendelkező része értelmében kellett határozni.

1318

1905.

401/1904. Pozsony vármegye közigazgatási bizottsága. — A közigazgatási bizottság A . . . község képviselőtestületének 50/1904. sz. a. hozott véghatározatát, mely szerint K. D. ottani plébánost abbéli kéretével, hogy a templom tulaj. Kőzségi pótadó a róm. kath temp. lom és a misc. ala dítványok terhére.

donát képező szántóföldek és a mise-alapítványok kamatjövedelme után kivetett községi pótdadó leirassék, elutasította és a jelzett adót törvényes alapon állónak mondotta ki: az érdekelt fél által a törvényes határidőn belül közbetett felebbezés folytán felülvizsgálván, az elsőfoku határozat megváltoztatása mellett elrendeli, hogy az A községi 2. sz. kataszteri birtokivben a róm. kath. templom nevén vezetett 1042/2. és 1140 kat. helyr. sz. ingatlanokra, az 1902. és 1903. évben, ugyanzintén az a mise-alapítványok kamatjövedelmének $\frac{3}{4}$ részére ugyanezen években kivetett községi pótdadó töröltessék, illetőleg az említett földeket és a mise-alapítványi kamatok $\frac{3}{4}$ részét pótdadó viselésének terhe alól a bizottság menteseknek mondja, mert a bemutatott egyházhatósági bizonyítvány 10. pontja szerint a templom szántójának és réjtjének jövedelme, tekintettel a csekély javadalmazásra; a mise-alapítványok kamathozadékának $\frac{3}{4}$ része pedig rendeltetésénél és természeténél fogva a lelkész évi javadalmának kiegészítő részét képezi, mint ilyen pedig az 1886. évi XXII. t.-cz 138. §-a alapján községi pótdávval meg nem róható

Miről a bizottság A község előljáróságát és a felebbező plébánost értesíteni rendeli *Bartal*, elnök.

1319

1905.

Ingatlan
után helyben
nem lakó hi-
vek is kötele-
sek egyházi és
iskolai adót
fizetni.

A m. kir. vall. és közokt. miniszter f. é. február 13-án 497 sz. a. kelt és Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye közig. bizottságához intézett rendeletének másolata:

Hivatkozva G. J. baghi róm. kath. hívő és aszódi háztulajdonosnak aszódi róm. kath. hitfelekezeti adója ügyében az 1902. évi június 12-én 2360/kb. 1902. sz. a. kelt jelentésére a közlemények visszazárása mellett értesitem a közig. bizottságot, hogy a neheztelt alsóbb foku határozatok megváltoztatásával kötelezem G. J. róm. kath. vallásu aszódi házbirtokost az aszódi hitközség által ottani házbirtoka után jogerősen kirótt hitfelekezeti adó megfizetésére.

Ugyanis a követett állandó gyakorlat szerint a róm. kath. hívők birtokaik után a szabályszerűen kirótt hitfelekezeti, egyházi és iskolaadóval, még ha helyben nem laknak is, megterhelhetők; minélfogva G. J. baghi lakos róm. kath. hívő aszódi ingatlana után az aszódi róm. kath. egyház által szabályszerűen és jogerősen kirótt hitfelekezeti adó töle közigazgatási uton is akadálytalanul behajtható.

A jelen esetben különben is a hitfelekezet az adókirovást a hívők birtokának alapul vételével eszközölvén, következik, hogy minden róm. kath. hívő, a ki Aszódon az adóalapul jogérvényesen megállapított birtokkal rendelkezik, birtokának érdekeltségénél fogva ezen ingatlan birtoka után a törvényesen kirótt hitfelekezeti, egyházi és iskolai adót viselni tartozik. — A másolat hitelül: *Grabólsay Adolf*, s. k. igazgató.

1905.

Hanny Gábor pápai prael., apátkanonok 200 kor., Spies János apátkanonok 100 kor., Budapesti növendékpapok magyaregyháziroldalmi iskolája 44 kor., Gruzling Ferencz ny. esperesplébános 10 kor., Hradek Károly 30 kor., Igaz Béla 50 kor., Jakics Silveszter 10 kor., Késmárky István 50 kor., Komócsy István 20 kor., Körmeny Károly 20 kor., Krum Péter 20 kor., Mosonyi Dénes 3 kor., Ollé Fülöp 10 kor., Rang Nándor 10 kor., Rézbányai János 20 kor., Szabó Dezső 4 kor., Szilvek Lajos 60 korona.

Kimutatás a
kath. egye-
temre 1904.
évben befize-
tett adomá-
nyokról.

Esperesi kerületekből: II. ker. Kulesár János 20 kor., Márton Márton 40 kor. IV. ker. Schultz Károly 10 kor., Varga Vitus 5 kor. V. ker. Fájth Lajos 20 kor. VI. ker. Uray Atala 10 kor., Csonka Nándor 10 kor., Ujlaki Dezső 20 kor., Matarics Péter 10 kor., Pencz János 10 kor., Pizzaszits Ferencz 10 kor., Horváth János 2 kor. IX. ker. Hofmeister Fer. 10 kor., Takács Mihály 2 kor. X. ker. Romaisz Ferencz 8 K 56 fill., Auerbach József 10 korona, Arányi Géza 2 kor. XI. ker. Szilvássy Mihály 10 kor., Halvax József 20 kor., Szekeres Ferencz 10 kor., Schmeller József 10 korona, Takács István 10 kor., Rajczy János 10 kor., Dreher Arnold 10 kor., Bödy István 2 kor., Buzsáky Imre 2 kor. XII. ker. Pfiszterer Emil 30 kor., Rathmann Boldizsár 20 kor., Medgyessy Ede 10 kor., Késmárky József 20 korona, Horváth Lajos 20 kor., Fetter Gyula 2 kor. XIII. ker. Erdélyi János 20 kor., Hirling Nándor 10 kor., Dobos Henrik 10 kor., Gosztonyi Jenő 10 kor., Sirisaka Ignác 6 kor., Kopári Gyula 15 kor., Hangai Nándor 5 kor. XIV. ker. Budánovics Vincze 5 kor. XVI. ker. Weisz János 4 kor., Boross Aurél 4 kor., Teppert József 4 kor., Jozgits János 4 kor., Anderle József 4 kor., Klein József 4 kor. XVII. ker. Frühwirth Géza 4 kor., Kovács Antal 10 kor., Nyárády Aladár 4 kor., Szalay Alajos 4 kor., Leitner Sándor 4 kor., Kömüves Gyula 4 kor., Vitkovics Ferencz 4 kor., Vörös Kristóf 2 kor. XVIII. ker. Magyar Zsigmond 25 kor., Szánthó Ignác 10 kor. XIX. ker. Fülöpp György 6 kor., Forster Ernő 1 kor. XX. ker. Streicher József 15 kor., Loncsár József 10 kor., Onczay Géza 10 kor., Vajay István 10 kor., Rathmann Endre 10 kor. XXII. ker. Streicher Péter 11 kor. 84 f., Rudolf Mátyás 8 K. 08 f., Pévald Vilmos 9 K. 26 f., Háj Ede 9 K. 74 f., Fuchs Vilmos 7 K. 46 f., Pelcz Árpád 8 K. 94 f., Prikler Károly 9 K. 66 f., Trinn János 7 K. 04 f., Magyar Miklós 10 K. 18 f., Razgha Lajos 11 K. 10 f., Lerch István 6 K. 70 fillér. Összesen befolyt 1384 korona 56 fillér.

1321

1905.

A csanádi papnövendékek magyar egyháziroldalmi iskolája magyar nyelvre ültette át P. Nilkes, S. I. „Schutz und Trutzwaffen gegen den modernen Unglauben“ cz. apologetikus jeles művét és „Modern Hitvédelmi Fegyverek“ czimmal kiadta. E művet a tiszt. lelkészkező papságnak különös figyelmébe ajánlom. Kapható a fentnevezett egyháziroldalmi iskolánál Temesvár. (Papnevelő-intézet).

Nilkes —
Csanádi pap-
növ. egyház-
irod. isk.
„Modern hit
védelmi fegy-
verek“ ajánl-
tatik.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 15-a Aprilis a. 1905.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis.

VII.

1627

1905

Eminentissimus ac Rssmus Dominus Claudius Cardinalis *Vaszary*, princeps-primas regni Hungariae et archi-episcopus Strigoniensis die 26-a Maii a. c. implet quinquagesimum annum sacerdotii. Cum dioecesis Nostra Quinque-Ecclesiensis in Jubilante Metropolitam suum veneretur, omnino decet, ut die 28-a Maji, quando jubilaum hoc in archidioecesi Strigoniensi celebrabitur, et sacerdotes et fideles (quibus dies iubilai pariter notificanda) Eminentissimi Jubilantis memoriam agant, piisque ad Deum pro incolumitate corporis et animae Eiusdem preces fundant

Jubilaum
semisaecu-
lare sacer-
dotii Claudii
Card.
Vaszary.

1628

1905

Cum dispensationes matrimoniales in impedimentis gradus II. consanguinitatis in linea collateralis et gradus I. et II. affinitatis in casibus tantum urgentioribus expendantur a Celsissimo ac Rmo Domino Nuntio Apostolico Vindobonensi, adeoque recursus abhinc Romam sint promovendi, praesentibus attentos reddo Venerabiles Curatores animarum, ut respectu habito morae, quae expeditionem recursus inter et adventum Brevis intercedit, *tempestive* necessaria scripta ad Officium dioecesanum dirigant. Si vero agitur de casu revera urgenti (uti nonnunquam inter affines evenit) causam urgentiae conscientiose referant.

Recursus pro
disp. matrim.
deinceps
Romam pro-
movendi.

1629

1905

Aloysius Zádor ob discessum e districtu Dárda a munere vicearchidiaconi districtus relevatus est et

Personalia.

Gaál Alexandro, parochi Dárdaënsi, notario districtus, commissa sunt agenda vicearchidiaconi in districtu Dárda usque dum ab eligendo Praesule vadiaconus constituatur.

Francsics Paulus, vicarius in Regöly, obtenta praesentatione a Celsissimo Domino Patrono ad beneficium parochiale Bedeg, investitura canonica provisos est pro eodem beneficio.

Major Carolus obtenta praesentatione pro beneficio parochiali Mucsi, constitutus est administrator eiusdem beneficii.

Cselenkó Joannes nominatus est curatus in Püspökpusztá (Insula Mohács).
Heindl Guilielmus, administrator in Bedeg, constitutus est vicarius in spiritualibus in Regöly.

Missi sunt cooperatores :

Bistyan Vitus relevatus a munere administratoris parochiae Nagynyárád ad Dolnji-Miholjac,

Deutschbauer Josephus e Mohács ad Máriakéménd,

Fajlh Eugenius, adusque alumnus inst. sublim. presb. educationis ad S. August. Vindobonae, ad Villány,

Glück Stephanus e Villány ad Némethboly,

Müller Carolus e Némethboly ad Paks,

Stefán Arthur e Máriakéménd Quinque-Ecclesias ad S. August.,

Zsivkó Michaël e Dolnji-Miholjac ad Mohács.

1630

1905

Intentiones
pro sacerdo-
tibus.

Cum Cancellaria episcopalis affluenter percipiat sacrorum per dioecesis nostrae presbyteros persolvendorum stipendia, in posterum non tantum cooperatores, sed omnes sacerdotes dioecesani, (parochi, vadiaconi) qui pro hac gratia Cancellariam Episcopalem per cartam postalem (levelezőlap) adiverint, stipendiis 80 nummularum providebuntur. In carta postali tamen annotare debent, qua die et quot stipendia postremo perceperint, an Sacra persoluta sint, et quot denuo rogent.

1631

1905

Növendék-
papok
felvétele.

Felhivom a tisztelendő lelkészkedő papságot, hogy *különösen a gimn. IV. osztályát végzett és érettségét tett*, valamint a főgimn. V. VI. VII. osztályát végző tanulóknak alkalmas módon adják tudomására, hogy a növendékpapok felvétele a pécsi papnevelő intézetbe f. évi junius 30-ikán és julius 1-én fog megejtetni. Akik pályázni szándékoznak, előző évi iskolai bizonyítványukkal és keresztelő levelükkel f. évi junius 30-ikán a délelőtti órákban jelentkezzenek a pécsi papnevelő intézet aligazgatójánál, ki őket a szükséges utasításokkal el fogja látni. A pályázati vizsgálat és felvétel julius 1-én d. e. $1\frac{1}{2}$ 10 órakor a papnevelő intézet dísztermében fog megtartatni. Megfelelő bizonyítvány és orvosi vélemény mellett azok, akik a német és horvát nyelvet is beszélik, előnyben részesülnek.

A felvételi vizsgálat ideje alatt olyan pályázók, akik ebbeli szándékukat a papnevelő intézet aligazgatójának *eleve* bejelentik, a papnevelő intézetben ingyenes ellátásban részesülnek.

Az orsz. kath.
tanítói segély-
alaphól nye-
rendő ösztön-
díjak- és se-
gélypénzekért
benyújtandó
kérvények
határideje.

1632

1905

Az országos kath. Tanítói *Segélyalap* Elnökségének kérelme kapcsán az alábbi *Felhívást* oly utasítás mellett közlöm a t. iskolaigazgató plébánosokkal, hogy

azt az „Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap“ plébániájuk területén működő tagjainak az-
zal hozzák tudomására, hogy a mennyiben még nem lennének új tagsági könyvecs-
kével ellátva, annnyival inkább igyekezzenek ezeket az egyhm. tanfelügyelőség ut-
ján beszerezni (a füzetek ára 10 fillér), mivel azokat a középponti bizottsághoz
intézendő folyamodványokhoz is csatolni kell.

310/1905. számhoz. *Felhívás.* Az „Országos Kath. Tanítói Segély-alap“
mindazon t. Tagjait, akik az alapszabályok 8. és 15. §§-ai értelmében jogosítva van-
nak ösztöndíjak, vagy segélypénzek adományozása iránt folyamodni, van szerencsém
ezennel felkérni, hogy kellően felszerelt folyamodványaikat az alapszabályok 18. §-a
szerint az alapgyűjtő-bizottság, vagy a kerületi tanfelügyelői hivatal útján f. évi *julius*
15-ig az illető *főlisztelendő egyházmegyei hatósághoz* beterjeszteni sziveskedjenek.

Tájékozásul tisztelettel megjegyzem, hogy a középponti bizottság határo-
zata értelmében a folyamodványt a benne foglalt adatok és indokok hitelesítése
végett alá kell iratni az illetékes plébániahivatal által. Ezen hitelesítés sem községi,
sem működési bizonyítvánnyal nem helyettesíthető. A mi a melléklendő iskolai
bizonyítványokat illeti, tekintettel arra, hogy a középponti bizottság ülése csak
augusztus utolsó napjain tartható és így a folyamodványok elintézése az iskolai
beiratások idejéig alig eszközölhető, legczélszerűbb *hiteles másolatokban* becsatolni.
Kérem egyuttal a t. Tagokat, hogy az új tagsági könyvecskéket, amelyek a folya-
modványhoz csatolandók, megszerezni sziveskedjenek.

Tudatom továbbá, hogy segélyben csak azon t. Tagok részesülhetnek, a kik
legalább *három év óta* nem élvezték az alap jótéteményét. A folyamodványban azért is
világosan megemlíteni kérem, *mikor* és *minő* segélyben részesült a folyamodó ;
esetleg gyermekei *élveznek-e* és *minő* ösztöndíjat.

Végül a t. Tagok érdekében kiemelendőnek tartom, hogy azok a folya-
modványok, a melyekhez *tagsági könyvecske nincs mellékelve*; továbbá a melyek *nem*
az egyházi hatóságok útján, vagy a kitűzött *határidőn túl* érkeznek be, *nem* fognak
figyelembe vétetni. Esztergom, 1905. évi május hó 1-én. *Dr. Walter Gyula*, az Orsz.
Kath. Tanítói Segélyalap középp. bizottságának elnöke.

1633

1905

A m. kir. belügyminiszter 1904. évi 4253. sz. határozata. A vármegye
közönségének. A vármegye alispánja által 1903. évi december hó 8. napján 9299.
kih. sz. alatt a járás főszolgabírája elsőfoku határozatának megsemmisítésével hozott
másodfoku határozata, mely szerint K. Manó és társai ellen F. Adolf izraelita ortho-
dox hitközségi elnök által emelt azon panaszával, hogy az imaházba székek bevitelétől
eltiltassanak, elutasított, illetve az orthodox szervező szabályzat értelmében
alakított autonom választott bíróság foruma elé utasított, nevezett F. Adolf hitköz-
ségi elnök felebbezése folytán felülvizsgáltatván: megváltoztatatik és elsőfoku ítélet
azon része, mely a panasz elutasításával vádlottakat az ellenök emelt vád és követ-

Felekezeti
ügyekben
megtartott
tárgyalá-
sokra megje-
lent felekezet-
beli tanuknak
napidíj nem
jár.

kezményei alól felmentette, emeltetik érvényre. Így kellett határozni, mert jelen esetben nem hitközségi vizsályról, hanem a hitközségi előjáróság egy határozatáról van szó, melynek az előjáróság, esetleg hatósági közbenjárással is érvényt szerezhetett volna, s így választott bíróság kiküldésének helye nincs. Nem volt megállapítható az alsófokulag megítélt napidíj sem, mert felekezeti ügyekben megtartott tárgyalásokra megjelent felekezeti tanuknak napidíjakat fizetni nem szokásos.

1634

1905

Iskolaépü-
tek mentesek
az illeték-
egyenérték
fizetése alól.

Tájékoztatásul közlöm az alábbi közérdekű adóügyi felebbezést.

A lévai m. kir. adóhivatal 998/904. számú fizetési meghagyással az o . . . i r. kath. iskola terhére vagyonátruházási illeték fejében 40 f. évi illeték-egyenértéket vetett ki. Ezen kirovás ellen az illető lelkész a következő felebbezést nyújtotta be a lévai pénzügyigazgatósághoz.

„Az ill. díjjegyzék 95. t. D. p. l. jegyzete szerint: „Az illeték-egyenérték-től mentesek: a) mindazon ingatlanok, melyek a föld- és házadónak alávetve nincsenek.“ A házadó mentességéről szóló 1868. évi XXII. t.-cz. és 1871 évi LI. t.-cz. 2. §-a h) pontja szerint pedig: „az iskolák házadó alá nem tartoznak“, így tehát illeték-egyenérték-mentesek.

Az o . . . i róm. kath. hitközség a megvett telekre új iskolatermet épített és azt 1904. évi szept. 14-én megnyitván, tényleg róm. kath. iskolának használja. Minthogy pedig az iskolaépületeket a fentidézett törvények adó- s illetve illeték-egyenérték-mentességben részesítik, tisztelettel kérem, hogy a kiszabott 40 f. illeték-egyenértéket töröltetni sziveskedjék.“

A lévai m. kir. pénzügyigazgatóság ezen felebbezésre 30,590 IV. 1904. sz. a. a következő végzést hozta:

„Felebbező értesítettik, hogy a lévai kir. adóhivatalnál 1904. évi Ask. GG. k. j. 8. t. a. előirt 40 f. illeték-egyenérték töröltetett. Léva, 1905. január hó 10-én. Andrejkovics kir. pénzügyigazgató h “

1635

1905

Miniszteri
körrendelet,
mely szerint
a községi és
hitfelekezeti
iskolaszékek
elnökei által
az államse-
gély utalvá-
nyozása, ill.
kifizetése
iránt a kir.
adóhivatal-
hoz intézett
kísérő iratok
bélyegmen-
tesek.

A múlt 1904. évi november hó 15-ikén kelt XVII. sz. körlevelemben 3807. sz. alatt közölt ministeri rendelet kapcsán tudomásvétel és mihez tartás végett alább közlöm a nm. vallás- és közoktatásügyi m. k. Miniszterium folyó évi április hó 1-én 24116. sz. a kelt rendeletét, mely szerint a tanítók és tanítónők fizetésének kiegészítésére és korpótlékának fedezésére engedélyezett államsegélyek ügyében a községi és hitfelekezeti iskolaszékek elnökei által az államsegély utalványozása, illetőleg kifizetése iránt a kir. adóhivatalokhoz intézett kísérő iratok feltétlenül *bélyegmentesek* és a fentidézett körlevélben közölt ministeri rendelet szerint portómentesen küldhetők.

A m. kir. vallás és közokt. minisztertől. 24116. szám. KÖrrendelet. Tudomás és az illető iskolaszékekkel való közlés végett értesitem a bizottságot, hogy a m. kir. pénzügyminiszter ur f. évi március hó 7-én az összes kir. pénzügyigazgatóságokhoz 12292. sz. a. intézett körrendeletében kijelentette, hogy a községi, valamint a hitfelekezetek által fentartott elemi iskolákban működő tanítók és tanítónők fizetésének kiegészítésére és korpótlékának fedezésére engedélyezett államsegélyek ügyében a községi és hitfelekezeti iskolaszékek elnökei által az államsegély utalványozása, illetőleg kifizetése iránt a kir. adóhivatalokhoz intézett kísérő iratok hivatalos levelezéseknek tekintendők s mint ilyenek az ill. dijj. 46. tét. „Hivatalos levelezések“ vezérszava alatti rendelkezés értelmében feltétlenül bélyegmentesek: mert a szóban forgó államsegélyek az idézett törvénycikk 17. §-ának rendelkezése szerint nem az illető tanítók és tanítónők, hanem az iskola fentartók kezéhez lévén utalványozandók; az említett iskolaszékek elnökei (hitfelekezeti iskoláknál az illető hitfelekezetek lelkészei) ezen minőségükben csak a törvény által rájuk rótt köteleiséget teljesítenek akkor, midőn az említett tanítók és tanítónők nyugtáit az államsegély utalványozása végett, kísérő irat mellett a kir. adóhivatalokhoz betesznek: ezen működésükben tehát hivatalos minőségben járnak el, következésképpen ezen irataik hivatalos levelezések jellegével bírnak s az ill. dijj. 46. tét. „Hivatalos levelezések“ vezérszava alatt foglaltak értelmében feltétlenül bélyegmentességben részesülnek. — Budapest, 1905. április hó 1-én. A miniszter meghagyásából: Halász Ferencz miniszteri tanácsos.

1636

1905

Az 1903. évi XXVI. t.-cz. 4. 5. 10 §-ai a tanítói illetménynek beszédésére és kiszolgáltatására kifejezetten az iskolafentartót kötelezik, s ezen kötelezettség elmulasztása esetén végrehajtási eljárás törvényszerűleg csak az iskolafentartó ellen indítható.

Tanítói illetménynek beszédése és kiszolgáltatása.

A m. kir. közigazgatási bíróság 1904. évi 2000. sz. határozata. A közigazgatási bíróság G. Ádám. róm. kath. iskolaszéki elnök panaszát B. vármegye közig. bizottságának 1903. évi 1038. sz. alatt kelt határozata ellen, melylyel a helybeli róm. kath. tanító hátralékos fizetését esetleg az iskolaszék tagjaitól, szükség esetén végrehajtás foganatosítása mellett rendelte behajtani, az 1896. évi XXVI. t.-cz. 51. §-a alapján vizsgálat alá vevén, következőleg ítél: A m. kir. közigazgatási bíróság a fennforgó vitás kérdésben a maga hatáskörét állapítván meg, a panasznak helyt ad s a fejezetben megjelölt közigazgatási bizottsági határozatnak panaszszal megtámadott rendelkezését hatályon kívül helyezi. *Indokok:* A közigazgatási bizottság elnöke a panaszbeadványt kísérő előterjesztésében azt a nézetét nyilvánítja, hogy a panasz tárgyává tett ügy nem tartozik ezen bíróság hatáskörébe. Tekintettel azonban arra, hogy a panaszlott határozatnak hátralékos tanítói terménybeli járandóságok behajtása képezi

a tárgyát, már pedig az 1896. évi XXVI. t.-cz. 51. §-ának 2. pontja szerint a közigazgatási bizottságának azon határozata ellen, amelylyel az iskolatanítói fizetés részét képező termények beszédése és kiszolgáltatása tárgyában intézkedik, ezen bíróság előtt van eljárásnak helye; tekintettel másfelől arra is, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter f. évi április 29-én 26,773. sz. alatt ehhez a bírósághoz intézett átiratában kijelentette, hogy a közigazgatási bizottság elnöke részéről emelt hatásköri kifogást magáévá nem teszi s ennél fogva az 1896. évi XXVI. t.-cz. 131. §-ában előirt eljárás szüksége esetett: a bíróság hatáskörét meg kellett állapítani. A panasznak pedig hely volt adandó: mert az 1893. évi XXVI. t.-cz. 4. 5. és 10. §-ai a tanítói illetmények beszédésére és kiszolgáltatására kifejezetten az iskolafentartót kötelezik, s ezen kötelezettség elmulasztása esetén végrehajtási eljárás törvényszerűleg csak az iskolafentartó ellen indítható, annyival inkább, minthogy az iskolaszék szavatosságát az 1891. évi XLIII. t.-cz. 12. §-a csupán az országos tanítói nyugdíj- és gyámalapnak járó törvényszerű díjak pontos beszolgáltatása tekintetében állapítja meg: a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter által a községi iskolaszékek számára 44,246/902. sz. alatt kibocsátott Utasítás 5. §-a 2. pontjának harmadik bekezdése szerint pedig az iskolaszék csak abban az esetben vonható vagyoni felelősségre, ha az előbb idézett törvény 5. §-a 2-ik bekezdésének fenforgása esetén a tanítói fizetés behajtása, esetleg készpénzre változtatása iránt a közigazgatási bizottságnál a köteles jelentést megtenni elmulasztotta. Minthogy a fenforgó esetben a b—i róm. kath. iskolaszéket nem a fentebbiekben megjelölt mulasztások terhelik s a hátralékos tanítói járandóságokért vagyoni felelősséget sem törvény, sem törvényes rendelet nem állapítja meg, netán kifogásolható eljárása tehát csupán fegyelmi uton torolható meg: jelen ítélet rendelkező része értelmében kellett határozni.

1637

1905

Irodalmi mű
ajánlatik:

Dr. Szilvek

Lajos „A szo-

ciáldemokra-

cia vallása.”

Dr. Sipos Ist-

ván. „A szem-

léltető mód-

szer a kath.

Hitoktatás-

ban.”

Dr. Szilvek Lajos „A szociáldemokrácia vallása“ cz. művét a t. egyházmegyei papságnak figyelmébe ajánlom. Kapható a szerzőnél (Pécs, Szepes-utca 4.) Ára 2 K 20 f.

Dr. Sipos István karkáplán „A Szemléltető módszer a kath. Hitoktatásban“ czimű művét, (melynek ára füzve 1 kor. 50 fillér) t. egyhm. papság figyelmébe ajánlom. Kapható a szerzőnél (Pécs, Székesegyházi plébánia.)

Datum Quinque-Ecclesiis, die 14-a Maii a. 1905.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis.

VIII.

VENERABILIBVS FRATRIBVS
PATRIARCHIS PRIMATIBVS ARCHIEPISCOPIS EPISCOPIS
ALIISQVE LOCORVM ORDINARIIS
CVM APOSTOLICA SEDE PACEM ET COMMVNIONEM HABENTIBVS

PIVS PP. X

VENERABILES FRATRES
SALVTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM

1670

1905

Acerbo nimis ac difficili tempore ad supremi pastoris munus, in universum Christi gregem gerendum, arcanum Dei consilium tenuitatem Nostram evexit. Inimicus namque homo sic gregem ipsum iam diu obambulat vaferrimaque insidiatur astutia, ut nunc vel maxime illud factum esse videatur, quod senioribus Ecclesiae Ephesi praenuntiabat Apostolus: *Ego scio quoniam intrabunt . . . lupi rapaces in vos, non parcentes gregi*¹⁾. — Cuius quidem religiosae rei inclinationis, quicumque adhuc divinae gloriae studio feruntur, causas rationesque inquirunt; quas dum alii alias afferunt, diversas, pro sua quisque sententia, ad Dei regnum in hisce terris tutandum restituendumque sequuntur vias. Nobis, Venerabiles Fratres, quamvis cetera non respuamus, iis maxime assentiendum videtur, quorum iudicio et praesens animorum rimissio ac veluti imbecillitas, quaeque inde gravissima oriuntur mala, ex divinarum ignoratione rerum praecipue sunt repetenda. Congruit id plane cum eo, quod Deus ipse per Oseam prophetam dixit: . . . *Et non est scientia Dei in terra. Maledictum, et mendacium, et homicidium, et furtum, et adulterium, inundaverunt et sanguis sanguinem tetigit. Propter hoc lugebit terra, et infirmabitur omnis, qui habitat in ea*²⁾.

Litterae encyclicae de christiana doctrina tradend.

Et re quidem vera, aetate hac nostra esse quamplurimos in christiano populo, qui in summa ignoratione eorum versentur, quae ad salutem aeternam

¹⁾ Act. XX, 29.

²⁾ Os. IV. 1 ss.

nosse oportet, communes, eaeque pro dolor! non iniustae, sunt querimoniae. — Quum vero christianum dicimus populum, non plebem tantum aut sequioris coetus homines significamus, qui saepenumero aliquam ignorantiae excusationem ex eo admittunt, quod immitium dominorum imperio cum pareant, vix sibi suisque temporibus servire queunt: sed illos etiam et maxime, qui etsi ingenio cultuque non carent, profana quidem eruditione affatim pollent, ad religionem tamen quod attinet, temere omnino atque imprudenter vivunt. Difficile dictum est quam crassis hi saepe tenebris obvolvuntur; quodque magis dolendum est, in iis tranquille iacent! De summo rerum omnium auctore ac modaratore Deo, de christianae fidei sapientia nulla fere ipsis cogitatio. Hinc vero nec de Verbi Dei incarnatione, nec de perfecta ab ipso humani generis restauratione quidquam norunt; nihil de gratia, quae potissimum est adiumentum ad aeternorum adeptionem, nihil de Sacrificio augusto aut de Sacramentis, quibus gratiam ipsam assequimur ac retinemus. Peccato autem quid nequitiae insit quid turpitudinis nullo pacto aestimatur; unde nec eius vitandi nec deponendi sollicitudo ulla: sicque ad supremum usque diem venit, ut sacerdos, ne spes absit salutis, extrema agentium animam momenta; quae fovendae maxime caritati in Deum impendi oporteret, edocendo summatim religionem tribuat: si tamen, quod fere usuvenit, usque adeo culpabili ignorantia moriens non laboreat ut et sacerdotis operam supervacaneam arbitretur et, minime placato Deo tremendum aeternitatis viam securo animo ingrediendam putet. Unde merito scripsit Benedictus XIV. decessor Noster: *Illud affirmamus, magnam eorum partem, qui aeternis suppliciis damnantur, eam calamitatem perpetuo subire ob ignorantiam mysteriorum fidei, quae scire et credere necessario debent, ut inter electos cooptentur*¹⁾.

Haec quum ita sint, Venerabiles Fratres, quid quaeso mirabimur, si tanta sit modo inque dies augescat, non inter barbaras inquimus nationes, sed in ipsis gentibus quae christiano nomine feruntur, corruptela morum et consuetudinum depravatio? Paulus quidem apostolus ad Ephesios scribens haec edicebat: *Fornicatio autem, et omnis immunditia, aut avaritia, nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos; aut turpitudine, aut stultiloquium*²⁾. At vero sanctimoniae huic ac pudori cupiditatum moderatori divinarum rerum sapientiae fundamentum posuit: *Videte ilaque, fratres, quomodo caule ambuletis: non quasi insipientes, sed ut sapientes... Propterea nolite fieri imprudentes, sed intelligentes quae sit voluntas Dei*³⁾.

Et plane id merito. Voluntas namque hominis inditum ab ipso auctore Deo honesti rectique amorem, quo in bonum non adumbratum sed sincerum veluti rapiebatur, vix retinet adhuc. Corruptela primaevae labis depravata, ac Dei factoris sui quasi oblita, eo affectum omnem convertit ut diligat vanitatem et quaerat mendacium. Erranti igitur pravisque obcaecatae cupiditatibus voluntati duce opus

¹⁾ Instit. XXVI, 1.

²⁾ Ephes. V, 3 s.

³⁾ Ephes. V, 15 ss.

est qui monstret viam, ut male desertas repetat iustitiae semitas. Dux autem, non aliunde quaesitus, sed a natura comparatus, mens ipsa est : quae si germana careat luce, divinarum nempe rerum notitia, illud habebitur, quod coecus coeco ducatum praestabit et ambo in foveam cadent. Sanctus rex David, quum Deum de veritatis lumine laudaret, quod menti hominum indidisset : *Signalum est*, aiebat, *super nos lumen vultus tui, Domine*¹⁾. Quid porro ex hac largitione luminis sequatur addidit, inquiens : *Dedisti laetitiam in corde meo* ; laetitiam videlicet, qua dilatatum cor nostrum, viam mandatorum divinorum currat.

Quod revera ita esse facile consideranti patet. Deum namque eiusque infinitas quas perfectiones nominamus, longe exploratius, quam naturae vires scrutentur, christiana nobis sapientia manifestat. Quid porro ? Iubet haec simul summum ipsum Deum officio *fidei* nos revereri, quae mentis est ; *spei* quae voluntatis ; *caritatis* quae cordis : sicque totum hominem supremo illi Auctori ac Moderatori mancipat. Similiter una est Iesu Christi doctrina, quae germanam praestabilemque hominis aperit dignitatem, quippe qui sit filius Patris caelestis qui in caelis est, ad imaginem eius factus cumque eo aeternum beateque victurus. At vero ex hac ipsa dignitate eiusdemque notitiâ infert Christus debere homines se amare invicem ut fratres, vitam heic degere, ut lucis filios decet, *non in commensationibus, et etrietatibus; non in cubilibus, et impudiciis; non in contentione, et aemulatione*²⁾ ; iubet pariter omnem sollicitudinem nostram proicere in Deum, quoniam ipsi cura est de nobis ; iubet tribuere egenis, benefacere iis, qui nos oderunt, aeternas animi utilitates fluxis huius temporis bonis antepondere. Ne autem omnia singulatim attingamus, nonne ex Christi institutione homini superbius audenti demissio animi, quae verae gloriae origo est, suadet ac praecipitur ? *Quicumque.. humiliaverit se... hic est maior in regno caelorum*³⁾. Ex ea prudentiam spiritus docemur, qua prudentiam carnis caveamus ; iustitiam, qua ius tribuamus cuique suum ; fortitudinem, qua parati simus omnia perpeti, erectoque animo pro Deo sempiternaque beatitudine patiamur ; temperantiam denique, qua vel pauperiem pro regno Dei adamemus, quin et in ipsa cruce gloriemur, confusione contempta. Stat igitur, ab christiana sapientia, non modo intellectum nostrum mutuari lumen, quo veritatem assequatur, sed voluntatem etiam ardorem concipere, quo evehamur in Deum cumque Eo virtutis exercitatione iungamur.

Longe equidem absumus ut ex his ass-ramus, pravitatem animi corruptionemque morum non posse cum religionis scientia coniungi. Utinam non id plus nimio probarent facta ! Contendimus tamen, ubi crassae ignorantiae tenebris sit mens circumfusa, nullatenus posse aut rectam voluntatem esse aut mores bonos. Apertis namque oculis si quis incedat, poterit ille sane de recto tutoque itinere declinare : qui tamen caetitate laborat, huic periculum certe quidem imminet. —

¹⁾ Ps. IV, 7.

²⁾ Rom. XIII, 13,

³⁾ Matth. XVIII, 4.

Adde porro : corruptionem morum, si fidei lumen penitus non sit extinctum, spem facere emendationis ; quod si utrumque iungitur et morum pravitas et fidei ob ignorationem defectio, vix erit medicinae locus, patetque ad ruinam via.

Quum igitur ex ignorantia religionis tam multa tamque gravia deriventur damna ; alia vero ex parte, quum tanta sit religiosae institutionis necessitas atque utilitas, frustra enim christiani hominis officia impleturus speratur qui illa ignoret : iam ulterius inquirendum venit, cuius demum sit pernicioissimam hanc ignorantiam cavere mentibus, adeoque necessaria scientia animos imbuere. — Quae res, Venerabiles Fratres, nullam habet dubitationem : gravissimum namque id munus ad omnes pertinet, quotquot sunt animarum pastores. Hi sane, ex Christi praecepto, creditas sibi oves agnoscere tenentur ac pascere ; pascere autem hoc primum est, docere ; *Dabo vobis*, sic nempe Deus per Ieremiam promittebat, *pastores iuxta cor meum, et pascent vos scientia et doctrina*¹⁾, Unde et Apostolus Paulus aiebat : *Non... misit me Christus baptizare, sed evangelizare*²⁾, indicans videlicet primas eorum partes, qui regendae aliquo modo Ecclesiae sunt positi, esse in instituendis ad sacra fidelibus.

Cuius quidem institutionis laudes persequi supervacaneum ducimus, quantique ea sit apud Deum ostendere. Certe miseratio, quam pauperibus ad levandas angustias tribuimus, magnam a Deo habet laudem. At longe maiorem quis neget habere studium et laborem, quo, non fluxas corporibus utilitates, sed aeternas animis docendo monendoque conciliamus ? Nihil profecto optatius, nihil gratius queat Iesu Christo animarum servatori accidere, qui de se per Isaiam professus est : *Evangelizare pauperibus misit me*³⁾.)

Hic tamen praestat, Venerabiles Fratres, hoc unum consecrari atque urgere, nullo sacerdotem quemlibet graviore officio teneri, nullo arctiori nexu obligari. Etenim in sacerdote ad vitae sanctimoniam debere scientiam adiici, quis neget ? *Labia . . . sacerdotis custodient scientiam*.⁴⁾ Atque illam reapse severissime Ecclesia requirit in iis qui sint sacerdotio initiandi. Quorsum id vero ? Quia scilicet ab eis divinae legis notitiam christiana plebs expectat, illosque ad eam impertiendam destinat Deus : *Et legem requirent ex ore eius : quia angelus Domini exercituum est*⁵⁾. Quamobrem Episcopus, in sacra initiatione, sacerdotii candidatos alloquens : *Sit, inquit, doctrina vestra spiritualis medicina populo Dei ; sint providi cooperatores ordinis nostri ; ut in lege sua die ac nocte meditantes, quod legerint credant, quod crediderint doceant*⁶⁾.)

Quod si nemo est sacerdos, ad quem haec non pertineant, quid porro de illis censebimus, qui nomine ac potestate curionum aucti, animarum rectoris munere,

¹⁾ Ier. III. 15.

²⁾ I, Cor. I. 17.

³⁾ Luc. IV, 18.

⁴⁾ Malach. II, 7.

⁵⁾ Ib.

⁶⁾ Pontif. Rom.

vi dignitatis et quodam quasi pacto inito, funguntur? Hi quodammodo pastoribus et doctoribus sunt accensendi, quos dedit Christus ut fideles iam non sint parvuli fluctuantes, et circumferantur omni vento doctrinae in nequitia hominum; veritatem autem facientes in caritate, crescant in illo per omnia, qui est caput Christus¹.)

Quapropter sacrosancta Tridentina Synodus, de animarum pastoribus agens, officium eorum hoc primum et maximum esse edicit, christianam plebem docere².) Hinc iubet illos, dominicis saltem diebus festisque solemnioribus, de religione ad populum dicere, sacri vero Adventus tempore et Quadragesimae quotidie, vel saltem ter in hebdomada. Neque id modo: addit namque teneri parochos, eisdem saltem dominicis festisque diebus, per se vel per alios, in fidei veritatibus erudire pueros, eosque ad obedientiam in Deum ac parentes instituere. Quum vero sacramenta fuerint administranda, praecipit, ut qui sunt suscepturi, de eorumdem vi, facili vulgarique sermone, doceantur.

Quas sacrosanctae Synodi praescriptiones Benedictus XIV decessor Noster, in sua Constitutione *Etsi minime*, sic brevi complexus est ac distinctius definivit: *Duo polissimum onera a Tridentina Synodo curatoribus animarum sunt imposita: alterum, ut festis diebus de rebus divinis sermones ad populum habeant; alterum, ut pueros et rudiores quosque divinae legis fideique rudimentis informet.* — Iure autem sapientissimus Pontifex duplex hoc officium distinguit, sermonis videlicet habendi, quem vulgo Evangelii explicationem vocitant, et christianae doctrinae tradendae. Non enim fortasse desint qui, minuendi laboris cupidi, persuadeant sibi homiliam pro catechesi esse posse. Quod quam putetur perperam, consideranti patet. Qui enim sermo de sacro Evangelio habetur, ad eos instituitur, quos fidei elementis imbutos iam esse oportet. Panem diceres, qui adultis frangatur. Catechetica e contra institutio lac illud est, quod Petrus Apostolus concupisci sine dolo a fidelibus volebat, quasi a modo genitis infantibus. — Hoc scilicet catechistae munus est, veritatem aliquam tractandam suscipere vel ad fidem vel ad christianos mores pertinentem, eamque omni ex parte illustrare: quoniam vero emendatio vitae finis docendi esse debet, oportet catechistam comparisonem instituere ea inter quae Deus agenda praecipit quaeque homines reapse agunt; post haec exemplis opportune usum, quae vel e Scripturis sacris, vel ex Ecclesiastica historia, vel e sanctorum virorum vita sapienter hauserit, suadere audientes eisque, intento veluti digito, commonstrare quo pacto componant mores; finem denique hortando facere, ut qui adstant horreant vitia ac declinent, virtutem sectentur.

Scimus equidem eiusmodi tradendae christianae doctrinae munus haud paucis invidiosum esse, quod minoris vulgo aestimetur nec forte ad popularem laudem captandam aptum. Nos tamen hoc esse iudicium eorum censemus, qui levitate magis quam veritate ducuntur. Oratores profecto Sacros, qui, sincero divinae gloriae studio,

¹) Ephes. IV, 14, 15.

²) Sess. V, cap. 2 de ref.; Sess XXII, cap. 8; Sess XXIV, cap. 4 et 7 de ref.

vel vindicandae tuendaeque fidei, vel Sanctorum laudationibus dent operam, probandos esse non recusamus. Verum illorum labor laborem alium praeivium desiderat, scilicet catechistarum; qui si deest, fundamenta desunt, atque in vanum laborant qui aedificant domum. Nimium saepe orationes ornatissimae, quae confertissimae concionis plausu excipiuntur, hoc unum assequuntur ut pruriant auribus; animos nullatenus movent. E contra catechetica institutio, humilis quamvis et simplex, verbum illud est, de quo Deus ipse testatur per Isaiam: *Quomodo descendit imber, et nix de caelo, et illuc ultra non revertitur, sed inebriat terram, et infundit eam, et germinare eam facit, et dat semen serenti, et panem comedenti: sic erit verbum meum quod egredietur de ore meo: non revertetur ad me vacuum, sed faciet quaecumque volui, et prosperabitur in his, ad quae misi illud.*¹⁾ — Similiter arbitrandum putamus de sacerdotibus iis, qui, ad religionis veritates illustrandas, libros operosos conscribunt; digni plane qui ideo commendatione multa exornentur. Quotus tamen quisque est, qui eiusmodi volumina verset, fructumque inde hauriat auctorum labori atque optatis respondentem? Traditio autem christianae doctrinae, si rite fiat, utilitatem audientibus nunquam non affert.

Etenim (quod ad inflammandum studium ministrorum Dei iterum advertisse iuverit) ingens modo eorum est numerus atque in dies augetur, qui de religione omnino ignorant, vel eam tantum de Deo christianaeque fidei notitiam habent, quae illos permittat, in media luce catholicae veritatis, idololatrarum more vivere. Quam multi eheu! sunt, non pueros dicimus, sed adulta, quin etiam devexa aetate, qui praecipua fidei mysteria nesciant prorsus; qui Christi nomine audito, respondeant: *Quis est, . . . ut credam in eum?*²⁾ — Hinc odia in alios struere ac nutrire, pactiones conflare iniquissimas, inhonestas negotiorum procuraciones gerere, aliena gravi foenore occupare, aliaque id genus flagitiosa haud sibi vitio ducunt. Hinc Christi legem ignorantes, quae non modo turpia damnat facinora, sed vel ea cogitare scienter atque optare; etsi forte, qualibet demum de causa, obscoenis voluptatibus fere abstinent, inquinatissimas tamen cogitationes, nulla sibi religione iniecta, suscipiunt; iniquitates super capillos capitis multiplicantes. — Haec porro, iterasse iuvat, non in agris solum vel inter miseram plebeculam occurrunt, verum etiam ac forte frequentius inter homines amplioris ordinis, atque adeo apud illos quos inflat scientia, qui vana frei eruditione religionem ridere posse autumant et *quaecumque quidem ignorant, blasphemant.*³⁾

Iam, si frustra seges e terra speratur quae semen non exceperit, qui demum bene moratas progenies expectes, si non tempore fuerint christiana doctrina institutae? — Ex quo colligimus iure, quum fides id aetatis usque eo languerit ut in multis, pene sit intermortua, sacrae catechesis tradendae officium vel negligentius persolvi

¹⁾ Is. LV, 10, 11.

²⁾ Ioan. IX, 36.

³⁾ Iud. 10.

vel praetermitti omnino Perperam enim ad habendam excusationem quis dixerit, esse fidem gratuito munere donatam nobis atque in sacro baptismo cuique inditam. Equidem utique quotquot in Christo baptizati sumus fidei habitu augemur; sed divinissimum hoc semen non *ascendit . . . et facit ramos magnos*¹⁾ permissum sibi ac veluti virtute insita. Est et in homine, ab exortu, intelligendi vis: ea tamen materno indiget verbo, quo quasi excitata in actum, ut aiunt, exeat. Haud aliter christiano homini accidit, qui, renascens ex aqua et Spiritu Sancto, conceptam secum affert fidem; eget tamen Ecclesiae institutione, ut ea ali augerique possit fructumque ferre. Idcirco Apostolus scribebat: *Fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi*;²⁾ institutionis autem necessitudinem ut ostenderet, addit: *Quomodo . . . audient sine praedicante*?³⁾

Quod si, ex huc usque explicatis, religiosa populi eruditio quanti momenti sit ostenditur, curae Nobis quam quod maxime esse oportet, ut Doctrinae sacrae praeceptio, qua, ut Benedicti XIV. decessoris Nostri verbis utamur, ad Dei gloriam et ad animarum salutem nihil utilius est institutum⁴⁾ vigeat semper aut, sicubi negligitur, restituatur. — Volentes igitur, Venerabiles Fratres, huic gravissimo supremi apostolatus officio satisfacere, atque unum paremque morem in re tanta ubique esse; suprema Nostra auctoritate, quae sequuntur, in dioecesibus universis, observanda et exequenda constituimus districteque mandamus.

I. Parochi universi, ac generatim quotquot animarum curam gerunt, diebus dominicis ac festis per annum, nullo excepto, per integrum horae spatium, pueros et puellas de iis, quae quisque credere agereque debeant ad salutem adipiscendam, ex catechismi libello erudiant.

II. Idem, statis anni temporibus, pueros ac puellas ad Sacramenta Poenitentiae et Confirmationis rite suscipienda praeparent, continenti per dies plures institutione.

III. Item, ac peculiari omnino studio, feriis omnibus Quadragesimae atque aliis, si opus erit, diebus post festa Paschalia, aptis praeceptionibus et hortationibus adolescentulos et adolescentulas sic instruant, ut sancte sancta primum de altari libent.

IV. In omnibus et singulis paroeciis consociatio canonice instituatur, cui vulgo nomen Congregatio Doctrinae christianae. Ea parochi, praesertim ubi sacerdotum numerus sit exiguus adiutores in catechesi tradenda laicos habebunt, qui se huic dedent magisterio tum studio gloriae Dei, tum ad sacras lucrandas indulgentias, quas Romani Pontifices largissime tribuerunt.

V. Maioribus in urbibus, inque iis praecipue ubi universitates studiorum, lycea, gymnasia patent, scholae religionis fundentur ad erudiendam fidei veritatibus vitaeque christianae institutis iuventam, quae publicas scholas celebrat, ubi religiosae rei mentio nulla iniicitur.

1) Marc. IV, 32.

2) Rom. X, 17.

3) Ib. 14.

4) Constit. Etsi minime, 13.

VI Quoniam vero, hæc praesertim tempestate, grandior aetas non secus ac puerilis religiosa eget institutione; parochi universi ceterique animarum curam gerentes, praeter consuetam homiliam de Evangelio, quae festis diebus omnibus in parochiali Sacro est habenda, ea hora quam opportuniorem duxerint ad populi frequentiam, illa tantum excepta qua pueri erudiuntur, catechesim ad fideles instituant, facili quidem sermone et ad captum accomodato. Qua in re Catechismo Tridentino utentur, eo utique ordine ut quadriennii vel quinquennii spatio totam materiam pertractent quae de Symbolo est, de Sacramentis, de Decalogo, de Oratione et de praeceptis Ecclesiae.

Haec Nos quidem, Venerabiles Fratres, auctoritate apostolica constituimus et iubemus. Vestrum modo erit efficere ut, in vestra cuiusque dioecesi, nulla mora atque integre executioni mandentur; vigilare porro et pro auctoritate vestra cavere, ne quae praecipimus oblivioni dentur, vel, quod idem est, remisse oscitanterque impleantur. Quod ut reapse vitetur, illud assidue commendetis et urgeatis oportet, ut parochi ne imparati catechesis praeceptiones habeant, sed diligenti prius adhibita praeparatione; ut ne loquantur humanae sapientiae verba, sed, *in simplicitate cordis et sinceritate Dei*,¹⁾ Christi exemplum sectentur, qui quamvis *abscondita* eructaret *a constitutione mundi*,²⁾ loquebatur tamen omnia *in parabolis ad turbas et sine parabolis non loquebatur is*.³⁾ Id ipsum et Apostolos, a Domino institutos, praestitisse novimus; de quibus Gregorius Magnus aiebat: *Curaverunt summopere rudibus populis plana, et capabilia non summa atque ardua, praedicare*.⁴⁾ Ad religionem autem quod attinet, homines magnam partem rudibus, hac tempestate nostra, sunt accensendi.

Nolimus porro, ne ex eiusmodi simplicitatis studio persuadeat quis sibi, in hoc genere tractando, nullo labore nullaue meditatione opus esse: quin immo maiorem plane, quam quodvis genus aliud, requirit. Facilius longe est reperire oratorem, qui copiose dicat ac splendide, quam catechistam qui praeceptionem habeat omni ex parte laudabilem. Quamcumque igitur facilitatem cogitandi et eloquendi quis a natura sit nactus, hoc probe teneat, nunquam se de christiana doctrina ad pueros vel ad populum cum animi fructu esse dicturum, nisi multa comentatione paratum atque expeditum. Falluntur sane qui plebis imperitia ac tarditate fisi, hac in re negligentius agere se posse autumant. E contrario, quo quis rudiores nactus sit auditores, eo maiore studio ac diligentia utatur oportet, ut sublimissimas veritates, adeo a vulgari intelligentia remotas, ad obtusiorum imperitorum aciem accommodent, quibus acque ac sapientibus, ad aeternam beatitatem adipiscendam sunt necessariae.

Iam igitur, Venerabilis Fratres, Mosis verbis in hac postrema literarum Nostrarum parte, liceat vos alloqui: *Si quis est Domini, iungatur mihi*.⁵⁾ Advertite,

¹⁾ II. Cor. I, 12.

²⁾ Matth. XIII, 35.

³⁾ Ib. 34.

⁴⁾ Moral. I. XVII, cap. 26.

⁵⁾ Exod. XXXII, 26.

rogamus quaesumusque, quanta animarum clades ex una divinarum rerum ignoratione veniat. Multa forte utilia planeque laudatione digna, in vestra cuiusque dioecesi sunt a vobis instituta in commissi gregis commodum: velitis tamen, prae omnibus, quanta potestis contentione, quanto studio, quanta assiduitate hoc curare atque urgere, ut doctrinae christianae notitia cunctorum pervadat animos penitusque imbuat. *Unusquisque*, Petri Apostoli utimur verbis, *sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes, sicut boni dispensatores multiformis gratiae Dei*¹⁾.

Diligentiam industriasque vestras, beatissima Virgine immaculata intercedente, fortunet vobis Apostolica benedictio, quam, testem caritatis Nostrae ac caelestium gratiarum auspicem, vobis et clero ac populo cuique credito amantissime impertimus.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum die XV Aprilis MDCCCXCV, Pontificatus Nostri anno secundo.

PIVS PP. X.

* * *

His SSmi Domini Encyclicis, uti primo obtutu prespicuum est, novum animarum pastoribus eorumque cooperatoribus onus proprie non imponitur. Visum est solummodo Summo Pastori, pro iniquitate temporum in memoriam efficacius revocare, quod Patres S. Concilii Tridentini Sess. XXIV. cap 4. de Reform. his verbis inculcant: „*Iidem (Episcopi) etiam saltem dominicis et aliis festivis diebus pueros in singulis parochiis fidei rudimenta et obedientiam erga Deum et parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt.*“

Quod hoc ad munus parochorum indispensabiliter spectet, quodve id tam in Synodo dioecesana a. 1863., quam novissime in Circularibus denati nostri Prae-sulis sub nro 046. a. 1898. RR DD. Parochis strenue iniunctum fuerit, probe omnes scimus.

Quare rogo omnes Dioecesis Nostrae animarum curatores, ut frequentius sex puncta, quae Corollarii adinstar Encyclicis adjecta sunt, perlegant, eaque conscientiose observent.

1671

1905

A pécsegyházmegyei alapítványi hivatal 1904. évi zárszámadásaiból a t. egyházmegyei papságot érdeklő pénztárakról kiadott kivonatot jelen körlevél melléklete gyanánt küldöm minden plébánia hivatal részére.

¹⁾ I. Petr. IV, 10.

Kivonat a pécsegyhm. alapítv. hivatal 1904. évi zárszámadásaiból.

1672

1905

Irodalmi mű
ajánlatik:

Tower Vilmos
„Instructio
Practica de
missis voti-
vis et de
requie“

Tower Vilmos, lakompaki lelkész, „Instructio Practica de Missis votivis et de requie in formam encyclopediae tabellatice redacta“ cz. művének megjelent második kiadását a t. egyházmegyei papság figyelmébe ajánlom. Kapható fentnevezett szerzőnél Lakompak (Sopron m.) Ára 2 kor.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 20-a Maii a. 1905.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis.

IX.

1928

1905

József kir. herceg, cs. és kir. főherceg Ő Fensége, f. évi junius 13-ikán József főher-
igazán példás, tevékeny és áldásos életét befejezte Fiumében. czeg Ő Fen-
ségeért ün-
nepélyes
Requiem ren-
deltetik el.

Mély gyász érte halála által a fenséges uralkodó házat, édes magyar ha-
zánkat és a magyar kath. egyházat. Benne cs. és kir. Ő Felsége legkedvesebb roko-
konát, szeretett hazánk leglelkesebb honfiát, a magyar kath. egyház egyik legpél-
dásabb, buzgó hívét és oszlopát veszttette el.

Midőn e szomorú hirt közlöm a tiszt. egyházmegyei papsággal, ugyanakkor
elrendelem, hogy a pécsi egyházmegye minden plébániatemplomában jelen soraim
vétele után egyik alkalmas, közelebbi napon az I. b Főherczeg Ő Fenségének lelki
üdveért ünnepélyes Requiem tartassék, melyre az összes hatóságok, elöljáróságok
és egyesületek meghivandók. — A székesegyházban Pécsen f. évi jun. 19-ikén d.
e. 9 órakor tarttatik az ünnepélyes Requiem.

1929

1905

Notum sit R. D. animarum Curatoribus, ad obtinendam dispensationem in Taxae dispen-
foro externo ab impedimentis matrimonialibus omnino gratis, minime sufficere sationales.
testimonium de paupertate et miserabilitate oratorum, sed opus esse formali decla-
ratione, eosdem adeo pauperes esse, ut impares omnino sint cuilibet summulae
solvendae; secus taxam sane modicam pro pauperibus statutam, vel minorem
summam pro oratorum viribus esse solvendam. Quod praesertim in casibus con-
sanguinitatis vel affinitatis ad primum vel secundum gradum attingentis observan-
dum erit.

1920

1905

Horacsek Andreas, cooperator in Egerág, in qualitate eadem translatus est Personalia.
ad Szakcs.

Fetter Julius, cooperator Szakcsensis, munere eodem functurus adlateratus
est parochus Egerágensi.

1931

1905

Az iskolai költségvetések 4—5 hónappal előbb terjesztendők fel, mint azokra esetleg államsegély kérése céljából szükség van

Igen számos esetben történik, hogy az iskolaszékek államsegély vagy ötöd-éves korpótlékért akarván a miniszteriumhoz folyamodni, a folyamodvány fölszereléséhez mellőzhetetlenül szükséges évi isk. költségvetést a legutolsó pillanatban, vagyis csak akkor küldik be felülvizsgálás céljából az egyh. tanfelügyelőséghez, mikor az említett folyamodványokat már a miniszteriumhoz fölterjeszteni akarják; s ilyen alkalommal az egyhm. tanfelügyelőséget sürgetik, *hogy költségvetéseiket vizsgálja felül, hagyja jóvá, és sürgősen küldje vissza.* Miután azonban az egyh. tanfelügyelőség számvevősége évenként 300-nál több iskolai és hitközségi költségvetést, s ugyanannyi előző évi zárszámadást vizsgál felül, melyek közül némelyiket kétszer, sőt háromszor is kijavításra vissza kell utasítani, önként értetődik, hogy a nagy munkahalmaz miatt, a sürgető kérelmeknek kevés eredménye van, mert egyrészt a beérkezett költségvetések és számadások sorszerint kerülnek felülvizsgálás alá, másrészt a soronkivüli elővételi kérések sokasága, és a nehézményelő visszautalások mégis csak hosszabb idő elteltével engedik meg az illető iskolaszékek sürgető kérelmének fogadtatását. Tekintve, hogy minden iskolaszék saját belügyét legjobban ismeri, s tájékozva van affelől, hogy évi költségvetése államsegélykérés céljából nem leendő az évfolyamán felhasználandó, utasítom az érdekelt iskolaszéki elnököket, hogy hasonló esetekben az évi költségvetést az említett szükséglet fölmerülése előtt 4—5 hónappal előbb terjesszék be az egyházmegyei tanfelügyelőséghez annak kiemelésével, hogy a költségvetésnek mielőbbi fölülvizsgálása mi okból és mikorra szükséges, mert ez esetben a sürgősebb költségvetések soronkívül vétetnek elő s a netáni nehézmények kiigazítása céljából történő visszaküldés esetén is elég idő marad, hogy a költségvetés az államsegélyért szóló folyamodványok benyújtását ne hátráltassa. Azon költségvetések tehát, melyek a fentebbi indokból lesznek felhasználandók, ugyancsak a fentebb elősorolt feltételek szigorú betartása mellett terjesztendők fel jóváhagyás végett az egyházmegyei tanfelügyelőséghez, mert későn érkezett, vagy hiányosan készített ilyennemű megkereséseknek eleget tenni nem lehet, s ezért a felelősség a mulasztást elkövető iskolaszékeket terheli.

1932

1905

Szentistván-társulat pártoló tagjaira vonatkozó gyűjtőívek.

Vonatkozással 1904. évi XIV. körlevelemben 3299/1904. sz. alatt közöltekről a Szentistván-társulat pártoló tagjaira vonatkozó gyűjtőíveket jelen körlevelémhez mellékelten minden t. plébániahivatal számára oly felhívás kapcsán küldöm, hogy a tisztelendő lelkészkező papság ezen ügyet azon buzgósággal felkarolni sziveskedjék, amilyent az méltán kiérdemelt.

1933

1905

Mindazok, a kik a Pécsi Püspöki Tápintézetben a jövő 1905/1906. évben akár a Hetey Sámuel alap terhére, akár más jótevők adományából fenntartott ingyenes, vagy pedig fizetési helyet elnyerni óhajtják, folyamodványaikat hozzám czimezve a tápintézet igazgatójánál (Komócsy István, Papnövelde utca 2. sz.) legkésőbb f. é. július 2-ig nyújtják be.

A püspöki
Tápintézetbe
való felvétel.

Különösen felhívom az érdekeltek figyelmét a föltételek 10. pontjára mely az egységes kezelés, a befizetések és ajánlások, valamint a nyilvános nyugtázás érdekében eltér az 1901-ik évi X. számú püspöki körlevél 3151/1901. sz. alatt kelt rendelkezésétől.

Pályázati föltételek a következők :

1. A folyamodványhoz csatolandó az 1904/1905. tanévről szóló iskolai bizonyítvány, esetleg szegénységi bizonyítvány.

2. A folyamodványban pontosan kiírandó a szülők (gyám) vallása, polgári állása, lakása (utolsó posta).

3. Amennyiben valaki olyan helyre kérelmezi felvételét, melyet az egyházmegyei esperesi kerületek, tanítótestületek vagy egyesek tartanak fenn : folyamodásaikat a fenntartók közvetítésével avagy ajánlólevelével nyújtják be. Ilyen írásbeli ajánlás nélkül a pártolásra való hivatkozás figyelembe nem vehető.

4. Személyes megjelenés nem szükséges, de a viszonzólevél és az okmányok biztosítására egy ajánlott levél díja (45 f.) postabélyegben csatolandó. Ennek hiányában az okmányokat az intézet igazgatója nem küldi vissza.

5. Azoknál, kik az elmúlt iskolai évben nyertek már ellátást a tápintézetben, ezen körülmény jelzendő, valamint az is, kinek jótéteményét élvezték.

6. Elemi iskolások a tápintézetbe föl nem vétetnek. Tanítóképezdészek, középiskolások (gimnázium, reál) avagy polgári iskolások közül is csak olyanok vétetnek fel, kik legalább elsőrendű osztályzatot nyertek.

7. A pécs egyházmegyei tanítók gyermekei a Hetey-alapítvány helyein elsőséget nyernek.

8. Egyesek fizetési helyeket is nyerhetnek. Ez esetben a tápintézeti ellátás díja, melyért ebédet s vacsorát kapnak a növendékek, 10 hónapra 120 K, mely összeg felvétel esetén a fizetési növendékek részéről előre fizetendő és pedig vagy szeptember elején egész évre, vagy pedig szeptember és január hónapok elején fél évre mindig az intézet igazgatójánál. Késedelmezés esetén az igazgató záros határidőt szab, melynek be nem tartása a növendék elbocsátását vonja maga után. Ugyanez történik olyan növendékekkel, kinek pártfogója nem fizeti le a tartásdíjat.

9. A felvett növendék tartozik mindenben az intézet szabályaihoz és az igazgató rendelkezéséhez alkalmazkodni. Meg nem felelő viselkedés vagy rossz tanulási esetén az intézetből eltávolíttatik. Az így eltávolított vagy önkényesen távozó növendékek befizetett díjaikat a már megkezdett hónapra nem kapják vissza.

10. Azon egyesek és testületek, kik állandóan tartanak fenn tápintézeti helyet avagy annak céljaira egyszer s mindenkorra adakoznak valamit, kizárólag a tápintézet igazgatójához küldjék be fizetéseiket (Komócsy István, Pécs, kisebb szeminárium), ki is az egyházmegyei hatóságnak tartozik arról elszámolni. A befizetett összegeket az egyházmegyei hatóság körlevélileg fogja nyugtázni. Az összegek utalványozásánál a következőket tartsák szem előtt: 1. Jelezzék mindenkor a beküldött összeg célját. 2. Részletezzék, mennyi a járuléka, és mennyit fizet most meg abból. 3. Külön írják meg, ha egyszer s mindenkorra meganjanlott összeget is küldenek.

1934

1905

A Pécsi Püspöki Tápintézet fentartói és növendékei az 1904-905-ik tanévben.

Alapítványi Püspöki helyen voltak és az alább elszámolt közvellen befizetéseik terhére: 1. Beck József reálisk. I. o. t. 2. Breczkó Antal reálisk. II. o. t. 3. Bodonyi Nándor reálisk. III. o. t. 4. Forrai István tkpző II. o. t. (februárig.) 5. Friedszám László reálisk. I. o. t. 6. Hall Pál gimn. IV. o. t. 7. Heigl Károly gimn. VI. o. t. 8. Hipp Alajos polg. isk. II. o. t. 9. Koleszáríts Ferenc tkpző I. o. t. 10. Kovács Ferenc polg. I. o. t. (febr.) 11. Kreuzer Nándor gimn. III. o. t. 12. Márcz János tkpző II. o. t. 13. Milosits Pál polg. isk. II. o. t. 14. Oberitter Aladár reálisk. II. o. t. 15. Olaszgy Gábor gimn. I. o. t. (februárig.) 16. Peszlen György tkpző II. o. t. 17. Petz Gyula polg. isk. III. o. t. 18. Saaghy Sándor tkpző IV. o. t. 19. Sajovecz Károly reálisk. II. o. t. 20. Schöndorf Imre polg. isk. II. o. t. 21. Százúj István tkpző I. o. t. 22. Tóbel Ágoston tkpző IV. o. t. 23. Trecsek Alajos polg. isk. II. o. t. 24. Vitkovics Kálmán polg. isk. II. o. t. 25. Wachtl József polg. IV. o. t. 26. Walcz János tkpző II. o. t.

Magánalapítványi helyeken: 27. Holndonner J.-féle alapítványon Wágner Károly tkpző IV. o. t. 28. Walter Antal kápt. helynök alapítványán Fónay Imre polg. isk. IV. o. t.

Testületek által fentartott helyeken voltak: 29. Gödrei Esp. Kerület 120 kor. Kutalik Kálmán tkpző I. o. t. 30. Mária Kéméndi Esperes Kerület 120 kor. Wachtl János polg. isk. IV. o. t. 31. Mohácsi Esperes kerület 120 kor. Kappéter Kázmér reálisk. I. o. t. 32. Németbólyi Esperes Kerület befizetett 102 kor. 72 fill., hátralék 17 kor. 28 f., Koleszáríts Kálmán polg. isk. III. o. t. 33. Pécsi Esperes Kerület befiz. 42 kor., hátralék 88 kor., Selényi Miklós gimn. III. o. t. 34. Pécsi Nem Lelkészkedő Papság (Rézbányay János, Döbrössy Alajos, Körmendy Károly, Glatt Ignác, Jakab Béla) 120 kor. 06 f. Jakab Vince tkpző II. o. t. 35. Pécsi Nem Lelkészkedő Papság. (Dr. Szilvek Lajos, Dr. Hanuy Ferenc, Virág Ferenc, Komócsy István, Dr. Szönyi Ottó.) 120 kor. 06 f. Fohl János tkpző IV. o. t. 36. Szekszárdi Esperes Kerület 120 kor. Német Béla gimn. I. o. t. 37. Szent-Lőrinczi Esperes Kerület 120 kor. Bencze (Svarda) János tkpző II. o. t. 38. Völgységi Esperes Kerület 120 kor. Kresz János polg. isk. III. o. t.

Egyletek által fentartott helyeken voltak: 39. Mohácsvidéki RK. Tanító Egylet 120 kor, Számos Dezső reálisk. I. o. t. febr.-ig. 40. Sásdvidéki RK. Tanító Egylet 120 kor. Rácz Mihály gimn. VII. o. t. 41. Tamási vidéki RK. Tanító Egylet 120 kor. Radits Zoltán reálisk. I. o. t.

Jóltevők által fentartott helyeken voltak: 42. Biró Imre plébános 120 kor. Százúj Jenő II. o. t. Gyenis Imre II. o. t. febr. 1-től. 43. Hanny Gábor praelátus kanonok 120 K. Horvát Kázmér reálisk. I. o. t. 44. Ugyanattól 120 kor. Baumgartner Kornél gimn. I. osztályu tanuló. 45. Gyömöre Zsigmond és Szentkirályi István 120 kor. Bencze Gusztáv gimn. I. o. t. 46. Dr. Késmárky István és Dr. Igaz Béla 120 kor. Becker Alajos reálisk. VII. o. t. 47. Dr. Rézbányay József 120 kor. Somsich Sándor polg. isk. III. o. t. 48. Spies János apátkanonok 120 kor. Schubert Ernő reálisk. I. o. t. 49—50. Szeifricz István praelatus kanonok 240 kor. Garai Lajos gimn. V. o. t. Wagner József gimn. II. o. t. 51—60. Troll P. Ferenc nagyprépost 1200 kor. Antóni Ferenc reálisk. IV. o. t., Bató (Pappert) Géza gimn. V. o. t., Gábrriel János polg. isk. III. o. t., Halmos (Heidl) János gimn. VII. o. t., Fischer József gimn. III. o. t., Jantner Ádám gimn. III. o. t., Marek József gimn. V. o. t., Német Imre tkpző I. o. t., Reif András reálisk. II. o. t., febr. 1-ig. Wargha Győző tkpző IV. o. t. 61—64. Wajdits Gyula kanonok 480 kor. Dudás József reálisk. III. o. t., Folbert Jenő reálisk. VII. o. t., Imhof János gimn. I. o. t., Weldin Ferenc reálisk. III. o. t.

Fizetési helyen voltak: (à 120 kor.) 65. Árpádfi Ernő. 66. Bató Károly (kimaradt febr. 1-én) 67. Czeiner Győző $1\frac{1}{2}$ hó. 68. Faller Rezső febr. 1-ig. 69. Tesse János szept. 70. Fülöp Jenő november 30-ig. 71. Galló József (Dombovári Esperes Kerület) 72. Hermann János. 73. Hithausz Béla. 74. Hoffmann Kálmán. 75. Kelemen Ferenc (Siklósi Esperes is hozzájárul.) 76. Kleiszner Pál. 77. Metz Viktor II. félév. 78. Olasz Aurél, 79. Pekárik Albert. 80. Skerletz Viktor. 81. Százúj Jenő. 82. Szilágyi Gábor. 83. Szolga István. 84. Ujhelyi József januártól. 85. Tepes Ferencz. 86. Waldvogel Károly.

Közvetlen befizetések a tápintézet javára az 1904/05 tanévben: Radics József tanító B. Mágocs 5 kor. Kulcsár János 10 évre 5-ik részlet 10 kor. Dombovári Esperes Kerület $1\frac{1}{2}$ hely 60 kor. Hal Viktor tanító (évenként) Pécsvárad 2 kor. Koch Ede pleb. Villány (évenként) 5 kor. Fehérvári Ferencz tanító Tótkeresztur 4 kor. Pribai Ferenc tanító 2 kor. Schulcz Károly esperes pleb. 6 kor. Hofmeister Ferencz pleb. 10 kor. Mágocsi Esperes Kerület 27 kor. Hartmann Antal któ. 10 kor. Radics Gyula któ. 10 kor. Siklósi Esperes ker. papság és tanítóság 82 kor. Samay János tanító Fadd 5 kor. Göbölös József tanító 3 kor. Báterné Magyar Laura 4 kor. Glück Márton ny. tanító Várdomb 2 kor. Némethi esp. ker. tanítósága 36 kor. Paksi esp. ker. papsága és tanítósága 75 kor. Bonyhádi esp. ker. papsága 52 kor. Mágocsi esperes kerület 27 kor. Összesen: 437 Korona — A befolyt összegek a tápintézet folyó költségeinek fedezésére fordítottak.

1935

1905

Lelkész által
haszonél-
zett földek
községi pót-
adómentes-
sége.

4490/1904. K. szám — *Ő Felsége a király nevében!* A magyar királyi köz-
igazgatási bíróság Vannay Lajos torontál-ujvári r.-kath. plébánosnak községi pót-
adómentesség ügyében Torontál vármegye közigazgatási bizottsága által 1902.
évi augusztus hó 16-án 1041. sz. a hozott határozat ellen beadott panaszát 1905.
évi február hó 28 napján tartott nyilvános ülésében az 1896: XXVI. t. cz 34 §-a
alapján tárgyalás alá vevén, következőleg *ítélt*:

A magyar királyi közigazgatási bíróság a panasznak helyt ad, és pa-
naszlónak a kincstár által Aurelháza községben haszonélvezetül átengedett föl-
dek mint lelkészi javadalom után a községi pótagómentességet megállapítja;
egyszersmind elrendeli hogy a kérvény beadásától, azaz 1901. október 12-étől
visszamenőleg 3 éven át, valamint a kérvény beadása után a kir. kincstár ál-
tal ezen földek állami adója után befizetett, s panaszló által a kir. kincstárnak
megtérített községi adó panaszló részére a községi pénztárból visszatéríttessék.
Indokok:

Az ügyiratokból, s különösen a m. kir. pénzügyministernek az iratok
mellett levő 65.153/1881 és 74.406/188. számú rendeleteiből megállapítható,
hogy a panaszló, mint ujvári és aurelházai lelkész részére a m. kir. kincstártól
haszonélvezetül átengedett földek a lelkészi javadalom egy részét képezik, mert
azok haszonélvezete a panaszlónak, — habár személyéhez kötöten és tetszés
szerinti visszavonásig — mint a lelkészi hivatal viselőjének és nem mint magán-
személynek engedélyeztetett. Ezen földek haszonélvezete tehát, mindaddig, amíg
panaszló abban részesül, lelkészi javadalomként tekintendő, s miután arra nézve
az 1886: XXII. t. cz. 138. §-a a községi adómentességet megállapítja, a jelen-
itélet rendelkező része értelmében kellett határozni.

A befizetett pótagó visszatérítése iránti rendelkezés az 1883: XLIV.
t. cz. 90. § 2. pontja 5-ik bekezdésében foglalt rendelkezésén alapszik; s miután
a pótagó a kir. kincstár mint tulajdonos által fizettetett be, ez azonban panasz-
ló által a kincstárnak megtérített, a község a befizetett pótagónak panaszló
részére való megtérítésére volt kötelezendő.

Megjegyzí a bíróság, hogy a Vannay Lajos és társai nevében beadott pa-
naszt csak a nevezett panaszlóra való vonatkozásában tehette bírálat tárgyává,
mert a panaszírat kivüle más panaszló által aláírva nincsen, s az sem igazoltatott,
hogy annak beadására mások részéről szabályszerű megbízatást nyert volna.

A bíróság ezen határozat két példányát a 4279/1904. sz. felterjesztés
mellékleteivel együtt Torontál vármegye közigazgatási bizottságának további szabály-
szerű eljárás végett kiadja. — Kelt Budapesten, a magyar királyi közigazgatási
bírósnak 1905. évi február 28. napján tartott üléséből. — *Wekerle*, elnök.

1936

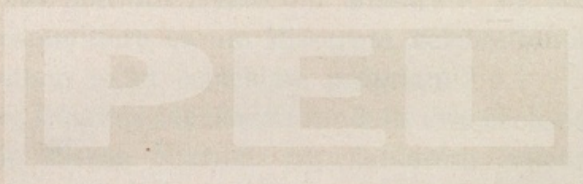
1905

Doss *Adolf* J. T. rendtagnak a tanuló ifjuság részére nagy sikerrel irt ^{Irodalmi mű} munkáját „Gondolatok és Tanácsok“ cím alatt a kalocsai növendék papok *Szent* ^{ajánlatik,} *Ágoston Egylete* magyar nyelvre átültette. E munkát az egyházmegyei t. papság figyelmébe ajánlom. Kapható Kalocsán fentnevezett Egyletnél. Ára 2 K. 40 f.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 16-a Junii a. 1905.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis.

X.

2277

1905

Quoad decretum „Ut debita sollicitudine“ a S. Congregatione Concilii die 11. Maji 1904. editum, (et in Litt. Circ. a 1904. XI. pag 131. sub. nro. 2454. publicatum) eidem S. Congregationi sequentia dubia sunt proposita:

Interpretatio
decreti
„Ut debita“
de missis
manualibus.

I. An Missae quae ex onere perpetuo inhaerent ecclesiae, monasterio, confraternitatibus aut locis piis quibuscumque, sed in nulla ecclesia sunt constitutae, ita ut a quolibet sacerdote pro administratorum arbitrio ubivis applicari possint, accenseri debeant inter fundatas vel potius inter manuales ad effectum decreti?

II. An sacerdotes, quibus a rectoribus seu administratoribus ecclesiarum committitur satisfactio unius aut plurium legatorum Missarum in ecclesia fundatorum, possint pro suo arbitrio committere earum Missarum celebrationem aliis sacerdotibus cum minori eleemosyna etiam extra ecclesiam propriam?

III. An sacerdotes fructus capellaniis fundatis sive ecclesiasticis sive laicalibus possint aliis sacerdotibus Missas suarum capellaniarum celebrandas committere statuta eleemosyna pro suo arbitrio?

IV. An Episcopus possit sub censuris latae sententiae compellere sacerdotes, beneficiatos et administratores locorum piorum in fine cujuslibet anni ad sibi tradendas Missas, quibus infra annum non satisfecerint, et sub iisdem poenis illis prohibere, ne mittant extra diocesim.

Porro S. Congregatio Concilii praedictis dubiis die 19. decembris 1904. ita respondendum censuit:

Ad I. Habendas esse ad instar manualium.

Ad II. Non posse.

Ad III. Negative et servandas esse dispositiones articuli XI. decreti.

Ad IV. Contra transgressores articuli IV. citati decreti Episcopum procedere posse in particulari, servatis de jure servandis, etiam cum censuris.

1905

Praesentibus ad notitiam perfero Ven. Cleri Dioecisani:

Ordinatio.

Adamum *Faludi*, Julium *Fent*, Alexium *Gartner*, Joannem *Gaál*, Ernestum *Hardy*, Ludovicum *Kun*, Josephum *Kühnl*, Stephanum *Nagy*, Paulum *Perényi*

theologos cursum SS. Theologiae quartum absolutos die 24-a Junii a. c. ad subdiaconatum, die 25-a Junii ad s. diaconatum, excepto Stephano Nagy defectu aetatis laborante, die 26-a Junii ad s. presbyteratum Vesprimii in Ecclesia Cathedrali per impositionem manuum Illustrissimi ac Rssmi Domini Ernesti Kutrovátz, Episcopum consecratum Marcianensem, Cathedr. Eccl. Jaurinensis canonicum, ad titulum dioecesis Quinque-Ecclesiensis promotos esse.

2279

1905

Obitus
Ernesti
Forster pa-
rochi.

Ernestus Forster parochus Pálfaënsis apoplexia cordis tactus repentine obiit in Pálfa die 22-a Junii a. c. anno aetatis 74-o, sacerdotii 51-o. Ab a. 1861 egit parochum in Pálfa, ab a. 1874. cruce aur. ord. teut. decor., ab a. 1896 Camer. S. Sanctitatis Leonis XIII. ad hon. in hab. viol. Sacerdos iubilans. Animam denati piis ad aram precibus Ven. Cleri dioecesanis commendo.

2280

1505

Concursus
pro beneficio
parochiali.
Pálfa.

Pro beneficio parochiali Pálfa patronatui Illustrissimi D. Geysae e Comitibus Apponyi in Högyész obnoxio concursum usque 30-am Augusti a. c. publico. Competentes in examine prosynodali approbatos praesentibus invio, ut recursus Illmo Domino Patrono inscriptos intra terminum praeclusi Mihi exhibeant.

2281

1905

Personalia.

Szánthó Ignatius, cooperator in Vásárosdombó, constitutus est administrator beneficii parochialis Pálfa.

Missi sunt cooperatores:

Bistyán Vitus e Dolnji-Miholjac ad Petrijevcí.

Blandl Georgius e Ráczpetre ad Bátaszék.

Dubniczky Ladislaus e Czikó ad Himesház.

Éber Geysa e Bükösd ad Ráczpetre.

Fent Julius, neomysta, ad interim ad Závod.

Gaál Joannes, neomysta, ad Magyarország.

Gartner Alexius, neomysta, ad interim ad Bakonya.

Hardy Ernestus, neomysta, ad Abaliget.

Hoffmann Carolus e Magyarország ad Apar.

Koch Julius e Himesház ad Bükösd.

Kun Ludovicus, neomysta, ad Vásárosdombó.

Kühnl Josephus, neomysta, ad Ráczmecske.

Mátay Antonius e Petrijevcí ad Valpó.

Moyzis Emericus e Valpó ad Mohács.

Nunkovits Gabriel e Mohács ad Püspöklak.

Nyári Simon e Püspöklak ad Czikó.
Zsivkó Michaël e Mohács ad Dolnji-Miholjac.

2282

1905

Occasione concursus publici in aedibus Seminarii die 1-a Julii a. c. asserti inter alumnos seminarii suscepti sunt:

Alumni in
Seminarium
suscepti.

Pro studio theol.: Cserta Joannes et Rónai Vendelinus.

In class. VII. gymn.: Schlachter Franciscus et Schmidt Adalbertus.

In class. VII. gymn.: Garai Ludovicus, Matyasovszky Ludovicus et Ujhelyi Josephus.

In class. V. gymn.: Bick Leopoldus, Döry Ladislaus, Hal Paulus, Hauser Emericus, Kungl Stephanus, Loscher Casimirus, Mittelmayer Georgius, Schumann Josephus, Taksonyi Joannes.

2283

1905

Hogy a lelki gyakorlatok szent ügye minél áldásosabban s minél nagyobb kiterjedésben érvényesüljön, készségesen teszem ezennel közzé a Jézus társaság budapesti házának alábbi felhívását:

Állandó lelki-
gyakorlatok
a jezsuiták
budapesti
rendházában.

Állandó lelkigyakorlatok. — Bizonyára ismeretes már a főtisztelendő papság előtt, hogy évek óta az év bármely szakában nyitva áll házunk a lelkigyakorlatra jelentkezők számára. Azért nem is hirdetjük többé oly gyakran. De mert legtöbbször mégis a nyári hónapokat használják fel e célra, azért ujítjuk fel annak emlékét, hogy az idén is szívesen látjuk a főt. urakat.

Minden hétfőn este új csoport kezdődik egy rendtag vezetése alatt. Mindenki külön szobát és ellátást kap itt a rendházban. Elég egyszerü levelezőlapon jelentkezni, a breviariumot kivéve más könyvet nem szükséges hozni. Akik pedig jobban szeretik a nagyobb csoportot, azoknak ajánljuk a megjelenést július 3., július 31., szeptember 11. és október 2. estére. — Budapest, VIII., Mária-utca 25. Riesz Ferencz S. J. házfőnök.

2284

1905

A m. kir. vallás-és közoktatásügyi Minisztertől. 69231/904. szám.

Mindgyakrabban merült fel szüksége annak, hogy döntenem kellett a felett, hogy az ártéri területben levő azon földek után, melyek a néptanítók javadalmához tartoznak, kit terheljen végeredményében a vízszabályozás költsége?

Miniszteri in-
tézvény a ta-
nítók java-
dalmátképező
földekre ki-
vetett vízszabályozási
költségek vi-
selése tárgyá-
ban.

A m. kir. földmívelési miniszter úr ugyan közölte velem a m. kir. igazságügyi és pénzügyi miniszter urak hozzájárulásával kiadott 56711/900. sz. elvi rendeletét, melyben az 1885. évi XXIII. t.-cz. rendelkezéseit érvényre emelve megállapítja, hogy az ezen költségekre való törvényes igény tekintetéből a társulat mindenkor a föld

tulajdonosával áll szemben, de kifejezetten hangsúlyozta, ami egyébként természetes is, hogy ezen rendelkezés *a tulajdonos és egy harmadik között fennforgó jogviszonyt* egyáltalán nem érinti.

Már pedig éppen ezen jogviszony körül, t. i. a döntésem alá került esetekben az egyházak, mint tulajdonosok és a tanítók, mint harmadik fél között felmerült vitás kérdés volt az, mely irányítást, szabályozást igényelt és szükségessé tette egyfelől a kötelezettség kérdésének meghatározását és másfelől az áthárítás módjának, lehetőségének megállapítását.

Ennek biztosítása végett a m. kir. igazságügyi miniszter úrral egyetértőleg a következő megállapodásra jutottam:

A vizszabályozási költségeknek viselése kérdésében általánosságban elfogadandónak tartom a m. kir. földmívelési miniszter úrnak e kérdésben a m. kir. pénzügyi és igazságügyiminiszter urakkal egyetértőleg elfoglalt azon álláspontját, mely szerint a vízi társulatok által a társulati költségjárulékok helyesen és törvénynek megfelelően csakis az ártéri birtokok tulajdonosaira vetendők ki, mindazonáltal -- amint azt felmerült esetek alkalmából 1062|884. és 3815|885. sz. határozataival a pénzügyi közigazgatási bíróság is kimondotta -- a tulajdonosoknak fenmaradt azon joga, hogy a járulékok visszatérítését magánjogi igényei alapján a haszonélvezőtől akár per útján is követelhesse, hogy tehát -- bár a társulati járulékokat a társulatok csakis a tulajdonosoktól követelhetik -- ezáltal egyáltalán nem érintetik az, hogy az egyház és tanító közti jogviszonyban az egyház, mint tulajdonos, a tanítóval, mint javadalmassal szemben fennálló jogait megfelelő uton ne érvényesíthesse.

Ami már most az egyháznak a tanítóval szemben a kérdéses járulékok viselése tekintetéből netán érvényesíteni kívánt ezen jogait illeti, azok törvényes alapon a községi és felekezeti iskolai tanítók fizetésének rendezésére vonatkozó 1893. évi XXVI. t.-cz. rendelkezéseinek szemelőttartásával bírálhatók és bírálandók el.

Ezen törvény ugyanis 6-ik §-ában kifejezetten akként intézkedik, hogy azon esetre, „ha a tanító fizetésének egy része földbirtok járandóságaiból áll, azok értéke a tanítók törzsfizetésében . . . való beszámítás végett az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 143. §-a alapján -- azaz a termények árának 10 évi átlagát számítva -- állapítandó meg.”

Abból pedig, hogy az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. most hivatkozott, és az 1893. évi XXVI. t.-cz. által a hitfelekezeti iskolák tanítóira is kiterjesztett 143. §-ának 2-ik bekezdésében kategorikusan kijelenti, hogy „a termények mennyisége egyszer meghatározatván, alább nem szállíthatatik.”

Ugyszintén az 1893. évi XXVI. t.-cz. megjelelt 6. §-ának azon további rendelkezéséből, mely szerint „a föld mívelésére fordított költség és mindennemű adó levonása mellett a földbirtoknak csupán tiszta jövedelme számíttatik” -- kétségtelenül megállapítható, hogy bár a törvény nem zárta is ki lehetőségét annak, hogy a tanítói fizetés egy részét földbirtok jövedelme képezhesse, de mert ezen járulékok

a tanító okmányszerüleg megállapított és nyugdíjintézeti jogviszonya szempontjából is irányadó összefizetésének ép olyan hullámváz alá nem eshető részét kell, hogy képezzék, mint a készpénzbeli járulék, — gondoskodott egyfelől arról, hogy a fizetésbe a földbirtoknak csupán tiszta jövedelme számíttassék és megállapította másfelől nagyon helyesen azt is, hogy ennek mérve önkényüleg meg nem változtatható. Ugyanezen elvnek szerez azután teljes erélylyel érvényt az 1893. évi XXVI. t.-cz. 10. §-a, a midőn elrendeli, hogy „a tanítói fizetések eddig megállapított és az iskola fenntartók által saját anyagi forásaikból kiszolgáltatott mennyisége továbbra is csonkítatlanul kiszolgáltatandó.“

Kétségtelenül következik tehát a mondottakból, hogy a tanítói javadalmi földekre kivetett vízszabályozási járulékok viselése körül felmerült vitás kérdéseknél a fent megjelelt törvényrendeletek nemcsak figyelmen kívül nem hagyhatók, de egyenesen szem előtt tartandók s hogy azoknak helyes értelmezése szerint *ezen költségek a tanító szabályszerűleg megállapított javadalmát nem csökkenthetik!*

A vitás kérdés eldöntésénél ekkép a megállapított levő tanítói javadalom az irányadó, mert a leszállítás tilalmával szemben a tanítónak többletre való igény-jogosultsága biztosítva nincs.

Vagyis, ha a vízszabályozás folytán a tanítók javadalmát képző földek hozadéka oly mérvű többletet ér el, hogy *az eredetileg megállapított* tanítói fizetés mennyisége a jelzett költségeken felül is érintetlenül marad: a föld tulajdonosát visszkereseti jog illeti meg ezen költségek erejéig.

Jöllehet a mondottakban a felmerülő vitás kérdések eldöntéséhez kellő támpontot nyújtottam, az e czímen felmerülő igénykereseteknek lehetőleg elejét veendő, arra bátorodom a főtiszti. főhatóságot tiszteletteljesen felkérni, méltóztassék saját nagybecsű hatáskörében is odahatni, hogy a változtatás alá kerülő tanítói javadalmi jegyzőkönyvekben díjlevelekben a vízszabályozási járulék viszatérítésének kötelezettsége már eleve szabályoztassék.

Budapest. 1905. március hó hó 7-én.

Berzeviczy Albert.

2285

1905

44318/904. szám. *Végzés.* Dr. Balla Emil újvidéki ügyvéd által képviselt dr. Rendházak perbeli Duha Dávid mint a bécsi mechtarista szerzet meghatalmazottja, és az újvidéki ház képviseletére főnöke felperesnek a m. kir. államkincstár alperes elleni 4000 korona tőke és járuléka az egyház-megyei iránti perében dr. Mayer Béla választott püspök és kanonok, kalocsai lakos értesítettik, hatóság van hivatva.— hogy a néhai Christophe Teréz által Antonian Simon újvidéki örmény lelkészre végrendeletileg hagyományozott 4000 korona tekintetében, miután ezen összegre a m. kir. Végrendelet és örökösök államkincstár szállományi igényt jelentett be, felperes a budapesti V. ker. kir. járás- nélküli elhalt szerzetes vagyona a rendházra száll. bíróságnak 1898. Ö. 122/30. számú végzésével a m. kir. államkincstár ellen perre utasítván, felperes a kir. törvényszék előtt a 11730/902. számú keresettel a m. kir.

államkincstár ellen 4000 korona hagyomány töke és járulékai iránt indított keresetében kérte, hogy ezen hagyomány tekintetében hagyományosnak a nevezett bécsi mechitarista szerzet ujvidéki háza ismertessék el.

Minthogy azonban a kir. Kuriának 3726/904. sz. rendelvénye szerint a rendház *perbeli képviselőjére nem a szerzetesrend főnöke, hanem az a megyés püspök van hivatva, kinek egyházi fennhatósága alatt a rendház áll*, ennél fogva a mechitarista szerzet ujvidéki háza nevében és érdekében dr. Duha Dávid házfőnök, mint a rend főnökének meghatalmazottja által e perben tett joglépések és cselekmények elfogadása tárgyában való jegyzőkönyvi nyilatkozattétel végett dr. Mayer Béla választott püspök és kanonok kalocsai lakos az ezennel 1905. január 13-ik napjának d. e. 9 órájára a kir. törvényszék pertárába kitűzött határidőre a törvényes következmények terhe mellett azzal idéztetik meg, hogy akkor meghatalmazandó ügyvédje által jelenjen meg, és hogy meg nem jelenése esetében a nevezett rendház nevében s érdekében a felperes ügyvédje által tett joglépések és cselekmények általa elfogadottaknak tekintetnek.

A határidőre a felek a törvényes következmények terhe mellett idéztetnek, és pedig azzal, hogy észrevételeiket megtenni jogukban áll.

Budapesten, 1904. december 9.

A budapesti kir. törvényszék.

Koch, kir. tszéki bíró.

Dr. Mayer Béla választott püspök és kanonok Kalocsa.

674/P. 1905. szám. *Hivatalos másolat.* Ő Felsége a király nevében a m. kir. Kuria : Dr. Balla Emil ügyvéd által képviselt bécsi mechitarista szerzet ujvidéki háza felperesnek -- a m. kir. kincstári jogügyi igazgatóság által képviselt m. kir. államkincstár alperes ellen — 4000 korona hagyomány iránt a budapesti kir. törvényszék előtt folyamatba tett s ugyanott az 1903. évi október hó 6-ik napján 17041. szám alatt kelt ítélettel elintézett és felperes fellebbezésére a budapesti kir. ítélőtábla által 1904. évi február hó 3-ik napján 10760/1903. szám alatt kelt ítélettel megvizsgált rendes perét felperes és ügyvédének fellebbezése folytán 1905. évi február hó 14-ik napján tartott nyilvános ülésében vizsgálat alá vevén, következő

ítéletet hozott :

Mindkét alsóbiróság ítéletének megváltoztatásával néhai Cristophe Teréz által végrendeletileg Antonián Simon ujvidéki örmény lelkész javára tett (2000 forint) 4000 korona hagyományra örökösül a *bécsi mechitarista szerzet ujvidéki háza ismertetik el* — s alperes arra köteleztetik — hogy a fellebbezéseikkel együtt 517 korona 45 fillér perköltséget 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett felperesnek megfizessen s egyszersmind felperesi ügyvéd munkadíja ügyfele irányában ugy az első, mint a másodbirósági ítélet ellen használt fellebbezésért 20—20 koronába állapítatik meg.

A perben hozott ítéletek hivatalos másolatban az 1894. évi XVI. t.-cz. 88. §-a értelmében az illetékes hagyatéki bírósághoz áttétetni rendeltetnek.

I n d o k o k :

A budapesti kir. törvényszék által 1905. január 13-án felvett jegyzőkönyv szerint a kir. Kuria : 3726/1904. számú rendelete értelmében felperes rendház törvényes képviselőjére jogosult kalocsai érsek szabályszerű megidéztetése daczára meg nem jelenlénvén, általa a felperes nevében és érdekében tett joglépések és cselekvények elfogadottnak s felperes rendház törvényesen képviseltnek volt tekintendő — elesik tehát úgy a felperes kereseti joga, mint képviselői jogosultsága ellen emelt alperesi kifogás.

Az Ujvidéken 1883. január 30-án elhunyt Cristophe Teréz és ugyanott 1888. április 20-án elhalt dr. Antonián Simon ujvidéki róm. kath. örmény szerzetes hagyatéki ügyei együttesen tárgyalatván, az azokról felvett jegyzőkönyv s a per egyéb adataiból is megállapítható — hogy Cristophe Teréz az ugyancsak a hagyatéki iratok között fekvő végrendelete értelmében 2000 forintot Antonián Simon örmény lelkészre hagyott s hogy e végrendeleti intézkedés ellen az örökösök részéről senki kifogással nem élt, végül hogy a kir. kincstár a jelzett 2000 frtra nézve csak az alapon emelt szállományi igényt — mert Antonián Simon lelkész végrendelet és ismert örökösök nélkül halt meg.

E tényállás mellett az első sorban megbírálandó jogkérdést az képezi — hogy Cristophe Teréz joghatályos végrendelete folytán megnyílt hagyományt Antonián Simon képes volt-e megszerezni?

Minthogy az alperes által ugyan valódiság tekintetében kifogásolt, de a bíróság által kiállításánál fogva valódinak elismert — a mechtarista szerzetrend alapszabályait magában foglaló könyv C. II. 15. pontja értelmében Antonián Simon — mint a mechtarista szerzetrend tagja különösen *hagyomány elfogadására szerzőképességgel birt* — nem szenved kétséget — hogy a szóban forgó hagyaték Cristophe Teréz halála napján Antonián Simon javára megnyíltak — illetve a hagyományozó örökösei ellenében követelhetőnek tekintendő.

Tekintettel már most arra — hogy Antonián Simon szintén de a hagyományozót követően meghalt — s így a fenti hagyomány iránti követelési joga annak örököseit illeti — másodsorban az döntendő el — hogy a végrendelet nélkül elhalt Antonián Simon után ez a követelési *jog kire szállott?*

E tekintetben döntő az egyházjognak hazai törvényünk — különösen az 1715 : 71. t.-cikkkel is egyező az a rendelkezése — mely szerint a szerzetesek hagyatéka azon szerzetre száll — melyhez tartozik.

Minthogy pedig Antonián Simon a bécsi mechtarista szerzetrendnek, illetőleg e rend ujvidéki házának tagja volt — annak hagyatéka s így a Cristophe Teréz által neki hagyományozott (2000 forint) 4000 korona iránti öröklési jog is kizárólag felperest illeti — *annál is inkább — mert Antonián Simonnak törvényes öröklésre hivatott rokonai a hagyatéki eljárás folyamán nem jelentkeztek* — Cristophe Teréz végrendeleti örökösei és pedig Balla István és neje Dániel Leopoldina, illetve ez utóbbinak elhalálozása folytán ennek örökösei az 1901. augusztus 14-én felvett hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvben foglaltak szerint az Antonián Simon javára tett hagyományra felperessel szemben öröklési igényükről lemondottak — az egyedül igénylő kir. kincstár pedig a másodbíróságnak a fenti hagyományra nézve támasz-

tott igényével jogerősen elutasított — ezek folytán sem Antonián Simon esetleges törvényes öröklésre hivatott örököseinek — sem Cristophe Teréz végrendeleti örököseinek a 4000 korona hagyományhoz jogi igényük nincs — s így ezeknek perbevonására szükség nem volt.

Alperesnek teljesen alaptalanul támasztott igénye szolgáltatván okot a jelen perre — alperes az ebben felmerült költségek megfizetésére az 1868. évi LIV. t.-cz. 251. §. alapján kötelezendő volt.

2286

1905

Pályázat a
Lackebacher
féle alapít-
ványra.

48671/905. számhoz. Pályázat. A bibliai tanulmányok előmozdítására és a kapcsolatos alapnyelvek tökéletes elsajátítására létesített Lackebacher-féle alapítványból a héber Pentateuchus sorshuzás által meghatározandó 15—20 versének legsikerültebb és az alapítólevél határozmányainak leginkább megfelelő latin fordításáért és nyelvbéli, valamint tárgybéli magyarázatáért 2835 azaz kétezernyolczszázharminczöt korona tüzetik ki jutalmul.

A feltételek a következők :

1. Mózes öt könyve mindegyikének a sors által kijelölt helyéről 3—4 versszak lesz a pályázók által héberből latin nyelvre lefordítandó és nyelvbéli, valamint rövidre fogott tárgyi magyarázatokkal ellátandó.

A pályázóknak rendelkezésére bocsátatnak a héber biblián kívül Onkelos Targuma (Berliner-féle kiadás 1884.) a szyr Peschitto-nak szövegkiadása és a Saadia haggakonak arabs versioja (héber betűkkel kiadott a Derenbourg J. Oeuvres complètes de Saadia I. Páris 1893).

Hasonlóképen átengedtetnek a pályázóknak használat végett a héber, szyr, aramäi és arabs nyelvek szótárai. Pályadíjnyertes azon munkálat lesz, mely a héber szöveget a leghelyesebben adja vissza és amelynek nyelvbéli és tárgybéli magyarázatai a versek tekintetében semmifelé lényeges nehézséget és a legfontosabb versiokat nem hagyja figyelmen kívül.

2. Az e célra kijelölt helyen összegyűlt pályázók dolgozataikat az e végből felállított bizottság felügyelete alatt meg nem szakítható 12 óra lefolyása alatt tartoznak befejezni.

b) mindazok kik az előbbi feltételeknek megfelelőleg a két első pályázatban részt vettek, azonban jutalmat nem nyertek.

3. A pályázatban résztvehetnek: a) mindazon magyar v. osztrák állampolgárok, akik a folyó évben v. a legközelebb mult 1. 2. vagy legfeljebb 3. évben a theologiai tanfolyamot a bécsi prágai v. budapesti egyetemen befejezték és a róm. kath. presbyteri fokot elnyerték.

4. A jutalomért való versenyzés a bécsi egyetemen 1905. évi november hó 21-én kedden; a prágai és budapesti egyetemen pedig, 1905. évi november hó 24-én pénteken fog megtartani.

Folyamodók kötelesek a pályázatban való részvételre jogosultságukat az illető egyetem theologiai karának dekanatusa előtt okmányilag igazolni.

Bécs, 1905. junius hó 15. Az Alsó ausztriai cs. és kir. helytartóságtól.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 18-a Julii a. 1905.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis.

XI.

2510

1905.

Litanias in honorem Sanctissimi Nominis Jesu Apostolica Sedes juxta unicam formam probatas tercentum dierum indulgentia ditavit atque Breviarii Romani editionibus inseri decrevit. Quo vero Christifidelibus hujusmodi Litanias devote recitantibus ineffabilis Eucharistiae mysterii memoria salutariter excitaretur, quidam Sacri Antistites, praeunte Emo et Rmo Dno Cardinali Adolpho Perraud, Episcopo Augustodunensi, Sanctissimum Dominum Nostrum Pium Papam X. adierunt supplices, ut in iisdem Litanis obsecrationi *Per ascensionem tuam, libera nos Jesu*, de Apostolica venia, immediate adjiciatur altera: *Per Sanctissimae Eucharistiae institutionem tuam, libera nos Jesu*. Sanctitas porro Sua his votis ac precibus ab infrascripto Cardinali Sacrae Rituum Congregationis Pro-Praefecto relatis, pro impenso quo flagrat studio et amore erga Augustissimum Eucharistiae Sacramentum libenter annuens praedictam in Litanis SSmi Nominis Jesu additionem atque obsecrationem, ab iis tamen, qui optarent, dioecesium Ordinariis, fieri posse concessit. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 8 Februarii 1905. — A. Card. Tripepi, Pro-Praefectus. — D. Panici, Archiep. Laodicen., Secret.

Litanis in
hon. SSmi
Nominis Jesu
addi potest
obsecratio:
«Per Sanctis-
simae
Eucharistiae
institutio-
nem tuam.»

2511

1905.

Pro statu notitiae communico Ven. Clero dioecesano examen synodale, cui omnes pro beneficio curato competere volentes e praescripto Concilii Tridentini se subiicere tenentur, in dioecesi nostra anno currenti diebus 26-a et 27-a Septembris servatum iri ita, ut prima die coram examinatoriis trinis e studiis solitis viva voce, altera autem die ex homiletica et catechesi scripto suam peritiam evincere debeant.

Terminus
examenis
synodalis.

2512

1905

Ariditas terrae diuturna e nimio defectu pluviae causata Me movet, ut Venerabili Clero dioecesano sequentia praescribam: 1. In quavis Missa, in quantum Rubricae hoc permittunt, sumatur collecta „ad petendam pluviam“; 2. in ecclesiis parochialibus post sacrum principale recitetur oratio in libro Evangeliorum lingua vernacula contenta: „Pro petenda pluvia“ cum Pater et Ave usque dum Dominus nostri misertus- et pluviam salubrem atque congruentem daturus sit.

Collecta
praescribitur
„ad petendam
pluviam.“

2513

1905

Obitus Joannis Scharfenberger parochi.

Johannes Scharfenberger, parochus in Püspöklak, die 22-a Julii a. c. sacramentis moribundorum rite munitus pie in Domino obiit in Püspöklak anno aetatis suae 58-o, sacerdotii 30-o. Ab a. 1880. fuit parochus in Püspöklak. Lux perpetua luceat Ei! Animam denati confratris piis ad aram precibus Ven. Cleri dioecesani commendo.

2514

1905

Personalia.

Nunkovics Gabriel subsidiarius in Püspöklak constitutus est ibidem administrator in spiritualibus et temporalibus.

Marton Alexander cooperator in Bonyhád nominatus est catecheta penes scholas elementares Civ. Quinque-Ecclesiens.

Missi sunt cooperatores :

Braun Stephanus e Püspöknádasd ad Herczegszöllös.

Csizmadia Aloysius dr. e Dunaszekcső ad Szebény.

Faludi Adamus neomysta ad Mosgó.

Gartner Alexius e Bakonya ad Ráczpetre.

Hortobágyi Josephus e Szebény ad Dunaszekcső.

Morschhauser Josephus e Ráczpetre ad Bonyhád.

Pálffy Alexander e Herczegszöllös ad Bakócza.

Perényi Paulus neomysta ad Püspöknádasd.

2515

1905

Uj esztergomi rituale.

A főmagasságu és főtisztelendő biboros hercegprimás úr f. évi aug. 3-ikán 3171. sz. a. arról értesít, hogy az esztergomi érseki tartományba tartozó egyházmegyék használatára szánt új Rituale szövegét a kiküldött bizottság teljesen és véglegesen elkészítvén s összeállítván, nincs egyéb hátra, mint hogy az új Rituale sajtó alá bocsáttassék és közzététessék.

Az egyes szertartásoknál szükséges vagy használható allokucziók az új Ritualében három nyelven: magyar, német és tótnyelven fognak előfordulni. A pécsi egyházmegyének szánt valamennyi példányban azonban a tót nyelvű allokuczió helyén a horvát nyelvű allokuczió fog szerepelni.

Tekintve, hogy a régi Rituale példányai elfogytak, nyelvezete pedig már elavult, bizonyára örömmel szerez tudomást az egyházmegye t. lelkészkező papsága az ujnak megjelenéséről.

Egyben mihez tartás czéljából közlöm a t. egyházmegyei lelkészkező papsággal, hogy mihelyt az új esztergomi Rituale megjelenik, a régit hatályon kívül helyezem és az ujnak használatát fogom a pécsi egyházmegyében kötelezőleg előírni. A plébánia- és fióktemplomok, kápolnák számára szükséges példányokról gondoskodtam s annak idején az egyházmegyei iroda az esperesi hivatalok útján szét fogja

küldeni. Amennyiben magánosok is óhajtják megszerezni, czélszerű lesz az egyházmegyei irodát erről cleve értesíteni. A Rituale ára eddig még ismeretlen; ez is a maga idején jelezve és a templomok pénztáraiból engedélyezve lesz.

2516

1905

A tanítók fizetésének kiegészítésére, vagy az ötödéves korpótlékok fedezésére utalványozott „*államsegélyek*“ pontos elszámolása az iskolai elüljáróságoknak egyik nagy figyelmet kívánó kötelessége.

Államsegélyek elkönyvelése czéljából Napló beszerzése rendeltetik el.

Azért ismételten felhivom e tárgyra a t. iskolai hatóságok figyelmét, egyben pedig az elszámolás megkönnyítése és pontossága czéljából elrendelem, hogy az 1904. évi IV. sz. körlevelemben 868/1904. sz. alatt ajánlott Bertalan Vincze-féle „*Napló*“ mely az elszámolás módjára nézve is tájékoztatást nyújt, minden államsegélyben részesülő iskola részére az iskolai pénztár terhére beszerezzék.

Megrendelhető a szerzőnél: Bertalan Vincze s. tanárnál Esztergomban. (Ára: 25 iv kötve 3 k. 20 f. 50 iv 4 k. 60 f.)

2517

1905

Miheztartásul közzéteszem a következő miniszteri rendeletet:

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől. — 103,587/904. szám. — Mult évi november 23-án 3259. sz. a. tett jelentésére a következőkről értesitem a torontáli kir. tanfelügyelőséget: Abból, hogy az 1868. évi XXXVIII. t. c. 57. §-ban a hit- és erkölcstannak az elemi iskolában való tanítását a felekezetek feladatává teszi, természetsszerűleg következik, hogy az illető egyházak joga megállapítani azt, mely vallásos cselekmények képezik a hit- és erkölcsan tanításának kapcsolatos, elválaszthatatlan részét. A mikor tehát a róm. kath. egyház a gyónást és áldozást ily cselekményül kijelölte, kétségtelen, hogy mindegyik elemi iskola róm. kath. hitoktatójának jogában áll a hit- és erkölcsanból való osztályozást attól függővé tenni, hogy a tanköteles azt elvégezze. Ebből folyólag az n . . . i plébánosnak, mint az ottani községi iskola róm. kath. hitoktatójának jogában állott B . . . G . . .-tól, a ki az 1903/4. tanév folyamán az n . . . i községi elemi iskola III-ik osztályának volt tanulója, a hit- és erkölcsanból a tanjegyet amiatt megtagadni, mivel nevezett tankötelest atyja a reá nézve kötelezővé vált gyónástól tilalommal visszatarlotta. Mivel pedig a hit- és erkölcsan az elemi iskolákban törvényileg előirt kötelezett tárgyat képez, természetes, hogy az ezen tanjegyet nélkülözö elemi iskolai bizonyítvány érvénytelen, felsőbb osztályban felvételtre fel nem jogosit. Ebből következőleg B . . . G . . . az n . . . i község elemi iskola III. osztályáról érvényes bizonyítvánnyal mindaddig nem birt és ehhez képest az elemi iskola IV. osztályába fel nem léphetett, míg illetékes hitoktatójától a vallásanból tanjegyet nem nyert.

Gyónás és áldozás a kath. vallás- oktatás elválaszthatatlan részei.

Mivel már most a rendelkezésemre bocsátott adatokból megállapíthatólag, nevezettel szemben azon eljárás követtetett, hogy atyja vele álürügygyel egy más községbeli t. i. a. t . . . i áll. elemi iskola helyihatóságának megtévesztése mellett, az elemi iskola III. osztályáról magán vizsgálatot tétetett, s erről nevezett bizonyítványt is nyert, melylyel azután az n . . . községi elemi iskola IV. osztályában felvétetett, kétségtelen, hogy az által a törvényes iskolai rend két irányában sértetett meg, mert B . . . G . . . -nak, mint az n . . . i községi elemi iskola rendes tanulójának nem volt joga az iskolai rend kijátszásával a t . . . i áll. el. iskolában magán vizsgálatra jelentkezni, s viszont az n . . . i községi elemi iskola tantestületének nem volt joga őt ezen bizonyítvány alapján és az előzmények ismeretében a felsőbb osztályba felvenni: Ép azért, mivel az iskola törvényes rendjének hasonló kijátszását meg nem engedem az t . . . i áll. el. iskola által B . . . G . . . részére az elemi iskola III. osztályáról 1904. évi augusztus 15-én 54/904. sz. a. kiállított bizonyítványt ezennel megsemmisítem és utasítom a tanfelügyelőséget, hogy erről a mondott iskola gondnokságát jelen intézkedésemnek az iskolai törzskönyvbe való bejegyzése végett haladéktalanul értesítse. Jóllehet ilykép szóban forgó B . . . G . . . t az elemi iskola III. osztályának ismétlésére kellene köteleznem: ettől a tanév előhaladottságára való figyelemmel el kívánok tekinteni s megengedem, hogy a folyó tanév végén az n . . . i községi elemi iskolában a III. és IV. osztály összes tárgyaiból összevont vizsgálatot tegyen. Az n . . . i községi elemi iskola tantestületét pedig figyelmeztesse a tanfelügyelőség, hogy jövőre hasonló szabálytalanságtól tartózkodjék. Mivel végül értesülésem szerint B . . . G . . . -nak atyja a mondott községi iskolánál mint tanító van alkalmazva, és így a mennyiben t. i. ezen értesülésem a valóságnak megfelelne, a tanköteles gyermeke vizsgálata körül tanusított eljárása vele szemben állása kötelmében ütköző viselkedéseként minősül, értesítse őt, hogy amennyiben részéről az iskolai rend és fegyelem hasonló megsértése ismétlődne, a legszigorubb elbánás alá fogom vonni, mert *el nem tűröm, hogy a vallásos érzület és iskolai fegyelem meglazítására a tanítók adjanak példát!* Budapest, 1905 május hó 29-én Berzeviczy Albert s. k.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 15-a Augusti a. 1905.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitularis.

XII.

2584

1905

Rmus Dnus Nicolaus Széchényi, Episcopus Jaurinensis, in Hungaria, a Sacrorum Rituum Congregatione sequentium Dubiorum opportunam solutionem humilime imploravit, nimirum :

Dubia circa
S. Viaticum
et Extremam
Uctionem.

I. Diversa viget praxis, dum S. Viaticum et Extrema Unctio immediate unum post aliud administratur et, ut passim fit, illico impertitur Apostolica Benedictio ; siquidem in casu, ter vel semel recitatur „Confiteor“. Hinc quaeritur :

I Utrum in casu, quo S. Viaticum, Extrema Unctio, et Benedictio Apostolica, unum post aliud immediate confertur, sufficiat semel recitare „Confiteor“, etsi instans non urgeat mors ?

2. Aut e contra necesse sit dicere distinctim in tribus vicibus iuxta ordinem Ritualis ?

3. An nulla permissa sit abbreviatio in ritu, nisi quando appropinquante morte periculum est in mora ?

II. Communis est praxis in Dioecesi Jaurinensi, ut unica dumtaxat hostia deferatur ad aegrotum vel inclusa pyxidi, vel involuta parvo corporali, quod tum pyxidi includitur. Dato S. Viatico, non remanet ergo in s. vase hostia ulla, nisi forsitan decidens fragmentum, quod eidem adhaeret. Purificatio Pyxidis vel corporalis parvi passim non fit aut raro admodum : sed finita communione et extrema Unctione infirmi, vasa sacra et oleum sanctum tradi solent laicis famulis, vel pueris ministrantibus, qui illa ad Ecclesiam deportant, et raro dumtaxat ipse eadem refert sacerdos. Quaeritur ergo :

1. An licite in corporali quod tunc includitur pyxidi deferatur S. Hostia ?

2. An tolerari possit ommissio purificationis ?

3. Quatenus Negative, satisfitne huic obligationi per abstersionem Pyxidis digito factam, quo modo purificatur patena in Missa ?

4. Si vero corporali parvo involuta deferri potest hostia satisne est digito colligere fragmenta, quae super corporali apparent ?

5. Ad abstergendos digitos sufficitne excutere fragmenta in poculum aquae, quod apponi solet ad mensam in habitaculo infirmi ?

6. An potius necesse est saltem per tactum aquae abluere illos, sicuti fit in distributione S. Communionis extra Missam ?

7. Ablutio haec potestne effundi in ignem ab incolis in domo aegroti, sicuti in ignem proiici solent globuli bombacii, quibus oleum unctionis abstergebatur, et effunditur item aqua, qua lavat Sacerdos manus post unctionem?

8. Aut ablutio post Communionem dari debet infirmo ad sumendum?

9. Si vero ille sumere renuerit, potestne ipse sumere Sacerdos licet non ieiunus?

10. Quia vero poculum aquae integrum sumere multum esse videtur, an non aptius et consultius adhibetur in hunc finem cochlear, vel parvum quoddam vasculum?

11. An poculum hoc, cochlear, vel vas parvum quodcunque esse potest commune, quod a domesticis aegroti apponitur?

12. Aut potius procurari debet vas aliud huic fini singulariter destinatum, quod cum reliquis utensilibus ad infirmum deferatur a ministro.

13. Finita Communione infirmi, si sumpta fuerit una tantum particula consecrata, et administrata Extrema Unctione, custodia et oleum sanctum tradine poterunt laicis vel pueris servientibus, qui ea ad Ecclesiam reportent?

Et sacra eadem Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, exquisita sententia Commissionis Liturgicae, omnibusque accurate perpensis, rescribendum censuit:

Ad I. Quaestionem:

Ad 1. Ad primam partem: Servetur Rituale Romanum circa trinam recitationem Confessionis generalis.

Ad 2. Affirmative.

Ad 3. Negative, nisi immineat periculum mortis.

Ad II. Quaestionem:

Ad 1. Negative; et servetur Rituale Romanum tit. IV. de Communione infirmorum cap. 4. No. 9, ubi dicitur: „De more acceptas aliquot particulas consecratas, vel unam tantum (si longius aut difficiliter iter sit faciendum) ponat in pyxide seu parva custodia, quam proprio suo operculo cooperit.

Ad 2. Negative.

Ad 3. Affirmative.

Ad 4. Provisum in I.

Ad 5. Providebitur in sequenti No. 6.

Ad 6. Affirmative.

Ad 7. Affirmative.

Ad 8. Servetur Rituale l. c. Num. I. 9.: „Postea Sacerdos abluat digitos nihil dicens: et infirmo datur ablutio.“

Ad 9. Si ablutio aegroti dari nequeat, reportetur ad Ecclesiam, aut in ignem iniiciatur.

Ad 10. Vasculum tantum aquae capiat quantum ad abluendos digitos sufficit.

Ad 11. Vasculum sit mundum et vitreum.

Ad 12. Fieri potest, sed a Rituali non praescribitur.

Ad 13. Negative, sed Sacerdos ipse haec vasa sacra ad Ecclesiam reportare debet iuxta Rituale l. c. Num. 24. et tit. V. Cap. 2. Num. 2.

Atque ita rescripsit die 14 Julii 1905. — A. Card. Tripepi Pro-Praef.
— D. Panici Archiep. Laodicen. Sercet.

2585

1905

Cum festo Nativitatis B. Mariae V. multis in parochiis et filialibus festum dedicationis Ecclesiae celebretur: ne fideles legem abstinence voluntarie infringentes peccent, vestigia aliorum ordinariatuum prementes tenore praesentium indulgemus, ut quicumque voluerint eodem Festo, anno currenti in feriam sextam incidenti, carnibus vesci possint.

Dispensatio
conceditur
in abstinentia
pro festo Na-
tiv. B. M. V.

Quae dispensationis gratia Dominica festum Nativ. B. M. V. praecedenti annuntietur populo fideli coaddito hortamine, ut favorem hunc piis precibus ac bonis operibus redimere satagant.

2586

1905

Gregorius Andrin, vicearchidiaconus districtus Nemeti et parochus in Keszü die 16-a Augusti repentine in Domino obiit anno aetatis 51-o, sacerdotii 28-o. Ab a. 1889. egit parochum in Keszü, ab a 1902. fuit vicearchidiaconus districtus Nemeti. Animam denati piis ad aram suffragiis Ven. Cleri dioecesei commendo.

Obitus Grego-
rii Andrin
vad. et pa-
rochi.

Requiescat in pace!

2587

1905

Cum varia adiuncta celeriore vacantis beneficii, Keszü, collationem suadeant: provoco praesentibus eos e venerabili clero dioeceseos, qui trium linguarum (hung., germ. et croat.) gnari beneficium isthoc obtinere desiderant, ut suos recursus usque 30-am Septembris a. c. ad Ordinariatum dirigant.

Concursus
pro beneficio
parochiali
Keszü.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 21-a Augusti a. 1905.

Antonius Walter, m. p.

vicarius capitalaris.

XIII.

2940

1905.

Cum ad normam directivam habendam pro studiosis Sacrae Scripturae proposita fuerit Commissioni Pontificiae de re biblica sequens quaestio, videlicet : Circa citationes implicitas in S Scriptura contentas.

Utrum ad enodandas difficultates quae occurrunt in nonnullis S Scripturae textibus, qui facta historica referre videntur, liceat Exegetae catholico asserere agi in his de citatione tacita vel implicita documenti ab auctore non inspirato conscripti, cuius adserta omnia auctor inspiratus minime adprobare aut sua facere intendit, quaeque ideo ab errore immunia haberi non possunt ?

Praedicta Commissio respondendum censuit :

Negative, excepto casu in quo, salvis censu ac iudicio Ecclesiae, solidis argumentis probetur : 1-o. Hagiographum alterius dicta vel documenta revera citare ; et 2-o. Eadem nec probare, nec sua facere, ita ut iure censeatur non proprio nomine loqui.

Die autem 13. Februarii anni 1905. Sanctissimus, referente me infrascripto Consultore ab Actis, praedictum Responsum adprobavit atque publici iuris fieri mandavit. L. + S.

Fr. David Fleming, O. F. M., *Consultor ab Actis*.

2941

1905.

Illmus ac Rssmus Episcopus Miletensis in Calabria in litteris ad me datis ruinas ecclesiarum terrae motu destructarum dioecesis suae deflet opemque nostram implorat. Itaque praesentibus requiro Ven. Clerum dioecesanum, ut stipem suam hunc in finem ad Cancellariam dioecesanam mittere velit.

Litteras Illmi ac Rssmi Episcopi Miletensis hic communico :

Symbolae petuntur pro ecclesiis dioec. Miletens. terremotu dicutis.

Mileto (Italia-Calabria) 10. Septembris 1905.

Excellentissime Praesul !

Horrendus terraemotus, in nocte diei 8. currentis mensis, magnam partem meae Dioecesis concussit, ecclesias plurimas, inter quas Cathedralem, evertit ; aliquot pagos e fundamentis evulsit, ac centenos miseros dormientes, macerie obrutos, interfecit.

Ut novus Jeremia deflens, percurro oppida, paucis ante diebus florentissima, nunc squallentia, sanguine occisorum tincta : superstites cives errant absque tectu et absque pane : pupilli nudi frustra parentes vocant !

S. Sacrificium Missae in plateis offertur ! et jam hiems properat : quomodo tot miseri poterunt salvi fieri ? quomodo divina Mysteria celebrabuntur ?

Enixe deprecor lacrymans ut charitas Christi, quae animam Tuam piam urget, subveniat in tanta calamitate filiis meis innumeris : ultra centum sunt ecclesiae parochiales hujus vastae Dioecesis, quae vel e fundamentis reficiendae, vel instaurandae sunt.

Dulcissimum Cor Jesu cordi Tuo inspiret sensus pietatis, ut collectis in tua Dioecesi factis, aliquod subsidium ad me mittas ; et de tua pietate Deus misericors praemium in hac vita et in aeternitate Tibi largiatur.

Quo par est animo grato S. Annulum Tuum deosculans, me profiteor.

† JOSEPH MORABITO, Episc. Mileten.

Excellentissimo ac Rmo Dno Episcopo Quinque-Eccles.

2942

1905.

In statum
quietis rece-
dere et pen-
sione annua
provideri
petunt.

Per obitum Caroli Csajághy et Ferdinandi Hangai in statu sacerdotum rude donatorum vacantiae exortae sunt.

II, qui in statum quietis cum pensione annua recedere desiderant, sunt : Franciscus *Piszászics*, parochus in Kisköszeg, annum agit 74-um. Ob aetatem provectam, infirmitatesque exinde ortas inde a 1-a Jan. anni subsequents 1906. pensione annua donari petit. Fratres districtuales Eundem commendant, testimonium medici infirmitates Eius probat.

Josephus *Haragó*, emer. vad. distr. Máriakéménd, parochus in Szebény, 67 annorum. Districtus Máriakéméndensis pensionem annuam Eidem applacidari petit. Testimonium medici exhibuit super defectus corporis, propter quos inde a 1-a Jan. a. 1905. rude donari petit.

Josephus *Teppert*, parochus in Czikó, annum agit 69-um. Assertionem districtus Bonyhád, Eundem infirmum et ad implendum munus inhabilem esse, testimonio medici firmat, ideoque pariter a 1-a Jan. a. 1906. pensione annua provideri petit.

Petrus *Matarics*, parochus in Dályok, 70 annorum. Fratres districtuales et testimonium medici suadent rudedonationem Eiusdem inde a 1-a Jan. a. 1906. petitam. —

Philippus *Gehring*, parochus Somberekensis, annum agit 61-um. Anno elapso apoplexia cerebri tactus est, exinde variis methodis et proceduris studuit recuperare sanitatem, absque tamen optato successu, quapropter fratres districtuales et medicus consistorialis Eundem ad muneris officia obeunda nunc et in futurum omnino inhabilem esse statuunt.

Quum vero in numero sacerdotum pensionatorum *unica* existat vacantia, nam primam vacantiam obtinuit, qui anno elapso 1904. supra numerum stabilitum

pensione provisos est, praesentibus puncto 8-o statutorum instituti pensionalis conformiter provoco VV. Fratres districtuum totius dioecesis, ut in corona autumnali vel etiam extra eandem usque 15-am Novembris a. c. vota sua depromere atque via VALdiaconi ad officium dioecesanum promovere velint, *cuinam* e suprafatis parochis pensionem annuam inde a 1-a Januarii a. 1906. applacidandam censeant?

2943

1905.

Szánthó Ignatius administrator parochiae Pálfa obtenta praesentatione investitus est parochus pro eodem beneficio.

Vaszary Colomannus cooperator Bakócaënsis e dioecesi dimissus est eo fine, ut in Congregationem sacerdotum SS. Missionum ingredi valeat.

Rathmann Balthasarus, parochus et *Rathmann* Andreas, cooperator, cognomen suum cum indultu ministerii rerum internarum mutaverunt in „Kemény“.

Kemény Andreas cooperator Tolnaënsis constitutus est administrator in Keszü.

Missi sunt cooperatores:

Mózes Andreas e Babarc ad Tolna;

Fent Julius e Závod ad Babarcz.

2944

1905.

Intézkedtem, hogy 1906. év elején új egyházmegyei névtár jelenjék meg. Ennek kapcsán figyelmeztetem az egyházmegyei tiszt. papságot, különösen pedig a nt. ker. esperes urakat, hogy a schematismus adatai, jöllehet azok beküldésének ideje lejárt, még fele részben sem érkeztek be.

Az egyházmegyei schematismus adatainak fölterjesztése.

Amiért is felhivom a t. *plébános urakat*, hogy:

1. akik még nem terjesztették be a schematismus adatait, ezeket az 1902. évi VII. körlevélben 2252/1902. sz. a. kiadott utasítás szigorú szemmel tartása mellett f. évi okt. 15-ikéig állítsák egybe és a kerületi esperesi hivatal útján küldjék be.

2. Akik pedig már beterjesztették adataikat, de a fenthivatolt 1902. évi utasításra figyelemmel nem voltak, ezeket a hivatolt utasítás szemmel tartása mellett állítsák össze újra és küldjék be a fentjelzett időre.

3. Mindazok, akik a fiókegyházak, községek távolságát az anyaegyháztól órákban jelezték, ezt kilométerekben tüntessék ki és terjeszszék be pótlólag. — A fiókegyházak, községek stb. távolsága az anyaegyháztól kilométerekben feltalálható az 1896. évi kongrua összeírásban is, ha egyébként ezt nem tudnák.

Végül a *pécsi egyházi intézetek vezetői* külön felhivatnak, hogy adataikat egész terjedelmökben a fentjelzett záros határidőre közöljék a püspöki irodával.

2945

1905

A plébániai
alapítványok
és templom-
pénzek tőke-
kamatadó
ügye.

Ismétlően előfordult azon eset, hogy a t. plébános urak azon téves czímen, hogy a plébániai alapítványi és templom pénzeket az egyházmegyei alapítványi hivatal kezeli és képviseli, a m. kir. pénzügyigazgatóságnál magokat a tőkekamatadó alól felmentetni, egyben a tőkekamatadónak az egyházmegyei alapítványi hivatal terhére való kirevását kérik.

Hasonló esetek elkerülése végett felhivom a t. plébános urak figyelmét „A plébániai vagyont illető szabályzat és utasítás a pécsi egyházmegyében“ II. Fejezetének 3. és 7. §§-aira, melyekben világosan kimondatik, ki a plébánia vagyon *kezelője*: „3. §. A plébánia vagyonát *kezelik* annak időszerinti plébánosai (curatus) vagy ezek helyettesítői: az administratorok, vicariusok és a melléjük e célra választott, illetve kinevezett templomgondnokok.“ Továbbá: „7. §. A templomgondnok, kinek jogait és kötelességeit jelen szabályzat vonatkozó határozmányai állapítják meg, a plébánosnak vagy helyettesnek *kezelőtársa*.“

A *képviselő* pedig a fentidézett Fejezet 10 § a állapítja meg: „A plébános és a templomgondnokok az általuk kezelt vagyona nézve az egyházzal, — illetve javadalommal — és alapítványokkal szemben *gyámnoki* viszonyban vannak úgy, hogy a magánjognak a gyámság körüli szabályai ezen viszonyra is alkalmazandók.“

Mindebből világos, hogy a plébániai alapítványok és templompénzek *felelős kezelői és képviselői* a plébánosok és a templomgondnokok, nem pedig az egyházmegyei alapítványi hivatal. Következőleg a tőkekamatadót az 1875. évi XXII. tcz. 6. § a értelmében a plébánosok tartoznak fizetni, nem pedig az egyházmegyei alapítványi hivatal, mely kizárólag csak *adósa* és nem felelős kezelője a fentjelzett vagyonnak.

Amiért is ezennel figyelmeztetem és kérem a t. plébános urakat, hogy a fenálló egyházmegyei szabályzat és országos törvény értelmében *tőkekamatadóikat maguk róják le* kötelességszerűleg, és ne okozzanak felesleges munkátakár az adó, akár az egyházm. alapítványi hivatalnak, mely az ez érdembeli megkereséseket mindig kénytelen visszautasítani.

2946

1905

Szeredy József alapítványa papok részére.

I. b. Szeredy József, pápai praelatus, kanonok, végrendeletének 7. pontjában következőleg intézkedett: „7.) Tízezer (10000) korona Szeredy József czimű alapítványt teszek oly célra, hogy ezen összeg kamatai évenként a főtisztelendő Káptalan ajánlatára a megyés püspök által két szegényebb javadalmazásu plébánosnak, vagy két beteges káplánnak adományoztassanak.“

Végrendeletének 21-ik pontjában fenti intézkedését következőleg egészítette ki: 21.) Azon összeg, mely az alapítványok, betegségi, temetkezési, esetleg siremléki és egyéb költségek levonása után megmarad, két részre osztassék; az egyik rész

csatoltassék a 11. pontban említett (Szeredy István) 4000 korona hagyományhoz; a második rész tétessék le az egyházmegyei alapítványi hivatalnál és évi kamatai adassanak ki Szeredy János mostoha öcsémnek, míg él; halála után pedig az összeg csatoltassék a 7. sz. alatt tett 10000 korona alapítványhoz és kamatai az említett célra fordíttassanak.

Sokkal hangosabban hirdeti e rendelkezés az I. b. alapítónak segélyre szoruló paptársai iránt érzett, tevékeny, résztvevő szeretetét, nagylelkűségét, semhogy ezt külön fel kellene dicsérnem.

Midőn azért az érdekelt tiszt. egyházmegyei papságot erről őszinte örömmel értesitem, ugyanakkor tájékoztatás céljából tudomására adom, hogy

1. a végrendelet 21. pontja értelmében 22768 K. 93 f. fizettetett ki az egyházmegyei hatóság kezéhez, melynek kamatai azonban Szeredy Jánost illetik, míg él;

2. a 10000 kona időközi kamatai első ízben 1906. jan. 1-én adatnak ki.

3. a kamatok az egyházmegyei hatósághoz címzett felterjesztésben minden év decz. 15-ikéig kérendők a jogosultak által, tehát az előző pont alapján már a folyó évben is. Később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

2947

1905.

A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől. — Valamennyi egyházi főhatóságnak. — 56,662. szám — Az utóbbi időben nagyobb számban felmerült esetekből ismételten arról győződtem meg, hogy a hivatali másodelődöm által 1901. évi július 17-ről 47, 228 sz. a. ez iránt kiadott körrendelet rendelkezései ellenére az állításra, illetve népfelkelésre kötelezettekre vonatkozó anyakönyvi kimutatások összeállítása alkalmával a felekezeti anyakönyvvezetők a halálozási anyakönyveket még mindég nagyon felületesen, sőt gyakran egyáltalán nem is vizsgálják át, minek következtetésen azután a hibásan kiállított anyakönyvi kimutatások alapján, az egyes elhalt egyének helyett, más hasonló nevű és legtöbbször az állításköteles kort még el sem ért egyének, s ezek között is leginkább az elhalt testvérbátyjaik emlékére, azoknak hasonló nevére keresztelt ifjabb testvéröccseik, vezettetnek sorozó bizottság elé, a mi azután igen gyakran a legnagyobb bonyodalmakra ad alkalmat és a téves kezelések és törvényellenes besorozások helyreigazítása illetőleg megsemmisítése úgy az alsóbb foku hadkiegészítési hatóságoknak, mint a honvédelmi miniszteriumnak is állandóan igen sok munkát okoz.

Van szerencsém ennél fogva Czimedet felkérni, hogy a főhatósága alá tartozó anyakönyvvezető lelkészeket ismételten utasítani méltóztassék, hogy hivatali másodelődömnek 1901. évi július 17-én 47,228. sz. a. kelt körrendeletét szigorúan tartsák be, nevezetesen a védtörvényi 36. §-ában illetve a védtörvényi utasi-

Védkötelesek
összeírásához
pontos anya-
könyvi adatok
szolgáltatása
elrendeltetik

tás I. része 15. §-ának 1—3. pontjában eléjük szabott kötelességüket pontosan teljesítsék, jelesen az összes halálozási anyakönyveket pontosan vizsgálják át s az elhalálozási eseteket a védtörvényi utasításban megállapított 1 minta szerinti kivonat 4 rovatába pontosan jegyezzék be s ne elégedjenek meg ezen segédokmányok készítésénél a községi előljárók vagy más személyek azon állításával, hogy az illető védköteles korban álló egyén életben van. — Budapest 1905. évi augusztus hó 17-én. — Lukács s. k.

2948

1905.

Báró Sina
Simon-alap-
nál megüre-
sedett tanítói
segélyre
pályázat.

A báró Sina Simon nevét viselő „néptanító-segélyezési alap“ nál egy, életfogytiglan élvezendő, évi 200 koronás hely megüresedvén : arra a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak folyó évi 61,767. sz. intézkvénye alapján, ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak oly néptanítók, 1. akik önhibájukon kívül tanítói teendők végzésére alkalmatlanok s keresetképtelenek ;

2. akik annyi vagyonnal nem bírnak, hogy abból megélhetnének ; sem más segélyt nem élveznek vagy legalább nem oly mérvben, hogy abból — vagyonuk jövedelmét is hozzávéve — megélhetnének ;

3. kik igazolják, hogy működésök idején hivatalukat híven és buzgón töltötték be s feddhetetlen életet éltek és élnek.

Pályázhatnak továbbá a fenti kellékekkel birt tanítók árvái, akik azonban csak azon esetben részesülhetnek e segélyben, ha keresetképtelen tanítók nem jelentkeznének. Egy árva évi segélydija 72 koronát, két testvérárváé 144 koronát, több árváé 200 koronát meg nem haladhat. Árva fiuk 18, leányok 15 éves korukig élvezik ezen segélyt.

Aki e segélyben részesül, a Széchenyi-Kolonits-alapból netalán birt segélydíjtól eselik.

Ehhez képest felhívom a tiszt. plébános urakat, hogy a működésök területén esetleg létező keresetképtelen r. k. tanítókat, illetve azok árváit e pályázatra figyelmeztessék, s keresztlevéllel, orvosi bizonylattal, családi körülményeiket, vagyoni állapotukat, nyugdíjuk nagyságát, működésöket s feddhetlen mult és jelen életöket igazoló okmányokkal fölszerelt, különben a nagymélt. m. kir. vallás- és közokt. miniszter urhoz címzett kérvényeiket folyó évi november hó 1-ig az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján terjeszszék be hozzám.

2949

1905

Pályázat a
Lacken-
bacher-féle
jutalomdíjra.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől. 62881. szám. — A Lackenbacher-féle alapítványból kitűzött pályadíjra vonatkozó hirdetést tisztelettel oly kérrrel küldöm meg idezártan a főtisztelendő egyházmegyei főhatóságnak, hogy azt

egyházmegyéje áldozópapságával közölni méltóztassék. — Budapesten, 1905. évi augusztus 10. A miniszter meghagyásából: Dr. Gopcsa László, osztálytanácsos.

62881. számhoz. **Pályázat.** A Lackenbacher-féle alapítványból a következő bibliai kérdés legjobb megoldásáért 800 azaz nyolcszáz korona tüzetik ki jutalmul.

„Vita et activitas Joannis Baptistae secundum sacras litteras et iraditionem.“

Csatolandó a használt irodalmi segédeszközök pontos jegyzéke s egy betűrendes tárgymutató.

A pályázati feltételek a következők:

1. Nem tarthat számot a jutalomra az a munka, a mely nem a „Providentissimus Deus“ encyclica szellemében oldja meg a kérdést és nem mozditja elő a tudományos kutatást. Hasonlóképen nem jutalmazható meg az a munka, a melyből nem tűnik ki, hogy a szerző járatos azokban a nyelvekben a melynek ismerete a bibliai tanulmányok eredményes műveléséhez elengedhetetlen s melyeknek megtanulását a Lackenbacher-féle alapítólevél előmozdítani kívánja.

2. A pályamunka nyelve a latin vagy német: teljesen egyenlő értékű munkák közül azonban a latin nyelven írott előnyben részesül.

3. A pályázhatnak a négy részes egyetem, névszerint a bécsi, prágai cseh és német egyetemek, és a budapesti tudományegyetem theologia karainak rendes hallgatói, azonkívül az Osztrák-magyar monarchia minden róm. kath. papja, kivéve az egyetemi tanárokat.

4. A pályamunkákat a bécsi cs. kir. egyetem theologiai facultásának decanatusánál legkésőbb 1907. évi május 15-ig kell benyújtani.

5. A pályamunkáknak sem kívül sem belül nem szabad elárulniok a szerző nevét, mert különben a pályázatból kizáratnak. Hanem a munkák jeligével látandók el és lepecsételt borítékkal szerelendők fel, mely kívül a jeligét, belül a szerző nevét és lakását tartalmazza.

6. A megjutalmazott pályamunka a bíráló bizottság által eszközölt változtatásokkal, toldásokkal, javításokkal együtt nyomtatandó ki. (Átalány 400 korona)

NB.) Ezért kívánatos, hogy a pályamunkák ne legyenek bekötve, és a papírnak csak egyik oldalára írva nyujtassanak be. — Bécsben, 1905. július 23-án — Az alsóausztriai cs. és kir. Helytartóságtól.

2950

1905.

Societatis Leopoldinae in Austria ad succollandas SS. Missiones Americae Septemtrionalis fundatae relationem de a. 1904. editam pro singulo Hon. Districtu Vicearchidiaconali in uno exemplari sub .|. advolutam transmittito.

Relatio societatis Leopoldinae.

2951

1905.

Jankovics István, vágyszerdahelyi segédlelkész magyarra fordította Lohmann S. I. „Über den Priesterstand“ cz. jeles művét „A papirend“ czimmel. Kapható a

Irodalmi művek ajánlatának.

szerzőnél és a Szentistvántársulat könyvkereskedésében. Ára füzve 2 K. 70 f.,
kötve 3 K. 70 f.

Kersch Ferencz, esztergomi székesegyházi karnagy „Alapvető Összhang-
zattan” cz. munkája. Ára 4 kor. s a hozzá alkalmazott példatárak egy-egy füzeté 1
K. 40 f. Kitűnő segédeszköz kántortanítóknak rendszeres tanulmány végzésére.
Kapható a szerzőnél Esztergomban.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 27-a Septembris a. 1905.

Antonius Walter m. p.

vicarius capitularis.

XIV.

3173

1905

Adolescentes, ad augustissimum Eucharistiae Sacramentum primitus accessuros, validis oportet augeri auxiliis, quibus ferventiori pietatis affectu Illud suscipere, uberioresque ex eo fructus percipere valeant. Quare humillimae delatae sunt preces SSmo Dno nostro Pio Papae X, ut adolescentibus ipsis prima vice sacra mensa refectis, Indulgentiarum thesaurum reserare dignaretur

Indulgentiae
conceduntur
adolescenti-
bus primae
Communionis
et eorum con-
sanguineis
aliisque fide-
libus
adstantibus.

Quum vero, uti fere ubique fert consuetudo, eorundem adolescentium parentes, imo et non pauci inter Christifideles, ad piam primae Communionis caeremoniam convenire et etiam sancta libare soleant, ne tam laudabilis excidat consuetudo, quae maxime confert, ut eiusdem primae Communionis caeremonia solemnior evadat, eiusque memoria in adolescentium animis satius altiusque indelebilis perseveret, ab eodem SSmo Dno nostro expositum est, ut iis etiam, qui primae Communionis solemnibus intersunt, aliquam Indulgentiam benigne tribueret.

Has porro preces, relatas in audientia habita die 12. Julii 1905. ab infrascripto Cardinali Praefecto S. C. Indulgentiarum Sacrisque Reliquiis praepositae, eadem, Sanctitas Sua peramanter excipiens, Indulgentias, defunctis quoque applicabiles, uti infra clementer elargita est, nempe: Plenariam I^o. adolescentibus confessis et ad mentem eiusdem Sanctitatis Suae pie orantibus, die quo primum S. Synaxim celebraverint; II°. eorundem adolescentium consanguineis ad tertium usque gradum, piis caeremoniis primae Communionis adstantibus, si pariter Sacramentali Confessione rite abluti sacram Synaxim susceperint, et uti supra oraverint; Septem vero annorum totidemque quadragenarum Christifidelibus, qui corde saltem contrito eisdem caeremoniis interfuerint.

Praesenti in perpetuum valituro. Contrariis non obstantibus quibuscumque,

Datum Romae, ex Secretaria eiusdem S. Congregationis, die 12 Julii 1905.

L. † S. A. Card, TRIPEPI, *Praefectus*. †. D. Panici, Archiep. Laodicen., *Secretarius*.

*

Horum nexu cunctis dioecesis DD. animarum curatoribus sequentia injungo :

1. Tenores hujus decreti suo tempore ad notitiam populi fidelis cum congrua exhortatione de ambone perferantur.

2. Adolescentibus, dum ad primam s. communionem praeparantur, etiam doctrina Ecclesiae de indulgentiarum natura et utilitate breviter et captui illorum accommodata explicetur.

3. Prima communio adolescentium ubique qua majori fieri potest externa etiam solemnitate celebretur, ut jucunda memoria faustissimae hujus diei cordibus eorum alte figatur.

3174

1905

Concursus
pro beneficio
parochiali
Baranyavár.

Pro beneficio parochiali Baranyavár per translationem vacanti concursum usque 10 am Novembris duraturum publico. Qui animo ducuntur isthoc beneficium obtinendi praesentibus invio, ut recursus suos Serenissimo Domino Friderico archiduci, patrono, inscriptos infra terminum praecclusi Mihi exhibeant.

3175

1905

Obitus Licht-
fusz Ferdi-
nandi, emer-
parochi.

Lichtfusz Ferdinandus presbyter dioece is Quinque-Ecclesiensis, emer. parochus Fekedensis a cura animarum relevatus, die 14-a Septembris a. c. Budapestini repentine obiit anno aetatis 60-o, sacerdotii 36-o. Animam denati consuetis piis ad aram suffragiis V. Cleri dioecesanis commendo.

3176

1905

Resultatum
examinis pro-
synodalis.

In examine prosynodali diebus 26. et 27-a Septembr. a. c. asservato approbati sunt ad sexennium: *Bišćan* Vitus, *Cselenkó* Joannes, *Éber* Geysa, *Kemény* Andreas, *Major* Carolus, *Nunkovich* Gabriel, *Schäfer* Josephus.

Nunkovich Gabriel insuper laude et praemio Králiano distingui promeruit.

3177

1905

Personalia:

Major Carolus administrator parochiae Mucsi investitus est parochus pro eodem beneficio.

Csonka Ferdinandus parochus Baranyavárensis constitutus est administrator parochiae Keszü.

Csizmadia Aloysio, dri, adusque cooperatori in Szebény, commissa est administratio parochiae Püspöklak.

Frídrik Geysa cooperatore Baranyabánensis nominatus est administrator parochiae Baranyavár.

Missi sunt cooperatores:

Nunkovich Gábel, administrator parochiae Püspöklak, ad Szebény.

Kemény Andreas, administrator parochiae Keszü, ad Baranyabán.

Hoffer Gregorius e Bogdása ad Mosgó.

Faludi Adamus e Mosgó ad Bogdása.

Hofmann Carolus ex Apar ad Kocsola.

3178

1905.

5754|1904. P. szám. — Ő Felsége a király nevében a magyar királyi köz-
igazgatási bíróság K. G. cs—i lakosnak tőkekamatadó ügyét, melyben a v—i m. kir.
pénzügyigazgatóság 1901. évi szeptember hó 27-ik napján 28024. sz. a. s a v. vár-
megyei közigazgatási bizottság 1903. évi május hó 11. napján 734. szám alatt
határozott, a nevezett fél által beadott panasz folytán 1905. évi június hó 14. napján
tartott nyilvános ülésben tárgyalás alá vevén, következőleg ítelt: A m. kir. közigazgatási
bíróság a panaszolt adónak törlését elrendeli. Indokok: A nem vitás tényállás szerint
a misealapítványoknak ama kamatjövedelme után, amely után a panasz tárgyát tevő
tőkekamatadó kiíratott, a kamatjövedelmet élvező lelkész és kántortanító IV. osztályu
kereseti adóval meg vannak adóztatva, ez a kereseti adóval már érintett jövedelem
tehát addig amíg kereseti adó kivetésének alapját képezi, az 1875: XXII. t. cz. 1. §-a
szerint tőkekamatadó tárgyát nem képezi. A bíróság e határozat két példányát a
v—megyei közigazgatási bizottságnak 1904. évi március hó 23. napján 567. sz. a.
kelt jelentése mellékleteivel együtt fogatosítás végett azzal a meghagyással adja ki,
hogy az egyik példányt panaszlónak kézbesítse. Kelt Budapesten, a m. kir. köz-
igazgatási bíróságnak 1905. évi június hó 14-ik napján tartott üléséből. (P. H.) Dr.
Székely József, s. k. tanács-elnök. Olvashatatlan aláírás. Havas, előadó h.

Mise-
alapítványok
kamat-
jövedelme
tőkekamat-
adóval nem
terh. lehet
meg.

3179

1905

A)

A magyarországi latin és görög szertartásu róm. kath. tanítók *segélyalapja*
vagyonáról a kezelő egri főkáptalan által benyújtott, felsőbb helyen pedig felülvizsgált
és helyesnek talált 1904. évi számadás kivonata.

Orsz. Kath.
Tanítói
Segélyalapról
számadás.

Vagyonállás 1903. év végén.

	kor.	fill.
1. 4%-kal kam. magyar járadékkötvényekben (névérték szerint) . . .	129000	—
2. Cherny Antal egykori nagyrippényi alesperes-plébános alapítványa 4%-kal kam. magyar járadékkötvényekben (névérték szerint) . . .	25000	—
3. 6 drb. bazilika sorsjegy á 17 kor.	102	—
4. Magán kötelezvényen	100	—
5. Takarékpénztáraknál 4% kamatra tőkésítve	28000	—
6. Készpénzmaradvány	8433	77
Összesen	190635	77

I. Fejezet. 1904. évi Bevétel.

1. §. A múlt évi készpénzmaradvány	8433	77
1. §. összege	8433	77

2. §. Az egyházmegyek gyűjtéseiből befolyt:		kor.	fill.
a) Az esztergomi érseki megyéből		1058	—
b) A kalocsai érseki megyéből		221	—
c) Az egri érseki megyéből		745	22
d) A besztercebányai püspöki megyéből		138	—
e) Az eperjesi gör. szert. kath. püspöki megyéből		257	88
f) Az erdélyi püspöki megyéből		354	—
g) A kassai püspöki megyéből		122	—
h) A nagyváradai lat. szert. püspöki megyéből		212	80
i) A nyitrai püspöki megyéből		223	—
k) A pécsi püspöki megyéből		475	—
l) A rozsnyói püspöki megyéből		123	62
m) A szatmári püspöki megyéből		265	—
n) A székesfehérvári püspöki megyéből		36	—
o) A szepesi püspöki megyéből		179	—
p) A szombathelyi püspöki megyéből		310	—
q) A váci püspöki megyéből		153	—
r) A veszprémi püspöki megyéből		119	—
s) A pannonhalmi főapátság egyházi területe részéről		66	—
2. §. összege		5058	52

3. §. Tökek (értékpapírok és takarékpénztári betétek) kamataiból	7293	64
3. §. összege	7293	64

A bevételek összesítése :

1. §. összege	8433	77
2. §. összege	5058	52
3. §. összege	7293	64
Összes bevétel	20785	93

II. Fejezet. 1904. évi Kiadás.

1. §. Az 1904. évben felosztás alá eső (alapsz. 6. és 7. §§)
összeg számlájára :

a) A közp. bizottság által megszavazott ösztöndíjak czimén kiadatott	3557	02
b) Segélypénzekre	4047	20
c) Az orsz. kath. tanítói árvaházakhoz külön kezelt alapjába áttételt	2023	61
d) A netán létesítendő orsz. kath. tanítói tápintézet külön kezelt alapjába	1011	81
1. §. összege	10639	64

2. §. Tökésítésre :

Vásároltatott és a tőkék közé soroztatott 2000 korona névértékű 4%-os kor. fill.
járadék kötvény, vásárlási ár a lejárt kamatok kiegyenlítésével 1969 89

2. §. összege . 1969 89

3. §. Különfélékre (nyomdai, postai, stb. stb. költségek) . 29 20

3. §. összege . 29 20

A kiadások összesítése :

1. §. összege . 10639 64

2. §. összege . 1969 89

3. §. összege . 29 20

Összes kiadás . 12638 73

Mérleg :

Összes bevétel . 20785 93

Összes kiadás . 12638 73

1905. évre átvendő készpénzmaradvány . 8147 20

A segélyalap vagyonállása 1904. év végén :

1. 4%-kal kam. magyar járadékkölcsönkötvényekben (névérték szerint) 131000 —

2. Cherny Antal egykori nagyrippényi aesp. pléb. alapítványa 4%-kal
kamatozó járadékkölcsönkötvényekben (névérték szerint) . 25000 —

3. Hat darab bazilika sorsjegy à 17 korona . 102 —

4. Magán kötelezvény . 100 —

5. Takarékpénztárakban 4 százalék kamatra tökésítve . 28000 —

6. Készpénzmaradvány . 8147 20

Összesen . 192349 20

B)

A létesítendő országos katolikus tanítói *árvaház alapjáról* a kezelő egri főkapitány által benyújtott, felsőbb helyen pedig felülvizsgált és helyesnek talált 1904. évi számadás kivonata.

Vagyonállás 1903. év végén :

1. Egy drb. 1870-i m. kir. nyeremény kölcsön jegy (névérték szerint) kor. fill.

100 forint vagyis . 200 —

2. 4 százalékkal kamatozó magy. járadékkötvényekben (névérték szerint) 52000 —

3. 4 százalékos földtehermentesítési kötvényekben (névérték szerint)
10000 forint, vagyis . 20000 —

4. Takarékpénztárban 4 százalék kamatra tökésítve . 11200 —

5. Egy budapesti takarékpénztári betétkönyvön 1891. nov. 7-től tökésítve 108 —

6. Készpénzmaradvány . 393 56

Összesen . 83901 56

I. Fejezet. 1904. évi bevétel. kor. fill.

1. §. A mult évi készpénzmaradvány	393	56
1. §. összege	393	56

2. §. Az egyházmegyék gyűjtéseiből:

a) Az egri érseki megyéből	2	—
b) A rozsnyói püspöki megyéből	218	—
2. §. összege	220	—

3. §. A segélyalap 1904. évben felosztás alá eső jövedelmeiből
az árvaház pénztárába áttétetett:

A szabályszerű két tizedrész czimén	2023	61
3. §. összege	2023	61

4. §. Tökék kamataiból	3332	57
4. §. összege	3332	57

A bevételek összesítése:

1. §. összege	393	56
2. §. összege	220	—
3. §. összege	2023	61
4. §. összege	3332	57
Összes bevétel	5969	74

II. Fejezet. 1904. évi kiadás.

1. §. Tökésítésre:

Vásároltatott 5300 kor. névért., 4 százalékos járadék kötv., vásárlási ár	5212	55
1. §. összege	5212	55

2. §. Különfelékre:

Ez évben semmi sem adatott ki	—	—
2. §. összege	—	—

A kiadások összesítése:

1. §. összege	5212	55
2. §. összege	—	—
Összes kiadás	5212	55

Mérleg:

Összes bevétel	5969	74
Összes kiadás	5212	55
1905. évre átvendő készpénzmaradvány	757	19

Az árvaház alapjának állása 1904. év végén.	kor.	fill.
1. Egy drb. 1870-i m. kir. nyeremény kölcsönjegy (névérték szerint)	200	—
2. 4 százalékkal kam. magy. járadékkölcsönkötvényekben (névérték szerint)	57300	—
3. 4 százalékos földteherm. kötv.-ben (névért. szerint) 10000 frt. vagyis	20000	—
4. Takarékpénztáraknál 4 százalékos kamatra tőkésítve	11200	—
5. Egy budapesti takarékpénztári betétkönyvön 1891. évi november hó	108	—
7-től elhelyezett	757	19
6. Készpénzmaradvány	89565	19
Összesen		

C)

A netán létesítendő orsz. kath. tanítói *tápintézet* *alapjáról* a kezelő egri főkáptalan által benyújtott, felsőbb helyen pedig felülvizsgált és helyesnek talált 1904. évi számadás kivonala.

Jegyzet. Az 1904. év ezen alap létesítésének első éve lévén, előző évi vagyonállás 0.

I. Fejezet. 1904. évi bevétel.

1. §. Az alap javára egyesektől befolyt adományok	720	—
1. §. összege	720	—
2. §. A segélyalap 1904. évben felosztás alá eső jövedelmeiből a tápintézet pénztárába áttétetett :		
A szabályszerű egy tizedrész czimén	1011	81
2. §. összege	1011	81
A bevételek összesítése :		
1. §. összege	720	—
2. §. összege	1011	81
Összes bevétel	1731	81

II. Fejezet. 1904. évi kiadás.

Vásároltatott 1700 K. névértékű, 4 százalékos járadék kötv., vásárlási ár	1671	95
Összes kiadás	1671	95

Mérleg :

Összes bevétel	1731	81
Összes kiadás	1671	95
1905. évre átvendő készpénzmaradvány	59	86

A tápintézet alapjának vagyonállása 1904. év végén. kor. fill.

1. 4 százalékkal kam. magyar járadék kölcsönkötvényekben	1700	—
2. Készpénzmaradvány	59	86
Összesen	1759	86

3180

1905

Jézus legsz.
Szive nap-
tára.

Jézus legszentebb szívének nagy képes naptárát változatos és épületes tartalommal adta ki a szombathelyi egyházmegyei nyomda. Ára 60 f. Tömeges megrendelés esetén mérsékelt árak. Kapható az egyházmegyei nyomdában Szombathelyen.

3185

1905

Irodalmi mű
ajánlatik

A „*miseruha*“ (Casula) czimmel érdekes tanulmányt irt dr. Némethy Gyula theologiai tanár Nagyváradon. Ára 2 K. Megrendelhető a szerzőnél.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 19 a Octobris a. 1905.

Antonius Walter m. p.

vicarius capitularis

XV.

3276

1905

VV. Fratribus Sacerdotibus Dioecesis Quinque-Ecclesiensis Salutem!

Quod supplici devotione per duos annos et ultra deposcebamus, miserentis tandem Dei gratia impetravimus. Laetus quippe advenit nuntius lugenti matri nostrae Ecclesiae Quinque-Ecclesiensi provisum esse de sponso, filiis orphanis de patre et universo gregi fidelium de pastore.

Sua nimirum Maiestas Sacratissima, Rex noster Apostolicus, ope Altissimae Resolutionis ddto 17. Octobris a. c. Episcopum Quinque-Ecclesiensem nominare dignatus est

Illustrissimum Dominum JULIUM e comitibus ZICHY abbatem tit. S. Martini prope Bulcs, Camerarium Pontificium.

Pro felici hoc eventu Deo optimo gratias agentes, Praesulem illustrissimum, tam pietate quam sacra scientia praeclarum, qui Romae in aedibus Vaticanis Sanctissimo Domino Nostro Leoni XIII. et actu feliciter regnanti Pio X. servitia praestitit, humili et devoto obsequio, exultantique spiritu Episcopum nostrum salutamus et excipimus, bene consci, quod Illum Spiritus Sanctus posuerit regere Ecclesiam Quinque-Ecclesiensem.

„Locum Episcopi tenere, monet S. Gregorius M., grandis est honor, sed grave est pondus istius honoris.“ Omnibus omnia esse; Ecclesiae Dei diligentiam habere; suorum sacerdotum et fidelium in se suscipere curam; mansuetum esse ad omnes, docibilem, patientem; corripere eos qui resistunt veritati; res litigiosas complanare: ecce, quae constituunt onus angelicis humeris formidandum, — quod humeris Episcopi imponitur. Quod onus non modicum aggravatur temporum hodiernorum iniquitate, quo fit,

Julius
mitibus
electus
scopus
que-E

ut salutaribus et legitimis Episcopi dispositionibus non raro obices ponantur
variaeque difficultates, imo acerbae vexationes admoveantur.

Quae cum ita sint, dignum omnino est, nos ferventissimis ad
thronum Gratiarum accedere precibus, Deum exorando, ut tribuat praesuli
nostro auxilium de Sancto, quo iura Ecclesiae forti animo defendere,
religioni et patriae firmissimum fulcrum esse valeat;

ut Spiritus Sancti virtus et interiora eius repleat et exteriora
circumtegat;

ut abundet in eo constantia fidei, puritas dilectionis et sinceritas
pacis;

ut mores suos ab omni malo temperare; castitatem et sobrietatem
custodire et docere; in divinis semper esse negotiis mancipatus; humili-
tatem et patientiam in seipso custodire et alios similiter docere; pauperi-
bus et indigentibus propter nomen Domini affabilis et misericors esse
possit et valeat. (Pont. Rom.)

Rogo itaque V. V. Fratres, ut ab hodierno die, omissa Collecta
pro eligendo Episcopo, a. 1903. sub No. 2761. praescripta, usque ad diem,
qua clementissime nominatus Praesul Sedem suam episcopalem capessi-
verit, — sumant Collectam de Spiritu Sancto in quavis missa, quando
ritus plures orationes admittit.

Deo ter optimo, qui mira suae circa nos pietatis dignatione mutavit
luctum in gaudium, sit sempiterna laus, honor et gratiarum actio nunc
et semper.

Datum Quinque-Ecclesiis die 28-a Octobris a. 1905.

Antonius Walter m. p.

vicarius capitularis.

XVI

3568

1905

Sincero cordis dolore annuntio Venerabili Clero dioecetano obitum Illus-
trissimi ac Reverendissimi Domini **Francisci Troll**, praepositi maioris Ven. Capituli
Ecclesiae Cathedr., electi eppi Tribuniensis, protonotarii apostolici, praelati domestici,
vicarii capitularis atque episcopalis emeriti, abbatis tit. S. Stanislai de Sáros, praesidis
Officii fundationum piarum, ins. ordinis coronae ferreae III. cl. equitis, sacerdotis
altera vice iubilare etc., qui animam suam pro gloria Dei atque salute animarum
flagrantem, laboribus et operibus beneficentiae transacta vita, die 17-a Nov. ann;
currentis sacramentis rite munitus anno aetatis 87-o, sacerdotii 63-o Creatori suo
reddidit, ad aeterna tabernacula evocatus, ut laborum et meritorum suorum praemia
aeterna recipiat.

Obitus Fran-
cisci Troll,
Praep. Maio-
ris.

Luget Ven. Capitulum, luget et Ven. Clerus dioecetanus. Caligine enim
obducti sunt oculi, qui Ven. Clerum, necnon docentes catholicos dioecesis cum charitate
fraterna intuebantur, obriguerunt manus, e quibus tot beneficia emanarunt, pedes,
quibus fere totam pertransibat dioecesim pontificando et verbum Dei annunciando,
defecit cor, quod Clerum, populumque fidelem dioecesis nostrae tanta charitate fovebat.

Animam Eius consuetis piis suffragiis commendo. R. I. P.

3569

1905

I. b. Troll Ferencz, a pécsi székesegyházi káptalan nagyprépostja, trebinjei
vál. püspök stb., biztosítani óhajtván mindenkorra 10 szegény tanulónak eltartását
a pécsi püspöki Tápintézetben, közvetlen halála előtt 24000 K. összeget fizetett le
az alábbi alapítólevél kíséretében, melyet közérdekű voltánál fogva, de meg azért is,
mivel a nagylelkű alapító jóságos szívének igazán szép bizonyítéka, — egész terje-
delmében szives tudomásvétel céljából közlök a t. egyházmegyei papsággal.

Troll Ferencz
tápintézeti
alapítványa.

Közjótékonyági czélból az 1868. évi XXIII. t. cz. 21. §-a értelmében
bélyegmentes. A teljes Szentháromságának: az Atyának és Fiúnak és Szentlélek

Istennek nevében. Amen. Én alulirott pécsi székesegyházi nagyprépost, azon meggyőződés által vezéreltetve, hogy az egyházi javadalmas fölös jövedelme jótékony célra fordítandó, jelen soraimmal egyidőben 24000 K. azaz huszonégyezer koronát készpénzben a főtisztelendő pécs-egyházmegyei hatósághoz átteszek azon kéréssel, hogy ezen összegnek esedékes kamata I. b. Hetey Sámuel néhai pécsi püspök által alapított tápintézetben eddig általam fentartott tíz ingyenes hely örök alapítványa gyanánt szolgáljon olyképen, hogy az üresedésbe jött helyek betöltése a pécsi székeskáptalan illesse. Ha ezen tápintézet internátussá fejlődne, úgy alapítványom tíz kedvezményes helyet képezzen; ha netán idővel ezen püspöki tápintézet, avagy internátus megszűnnék, úgy akarom, hogy jelen alapítványom kamata a pécsi Miasszonyunkról nevezett nőzárdai iskolának azon leánynövendékei közt osztassék ki, akiket a nőzárdai tanítónői ajánlatára a pécsi káptalan ezen jutalomra legméltóbbaknak ítél. Ha pedig ezen apáczárdai iskolái megszűnnének, úgy alapítványom tőkéje a pécsi káptalan szegénypénztárához csatoltassék.

Midőn jelen levelemben foglalt alapítványom kegyes elfogadását, megerősítését és jóváhagyását a főtisztelendő Egyházmegyei Hatóságtól kérelmezném, egyben az alapítványi tőkepénzt az egyházmegyei alapítványi főpénztárban leendő gyümölcsöző elhelyeztetése céljából a pécs-egyházmegyei Hatósághoz tiszteletteljesen felterjesztem.

Szolgáljon jelen alapítványom Isten dicsőségére, a szegény tanulók vigasztalására és nekem lelki üdvösségemre.

Pécsett, 1905. évi november hó 14-én, Troll Ferencz s. k. nagyprépost. Előttünk, mint tanúk előtt: Szeifricz István s. k., éneklő kanonok. Dr. Igaz Béla s. k., püspöki titkár. 3450/1905. Jóváhagyom. Pécs, 1905. november 16-án, Walter Antal s. k., káptalani helynök. P. H.

3570
1905

Personalia.

Missi sunt cooperatores: *Horváth* Joannes e Magyarakeszi ad Beremend. *Sajl* Stephanus e Beremend ad Bogdása. *Koch* Julius e Bükösd ad Magyarakeszi. *Faludi* Adamus e Bogdása ad Bükösd.

3571
1905

Posita Epi-
scopi prohi-
bitione etiam
Regulares
recipere non
possunt elee-
mosynam
missae taxa
dioecesisana
inferiorem.

Beatissime Pater! Fr. Vincentius Buri, Guardianus Conventus Pyrrhani, in dioecesi Tergestino-Iustinopolitana, regularis Provinciae Dalmato-Patavinae, Ordinis Minorum S. Francisci Conventualium, ad pedes Sanctitatis Vestrae provolutus, quae sequuntur exponit:

Saepe ad dictum Conventum veniunt villici afferentes, sive paupertatis sive parsimoniae causa, S. Missas cum eleemosyna tamen minori quam ea quae in dioecesi viget. Dictas Missas Religiosi huius Conventus semper recipiebant easque

aliis sacerdotibus indigentibus ac libenter accipientibus celebrandas fideliter committebant. Ast anno elapso 1904. Rmus Ordinarius Tergestinus decretum edidit prohibens, ne sacerdotes Missas cum eleemosyna inferiori dioecesana statuta a dioecesanis reciperent. Stante hoc Rmi Ordinarii decreto, Orator ad securitatem propriae conscientiae et ne dicti offerentes ab ecclesia eorumdem Religiosorum averterentur, humiliter proponit sequens solvendum dubium:

Utrum dicti Religiosi possint, prout hucusque erat in usu, non obstante supradicto decreto Rmi Ordinarii, cleemosynas pro Missis inferiores taxa dioecesana recipere, easque aliis sacerdotibus indigentibus et bene sibi notis, extra tamen dioecesim, celebrandas committere.

Die 8 Maii 1905. S. Congregatio Concilii Tridentini Interpres proposito dubio ita respondendum censuit:

Dentur resolutiones in una *S. Severini* die 16 Iulii 1689, et in una *Romana* die 15 Ianuarii 1639.

Tenor vero harum resolutionum ita se habet:

Sancti Severini. — Sacerdotes quotidie se offerunt celebrare ad rationem tenuis eleemosynae dimidii Iulii pro qualibet Missa, (Episcopus) supplicat declarari, an ipse statuere possit eleemosynam manualement unius integri Iulii pro qualibet Missa, imponendo poenam celebrantibus pro minori quantitate.

R. Affirmative quoad eleemosynam manualement.

Romana. — Eleemosynam pro qualibet Missa per Regulares celebranda in eorum ecclesiis esse taxandam arbitrio Ordinarii iuxta morem regionis. — *Vircentius* Card. Episc. Praenest., Praefectus. — *Caietanus De Lai*, Secretarius.

3572

1905

Midőn a magyarországi latin és görög szertartású rőm. kath. tanítók segély-A magyaror-
alapja központí bizotságának 1905. évi augusztus hó 24-én Budapesten a Kath. szági l. és g.
Kör. disztermében tartott XXI. közgyűléséről felvett jegyzőkönyv egy példányát a szert. r. k.
tanítói körökben történendő ismertetés végett a kerületi isk. tanfelügyelő esperes tanítók se-
urak részére al. alatt id. hajlítva jelen körlevelem melléklete gyanánt megküldöm, gyalapja
ugyanakkor közlöm, hogy a fenhivatolt közgyűlés a pécsi egyházmegyéből követ központi bi-
kezőket részesítette 40-40 korona segélyben: *Borbély Jánosné Villány, Horváth zottságának*
Károly Némethi, *Jung Ferencz Kiskőszeg, Jung Károlyné Pécs, Kiss Béla István felvett jegy-
zókönyv*
Öcsény, *Kresz János Kisdorog, Százuj Ede Petárda.* kivonata.

Miről oly felhívással értesitem a t. lelkeszkedő papságot, hogy a plébá-
niájuk területén lakó segélyezettnek a nyert segélyt azzal hozzák tudomására,
hogy a megszavazott segély *rendes bélyeggel ellátott nyugtára Esztergomban az*
elnökségnél vehető fel, továbbá, hogy a nyugtatvány beküldése alkalmával a zavarok
kikerülése végett tisztán írják ki lakóhelyüket, az utolsó postát és az egyházmegyét,
melyhez tartoznak.

Mindazon segélyek, melyek f. évi decz. 31-ig fel nem vétetnek, az alap javára visszatartatnak.

3573

1905

A calabriai
földrengés
által sujtott
tak felsegélyezésére
adakozás.

A calabriai földrengés által sujtottak felsegélyezésére adakoztak:

Troll Ferencz, nagyprépost 40 kor., Szeifricz István, prael. kanonok 50 kor., Walter Antal, prael. kanonok 50 K, Hanny Gábor, prael. kanonok 30 kor., Spies János, apátkanonok 20 kor., Pozsgay József, kanonok 5 kor., Dr. Wurster József, kanonok 10 kor., Wajdits Gyula, kanonok 10 kor.,

Czernohorszky József 1 kor., Dujmovits Zsigmond 1 kor., Dr. Gyömörey Zsigmond 1 kor., Dr. Hanuy Ferencz 1 kor., Dr. Igaz Béla 5 kor., Jakab Béla 2 kor., Dr. Késmárky István 1 kor., Kiss Lajos 1 kor., Körmendy Károly 1 kor., Dr. Krum Péter 10 kor., Marton Sándor 1 kor., Dr. Mosonyi Dénes 1 kor., Dr. Rézbányay József 2 kor., Dr. Sipos István 1 kor., Szentkirályi István 1 kor., Dr. Szilvek Lajos 2 kor., Dr. Szönyi Ottó 1 kor., Virág Ferencz 2 kor.

I. Kövágó-Szöllös 70 kor. II. Márton Márton 2 kor., Csonka Nándor 2 kor., Molnár Márton 2 kor. 7 f., Kulcsár János 2 kor., Stokinger István 2 kor., Dr. Hirling Antal 2 kor., Dr. Vörös Nándor 2 kor. 31 f., Mindszenti Vilmos 1 kor. Összesen 15 kor. 38 f. III. Tóth Gyula 4 kor. IV. Koch Ede 2 kor., V. Eröss Károly 15 kor. VIII. Prantner Ferencz 2 kor., Haragó József 1 kor., Gött Ádám 1 kor., Schmelzer Alajos 50 f., Reisz Antal 50 f., Kühn József 50 f., Pataki Antal 25 f., Összesen 5 kor. 75 f. IX. Éber Géza 1 kor. X. Komáromy Tivadar 5 kor., Schmidt Béla 10 kor., XIV. Dr. Heckenberger Konrád 1 kor., Gombárovics Pongrácz 2 kor., Hajdinyák Vincze 1 kor., Evetovics Antal 2 kor., Charvát László 4 kor., Józics József 2 kor., Bišćan Vid 1 kor., Budánovich Vincze 1 kor., Zserdin József 1 kor. Összesen 15 kor. XV. Dolnji-Miholjaci kerület papsága 10 kor. XVII. Nyárády Aladár 1 kor., Fröhworth Géza 1 kor., Hradek Károly 1 kor., Kömüves Gyula 2 kor., Vitkovits Ferencz 1 kor., Kovács Antal 1 kor., Palkó József 1 kor., Arányi Géza 1 kor., Szeitz József 1 kor., Paál József hercegi felügyelő 2 kor. Dr. Fröhworth Jenő ügyvéd 2 kor. Összesen 14 kor. XVIII. Kiss István 3 kor. XXI. Pártos Zsigmond 3 kor., Fekete Ágoston 2 kor., Holndonner Ferencz 2 kor., Wosinszky Mór 2 kor., Györkö Ferencz 2 kor., Szalczer Sándor 3 kor., Dr. Fent Ferencz 2 kor., Fischer Lipót 2 kor., Zányi György 2 kor., Dióssy József 1 kor., Konecsny Ferencz 1 kor., Mosgay Sándor 1 kor., Szabó Géza 1 kor. Összesen 24 kor. Végösszeg 445 kor. 13 f.

3574

1905

Misealapítványok községi
pótadóval
meg nem terhelhető k.

Pozsonyvármegye közigazgatási bizottságának 401/904. sz. határozata:

A közigazgatási bizottság A község képviselőtestületének 50/904. sz.

a. hozott véghatározatát, mely szerint K. D. ottani plébánost abbéli kérelmével,

hogy a templom tulajdonát képező szántóföldek és a mise-alapítványok kamatjövedelme után kivetett községi pótdadó leirassék, elutasította és a jelzett adót törvényes alapon állónak mondotta ki: az érdekelt fél által a törvényes határidőn belül közbe-
tett felelkezés folytán felülvizsgálván, az elsőfoku határozat megváltoztatása mellett elren-
deli, hogy az A községi 2. sz. kataszteri birtokivben a római kath. templom
nevéen vezetett 1042|2. és 1140. kat. helyr. sz. ingatlanokra, 1902. és 1903. évben,
ugyszintén az a mise-alapítványok kamatjövedelmének $\frac{3}{4}$ részére ugyanezen
években kivetett községi pótdadó töröltessék, illetőleg az említett földeket és a mise-
alapítványi kamatok $\frac{3}{4}$ részét pótdadó viselésének terhe alól a bizottság menteseknek
mondja, mert a bemutatott egyházhatósági bizonyítvány 10. pontja szerint a tem-
plom szántójának és rétjének jövedelme, tekintettel a csekély javadalmazásra; a
mise-alapítványok kamthozadékának $\frac{3}{4}$ része pedig rendeltetésénél és természeténél
fogva a lelkész évi javadalmának kiegészítő részét képezi, mint ilyen pedig az 1886.
évi XXI I. t.-cz. 138. §-a alapján községi pótdadóval meg nem róható.

Miről a bizottság A község előjáróságát és a fellebbező plebánost
értesíteni rendeli. *Bartal*, elnök.

3575

1905

A lelkészek adójának a községi legtöbb adót fizetők névjegyzékének meg-
állapításánál számbavételére vonatkozólag a m. kir. közigazg. bíróság alábbi döntvé-
nyét, a „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár“-ban hozzáfűzött „Jegyzettel“ együtt, a t.
lelkészkedő papságnak adandó alkalomra mihez tartásul, ezennel közzéteszem.

A virilista községi képviselőtestületi tagok névjegyzékének összeállításánál
a lelkészi javadalomhoz tartozó földek egyenes állami adója a haszonélvező lelkész
javára akkor is beszámítandó, ha az adót a lelkész helyett az egyház fizeti. Indo-
kok: A vitás kérdés az, hogy a legtöbb adót fizető községi képviselőtestületi tagok
névjegyzékének megállapításánál a panaszló lelkész javára számítandó-e a lelkészi
javadalomhoz tartozó földek adója. A fennálló adótörvények értelmében, az ingatlan
adója az ingatlan haszonélvezőjét egyénileg terheli; minthogy pedig a lelkészi java-
dalom haszonélvezője az illető lelkész: a lelkészi javadalomhoz tartozó ingatlanokra
első adó a lelkész egyéni adójaként jelentkezik, következésképen ez az adó a leg-
több adót fizető községi képviselőtestületi tagok névjegyzékének megállapításánál, az
1886. évi XXII. t.-cikk 33 §-a értelmében a lelkész javára számítandó. Nem változtat
ezen az a körülmény, hogy a jelen esetben az adót a lelkész helyett az egyház fizeti,
mert az adóteherrel járó községi jogok szempontjából az a döntő, hogy az adó törvény-
szerűen kit terhel; s ezért nem jöhet figyelembe, ha az adó tényleges fizetését az adóval
terhelttel szemben valamely más személy szerződésileg átvállalja, miként azt a jelen eset-
ben a panaszló lelkészi díjlevélben az egyház átvállalta. Minthogy pedig az adó össze-
ge, annak kétszeres számításához való jog és az a körülmény sem vitás, hogy a

kétszeres számítással 192 korona 44 fillért tevő adó a névjegyzékbe való felvételhez szükséges mértéket eléri, a panasznak, amely a felvételt célozza, helyt kellett adni. (A m. kir. közigazgatási bíróság 1905. május 10-én kelt 1904/1905. számú ítélete.) — Jegyzet. A községi legtöbb adót fizetők névjegyzékébe való felvétel nem kizárólag a telekönyvi tulajdonost illetően meg, lelkészek által fizetett egyenes állami adók a községi legtöbb adót fizetők névjegyzékének megállapításánál, tekintet nélkül a telekönyvi tulajdonosra, a haszonélvező lelkészek javára számbaveendők. (Kb. 917/1897.) — Ha a haszonélvezet az ingatlanra telekönyvileg is be van kebelezve s ezen dologi jogositvány alapján a haszonélvező az ingatlan utáni állami adót saját nevében fizeti, úgy igénye van arra, hogy a szóban levő adó a községi legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállításánál javára betudassék (Kb. 654/1900.) — Nyugdíjazott lelkész, mint ilyen, nem tarthat igényt arra, hogy állami adója a községi legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállításánál kétszeresen számíttassék. (Kb. 1622/1900.) — Azon adó, amelyet a bérlő szerződés szerint a földbirtokos helyett fizet, saját nevében és saját vagyona után fizetett adónak nem tekinthető s az ilyen adó a bérlő javára, a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékének összeállításánál figyelembe nem vehető. (Kb. 234/1905.)

3586

1905

Akvi adatok
kerestetnek.

Baranyavármegye tek alispáni hivatalának f. évi november 15-ikén 15814. sz. a. kelt átirata kapcsán felhivom az egyházmegye t. lelkészkedő papságát, hogy Bán Ferencz vályogvető czigánynak Sárközi Annával (született Edve községben, Sopron vármegyében 1844. évi decz. 20-án) kötött házassági adatait az 1860—1896 évig terjedő időben keresse s feltalálás esetén a feltaláló „hivból, bélyegmentes“ kivonatot állítson ki és terjeszsze ezt be az egyházmegyei hatóságnak.

Quinque-Ecclesiis, die 24-a Novembris a. 1905.

Antonius Walter m. p.

vicarius capitularis.

XVII.

3688

1095

Illustrissimus ac Rssmus *D. Julius e Comitibus Zichy*, cl. n. episcopus Consecratio
 Quinque-Ecclesiensis, litteris suis gratis dd. 26-a Novembris a c. certiore Me episcopalis
 reddere dignatus est, Se per Summum Pontificem, SSmum Dominum Pium X., in Illmi ac Rmi
 Consistorio die 11-a Decembris a c. celebrando praeconisatum --- et per Eundem D. Julii e
 SSmum Dominum *festo S. Thomae Apost. in diem 21-am Decembris* a. c. incidenti Comitibus
 consecratum iri. Zichy.

Laetum hoc nuntium sincero cordis gaudio annuntio Venerabili Clero
 dioecesano.

Quia vero Caeremoniale Episcoporum lib. II. Cap. XXXV. praescribit, ut
 Missa sollemnis celebretur in die consecrationis et collecta in eadem pro Episcopo
 dicatur, idcirco praesentibus dispono :

ut in omnibus ecclesiis parochialibus et regularium praescripta collecta :
*Deus omnium fidelium pastor et rector famulum tuum Julium, quem pastorem
 Ecclesiae tuae Quinque-Ecclesiensi praeesse voluisti etc...* missae sollemni iuxta
 Directorium celebrandae addatur, missa vero finita cum populo fidei *tria Pater
 et Ave* pro Illustrissimo ac Rssmo Praesule orentur, ut Deus totius consolationis
 Praesulem ac Patrem Nostrum radio suae sapientiae illuminet et scuto suae pro-
 tectionis circumdet.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 29-a Novembris a. 1905.

Antonius Walter m. p.

vicarius capitularis.

CONSIGNATIO

Symbolarum per dioecesim in emolumentum S. Missionis Africanæ,
Custodum S. Sepulcri, instructionis coecorum pubescentium et Socie-
tatis S. Ladislai pro a. 1905. conflatarum.

Ex oblatis Ven. Cleri gremialis		Pro Miss.	Ex oblatis Ven. Cleri gremialis		Pro Miss.
		cor.			cor.
			Translata :		150 50
Illmus ac Rss. D. Steph. Szeifricz	20	—	R. D. Franciscus Hanuy . . .	3	—
„ D. Antonius Walter . . .	40	—	„ Georgius Antal . . .	2	—
„ D. Gabriel Hanny . . .	20	—	„ Ludovicus Liebbald. . .	2	—
Rssmus D. Joannes Spies . . .	10	—	„ Josephus Czernohorszky	2	—
„ D. Josephus Pozsgay . . .	10	—	„ Sigism. Gyömörey . . .	2	—
„ Josephus Wurster . . .	10	—	„ Franciscus Virág . . .	3	—
„ Julius Wajdits . . .	10	—	„ Sigism. Dujmovics . . .	2	—
„ Aloysius Döbrössy . . .	2	—	„ Stephanus Szentkirályi	2	—
A. R. D. Franciscus Gruzling . .	1	—	„ Ludovicus Kiss . . .	2	—
„ „ Joannes Rézbányay . . .	2	—	„ Stephanus Komócsy . . .	2	—
„ „ Silvester Jakics . . .	1	—	„ Stephanus Sipos . . .	1	—
„ „ Philippus Ollé . . .	1	—	„ Ottó Szönyi . . .	2	—
„ „ Augustinus Herr . . .	2	—	„ Dionysius Mosonyi . . .	3	—
„ „ Ferdinandus Rang . . .	1	—	„ Adalbertus Jakab . . .	2	—
„ „ Philippus Gehring . . .	—	50	„ Julius Lajos . . .	2	—
„ „ Carolus Körmendy . . .	3	—	„ Franciscus Fehér . . .	—	—
A. R. D. Ludovicus Szilvek . . .	3	—	„ Alexander Marton . . .	2	—
„ „ Ignatius Glatt . . .	5	—	„ Arthur Stefán . . .	2	—
„ „ Josephus Rézbányay . . .	3	—			
„ „ Stephanus Késmárky . . .	2	—			
„ „ Adalbertus Igaz . . .	4	—			
Lat		150 50	Summa :		186 50

Nota ! Rogantur RD. Parochi, ut pia oblata tempore *praefixo* mittere velint.

Ex oblatis parochiarum	Pro Miss.		Ex oblatis parochiarum	Pro Mis s.	
	c.	f.		c.	f.
Abaliget	2	41	Translata :	294	69
Alsómocsolád	3	—	Garé	—	—
Apar	6	—	Gödre	1	50
Babarcz	10	05	Görcsöny	—	—
Bakonya	3	05	Grábóc	2	26
Bár	—	—	Gyulaj	6	53
Baranyabán	25	—	Gyüd	2	—
Baranyakisfalud	1	84	Harcz	2	20
Baranyaszentgyörgy	3	—	Harkanovci	—	—
Baranyaszentistván	5	—	Herczegszőlős	7	—
Baranyavár	6	—	Hetvehely	1	—
Báta	6	—	Himesház	10	—
Bátaszék	6	40	Hird	5	—
Bedeg	1	10	Hosszúhetény	1	17
Bellye	3	—	Högyész	34	82
Beremend	5	—	Ibafa	—	—
Berkesd	25	—	Izsép	2	02
Bikal	3	—	Kajdacs	3	—
Bizovac	8	50	Kakasd	10	—
Bogdása	6	—	Kánya	5	50
Bonyhád	5	—	Kárász	6	—
Bonyhádvarasd	4	40	Keszü	10	—
Bölcske	2	56	Kisasszonyfa	3	—
Brodjanci	8	—	Kisdorog	2	40
Bükösd	5	—	Kisköszeg	—	—
Čepin	6	27	Kisszékel	4	—
Czikó	2	—	Kisvaszar	3	16
Darázs	5	—	Kocsola	4	—
Dályok	5	—	Koppányszántó	5	—
Dárda	8	66	Köblény	9	24
Diósberény	4	—	Kövágószőlős	22	—
Dolnji-Miholjac	7	20	Kurd	6	—
Dombóvár	9	50	Lakócsa	5	—
Döbrököz	17	—	Lánycsók	—	—
Dráva-Szent-Márton	3	42	Lapáncsa	2	60
Dunaföldvár	2	50	Laskafalu	10	34
Dunakömlőd	2	—	Lengyel	8	50
Dunaszekcső	9	47	Lippó	4	08
Egerág	6	50	Lovászhetény	1	12
Értény	14	28	Löcs	12	12
Fadd	5	—	Magyarhertelend	3	20
Feked	1	20	Magyarkeszi	10	50
Felsőireg a. 1904. cor. 25.	15	40	Magyarszék	3	60
Felsőmindszent	9	74	Magyarszentiván	3	—
Felsőnyék	6	24	Majs	5	20
Lat :	294	69	Lat :	532	75

Ex oblatis parochiarum		Pro Miss		Ex oblatis parochiarum		Pro Miss	
		c.	f.			c.	f.
Transalata :		532	75	Transalata :		872	31
Mágocs		10	26	Ráctöttös		10	—
Máriakéménd		7	20	Rácváros		5	—
Marijanci		3	90	Radikovci		2	—
Mecsekjánosi		4	—	Regöly		4	—
Mecsekszabolcs		7	—	Sásd		6	77
Miszla		5	18	Siklós		2	—
Mohács ad s. Cruc.		6	58	Siklósbodony		—	—
Mohács ad s. Mich.		10	—	Simontornya		3	28
Mohács Insula		—	—	Sióagárd		2	—
Mosgó		—	—	Sljivosevci		4	50
Mözs		3	64	Somberek		6	—
Mucsi		5	39	Somogy-Sz.-László		1	36
Nagybicsérd		14	50	Sumony		7	40
Nagykónyi		3	—	Szabadszentkirály		12	—
Nagymányok		3	60	Szajk		5	—
Nagynyárad		13	10	Szakadát		3	—
Nagyvejke		3	—	Szakál		14	97
Nak		40	22	Szakcs		11	96
Németbóly		33	77	Szalatnak		3	42
Németi		6	42	Száka		—	60
Németkér		2	—	Szászvár		7	10
Németmárok		9	65	Szebény		—	—
Olasz		3	02	Szekszárd-Ujváros		5	40
Ozora		4	08	Szekszárd-Belváros		12	90
Pári		0	76	Szentdienes		4	15
Paks		10	50	Szentlőrincz		4	58
Pálfa		1	84	Szigetvár		4	—
Palotabozsok		14	02	Tamási		13	02
Pécsvárad		4	10	Tengőd		1	—
Pellérd		19	—	Tevel		4	24
Pélmonostor		2	—	Tolna		10	—
Petrijevci		11	—	Vajszló		3	20
Pinczehely		9	—	Valpó		30	37
Podgajci		4	—	Várdomb		1	86
Püspökbogád		—	—	Vásárosdombó		2	10
Püspöklak		2	—	Veliskovci		2	20
Püspöknádasd		5	96	Véménd		3	70
Püspökszenterzsébet		5	—	Viljevo		10	—
Püspökszentlászló		—	—	Villány		12	—
Quinque-Eccl-Cathedralis		18	—	Vókány		4	42
„ ad BMV. Purif.		11	14	Vörösmart		6	22
„ ad s. August.		1	—	Zavod		4	—
„ ad s. Francisc.		6	—	Zomba		6	—
„ ad s. Florian.		4	36	Lat :		1130	05
Ráczmecske		3	56	Cum oblati clerici grem. et censibus interc. (15 c.)			
Ráczpetre		6	81	Lat :		1331	55
Lat :		532	75	Lat :		872	31

II. Pro custodibus S. Sepulcri: Josephus Kuzmics 2 cor., Georgius Moransch 2 cor., Stephanus Horváth 2 cor., Carolus Erdélyi 2 cor., Alexander Gadó 2 cor., Adalb. Horvát 2 cor., Ladislau Charvát 2 cor., Conradus Heckenberger 1., Michaël Hangyály 2 cor. — Summa 17 cor.

III. Pro instructione elementari coecorum pubescentium: Kővágószőlős 5 cor., Magyarország 3 cor.

IV. Pro Societate S. Ladislai: *In civitate et districtu Qu-Eccles.:* Joseph. Magenheimer 4 cor. Ignatius Károly 4 cor., Josephus Kristof 56 f. Sigism. Eger 2 cor., August. Frantich 4 cor., univ: 14 cor. 56 f. — **II. Distr. Némethi:** Joannes Kulesár 1 cor. 44 f., Ferdin. Csonka 2 cor., Martinus Márton 1 cor. 44 f., Martinus Molnár 1 cor. 44 f. Steph. Stokinger 2 cor., Dr. Antonius Hirling 2 cor., Ferdin. Vörös, dr. 2 cor., univ: 12 cor., 32 f., — **III. Distr. Sz.-Lőrincz** Franc. Krecht 2 cor. Steph. Ábrahám 2 cor., Ignatius Dreven 2 cor., Emericus Szabó 2 cor., Julius Tóth 2 cor., Martinus Zsulyevics 2 cor., Ludovicus Beck 2 cor., Adalb. Csurda 2 cor., Geysa Ujváry 2 cor., univ: 18 cor. — **IV. Distr. Siklós.** Carolus Schultz 2 cor. Rud. Kiss 2 cor., Josephus Pal 2 cor., Eudardus Koch 2 cor., dr. Joannes Frey 2 cor., Vitus Vargha 2 cor., Camillus Kimmel 2 cor., univ 14 cor. — **V. Distr. Dárda:** Carolus Eröss 5 cor., univ 5 cor. — **VI. Distr. Baranyavár.** Aloysius Zádor 2 cor., Ferdinand. Csonka 2 cor. Joannes Pencz 2 cor., Franc. Piszaszics 2 cor., Petrus Matarics 2 cor. Steph. Krisztánits 2 cor. Theodorus Klein 2 cor., Desiderius Ujlaki 2 cor., Georgius Reinhardt 1 cor., univ.: 17 cor. — **VII. Distr. Mohács:** Antonius Szandtner 1 cor. 44 f., Mathias Eberling 2 cor., Franc. Keserics 1 cor., 44 f. Michaël Ambach 2 cor., Dionys. Horváth 2 cor., univ: 8 cor., 88 f. — **VIII. Distr. M.-Kéménd** Franc. Prantner 2 cor., Josephus Haragó 2 cor., Antonius Pataki 1 cor., 44 f. Gabriel Nunkovics 2 cor., Ant. Reisz 2 cor., Adamus Gött 2 cor., Aloysius Schmeller 2 cor., Adalb. Bundalla 2 cor., Fr. Rösler 2 cor., Jos. Kühn 2 cor., Ladisl. Dubniczky 2 cor., Jos. Deutschlauer 2 cor., univ.: 23 cor. 44 f. — **IX. Distr. Bóly.** Antonius Schell 2 cor., Franc. Liebelt 1 cor. 44 f., Camillus Plank 1 cor. 44 f., Franc. Proksch 1 cor. 44 f., Franc. Hofmeister 1 cor. 44 f., univ: 7 cor., 76 f. — **X. Distr. Pécsvárad.** Desiderius Radó 1 cor. 44 f., Theodor. Komáromy 1 cor. 44 f., Adalb. Schmidt 1 cor. 44 f., Carolus Bödy 1 cor. 44 f., univ: 5 cor. 76 f. — **XI. Distr. Mágocs.** Franc. Szekeres 1 cor., Josephus Scheller 1 cor., Josephus Halvax 1 cor., Joannes Polgár 1 cor., Stephanus Takács 1 cor., univ: 5 cor. — **XII. Distr. Gödre.** Balth. Rathmann 1 cor. 44 f., Josephus Vidák 1 cor. 44 f., Ludov. Fájth 1 cor. 44 f., Ludov. Horváth 1 cor. 44 f., Eduard. Medgyesy 1 cor. 44 f., Stephanus Fülöp 1 cor. 44 f., Joseph. Szüts 1 cor. 44 f., univ: 10 cor. 08 f., — **XIII. Distr. Szigetvár.** Joannes Erdélyi 2 cor., Ignatius Sirisaka 1 cor. 44 f., Henricus Dobos 1 cor. 44 f., Ed. Háj 1 cor. 44 f., Ferdin. Hirling 1 cor. 44 f., Eugen. Gosztonyi 1 cor. 44 f., univ: 9 cor. 20 f. — **XIV. Distr. Valpó.** Ladisl. Charvát 4 cor., Jos. Józics 1 cor., Pancratius Gombárovics 1 cor., Conr. Heckenberger 1 cor., Vicent. Hajdinyák 1 cor., A. Evetevics 1 cor., Ant. Mátyás 2 cor., Josephus Zserin 2 cor., univ: 11 cor. — **XV. Distr. Miholjac.** Josephus Kuzmics 2 cor., Stephanus Horváth 2 cor., Carolus Erdélyi 2 cor., Georg. Moransch 2 cor., Alexander Gadó 2 cor., Adalb. Horváth 2 cor., univ.: 12 cor. — **XVI. Distr. Bonyhád.** Josephus Klein 2 cor., Dr. Joannes Jozgics 2 cor., Josephus Teppert 2 cor., Josephus Anderle 2 cor., univ.: 8 cor. — **XVII. Distr. Dombóvár.** Geysa Frühwirth 2 cor., Carolus Hradek 2 cor., Eleuth. Nyarady 2 cor., Aloysius Szalay 2 cor., Alexander Leitner 2 cor., Julius Kömives 2 cor., Antonius Kovács 2 cor., Francisc. Vitkovics 2 cor., univ.: 16 cor. — **XVIII. Distr. Értény.** Mathias Fölker 1 cor. 44 f., Sen. Joseph. Kovács 1 cor. 44 f., Joannes Kövesdy 1 cor. 44 f., Stephanus Kiss 1 cor. 44 f., Emanuel Varga 1 cor. 44 f., Sigism. Magyar 1 cor. 44., Sigism. Offenmüller 1 cor. 44 f., Paulus Francesics 1 cor. 44 f., Steph. Palkó 1 cor. 44 f., univ.: 12 cor. 96 f. — **XIX. Distr. Simontornya.** Michaël Hangyály 3 cor., Michaël Szemenyei 1 cor., Georg. Fülöpp 2 cor., Steph. Mozolányi 2 cor., Joannes Alagics 2 cor., Carolus Pintér 2 cor. 42 f., Fr. Schunk 2 cor., univ.: 15 cor. 56 f., — **XX. Distr. Dunaföldvár.** Dr. Geysa Onczay 2 cor., Emericus Biró 2 cor., Joannes Bereczk 2 cor., Stephanus Vajay 2 cor., Josephus Streicher 2 cor., Dr. Josephus Lonesár 2 cor., univ.: 12 cor. — **XXI. Distr. Völgység.** Petrus Streicher 2 cor., Carolus Prikler 2 cor., Carol. Major 2 cor., Vilhelm. Pévald 2 cor., Joannes Trinn 2 cor., Mathias Rudolf 2 cor., Nic. Magyar 2 cor., Steph. Lerch 2 cor., Arpadus Pelez 2 cor., Ludovicus Razgha 2 cor., Fideles Hőgyészszentes 4 cor. 89 f. univ.: 34 cor. 89 f. — **E massa Pauli Babócsay** 20 cor., Nicolai Gundy 15 cor., Francisc. Troll 200 cor. **Summa gen.** 509 cor. 27 fill.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 27-a Decembris. 1905.

Cancellaria Episcopalis.

CONSIGNATIO OBOLORUM PETRI

DE ANNO DOMINI 1905.

I. E foundationibus perpetuis :

1. Censu foundationis parochi Spiltiner	1340 c. 49 f.
2. Censu foundationis Illmi Francisci Troll	1000 „ — „
3. Censu foundationis parochi Huimann	21 „ 64 „
4. Censu foundationis parochi Mike	5 „ — „
5. Censu foundationis parochi Gregorii Andrin	100 „ — „
6. Censu foundationis parochi Francisci Krecht	10 „ — „
7. Censu foundationis parochi Joannis Németh	10 „ — „

Universim : 2487 „ 13 „

II. Ex oblati Cleri gremialis non curati :

	c.	f.
Ecclesia Cathedralis	200	—
Illm. ac Rss. D. Stephanus Szeifricz	3 # 20	—
„ „ D. Antonius Walter, vicarius capitularis	5 #	—
„ „ D. Gabriel Hanny	50	—
Rssmus D. Joannes Spies	40	—
„ „ Josephus Pozsgay	40	—
„ „ Josephus Wurster	40	—
„ „ Julius Wajdits	40	—
„ „ Aloysius Döbrössy	2	—
AR. D. Franciscus Gruzling	1	—
AR. D. Joannes Rézbányay	2	—
R. D. Silvester Jakics	2	—
„ Philippus Ollé	2	—
„ Augustinus Herr	2	—
„ Ferdinandus Rang	2	—
„ Philippus Gebring	—	50
AR. D. Carolus Körmendy	3	—
R. D. N. N.	500	—
„ Christophorus Péhm	1	—
AR. D. Ludovicus Szilvek	5	—
AR. D. Ignatius Glatt	5	—
AR. D. Josephus Rézbányay	3	—
AR. D. Stephanus Késmárky	3	—
AR. D. Adalbertus Igaz	10	—
„ Franciscus Hanuy	3	—
R. D. Sigismundus Gyömörey	2	—
„ Stephanus Szentkirályi	2	—
„ Franciscus Virág	3	—
„ Sigismundus Dujmovics	2	—
„ Stephanus Komócsy	2	—
„ Ottó Szőnyi	2	—
„ Georgius Gábor	2	—
„ Adalbertus Jakab	2	—
„ Dionysius Mosonyi	4	—
„ Julius Lajos	2	—
„ Alexander Marton	2	—
Alumni. Gymn. Maj. O. Cist.	52	—

Summa : 1053 50

II. Ex oblatiſ Cleri curati et fidelium uſque 15-am Februarii a. 1906.

Parochiae:	E ſciſ Eccleſiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibuſ		Summa							
	S e m e ſ t r i :															
	I.		II.		I.		II.		I.		II.					
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.		
Abaliget	2	—	2	—	3	—	4	46	—	—	1	—	28	1 54	14	28
Alſómocſolád	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1 34	2	7	34
Apar	1	50	1	50	1	50	2	—	—	—	—	—	1	—	8	50
Babarcz	4	—	4	—	2	—	2	—	1	—	1	—	4 62	3	21	62
Bakonya	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	1 80	1 84	11	64
Bár	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3 62	7	62
Baranyabán	4	50	5	—	3	—	3	—	2	—	2	—	14	28 70	62	20
Baranyakiſfalud	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2 36	5	11	36
Baranyaszentietván	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	3	11	—
Baranyaszentgyörgy	5	—	5	—	1 84	—	1 30	—	—	—	—	—	2 16	2 70	18	—
Baranyavár	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2 66	—	10	66
Báta	2	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	9 02	7 20	24	22
Bátaszék	6	—	6	—	10	—	10	—	2	—	2	—	10	10	56	—
Bedeg	—	—	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1 44	7	44
Bellye	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	5 57	9	57
Beremend	4	—	4	—	2	—	2	—	—	—	—	—	6	4	22	—
Berkeſd	2	—	4	—	3	—	3	—	—	—	1	—	6	20	39	—
Bikal	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	5	—
Bizovac	8	25	4	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	6 30	23	55
Bogdáſa	3	—	3	—	3	—	3	—	1	—	1	—	6 74	6 90	27	64
Bonyhád	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	4	7	—
Bonyhádvarasd	2	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	1 81	2 90	10	71
Bölceſke	4	—	4	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	72 1 80	14	52
Brodjanci	7	—	7	—	5	—	5	—	—	—	—	—	13 80	15 60	53	40
Büköſd	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	1	—	2 50	4 30	18	80
Čepin	—	—	2	—	—	—	2 40	—	—	—	—	—	—	18 10	22	50
Czikó	3	—	—	—	2	—	2	—	1	—	1	—	1	1	14	—
Darázs	4	—	4	—	4	—	4	—	—	—	—	—	10 70	7 05	33	75
Dályok	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	8	—
Dárda	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	11 80	19	80
Dióſberény	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dolnji-Miholjac	4	—	4	—	2	—	3	—	1	—	1	—	4 70	5 20	24	90
Dombovár	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—	8 39	8	28	39
Döbrököz	—	—	3	—	—	—	6	—	—	—	2	—	—	2 40	13	40
													Lat :		667	81

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa	
	S e m e s t r i:									
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	c.	f.
	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.		
									Translata : 667 81	
Dráva-Szent-Márton	2	—	2	2	—	—	233	222	10	53
Dunaföldvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dunakömlőd	2	2	2	2	—	—	240	270	13	10
Dunaszekcső	2	2	2	2	2	1	422	585	21	7
Egerág	4	4	3	3	1	1	361	9—	28	61
Értény	—	4	—	4	—	—	—	755	15	55
Fadd	—	2	—	2	—	1	—	477	9	77
Feked	—	2	—	2	—	—	—	1—	5	—
Felsőireg	3	3	3	3	3	3	1133	634	35	67
Felsőmindszent (Bakóczáról 33 cor. 20 f)	—	10	—	10	—	—	—	218	55	84
Felsőnyék	1	1	1	1	—	—	216	90	7	06
Garé	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gödre	4	4	1	1	1	1	4	4	18	—
Görcsöny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grábóc	—	4	—	2	—	—	—	403	10	03
Gyulaj	3	3	3	3	50	50	362	376	20	38
Gyüd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Harcz	1	1	1	1	—	—	250	230	8	80
Harkanovci	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Herczegszőlős	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hetvehely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Himesház	—	5	—	5	—	1	—	3—	14	—
Hird	2	2	2	2	—	—	204	574	15	78
Hosszúhetény	5	5	2	2	1	1	264	244	21	08
Högyész	5	5	3	3	50	50	2655	6656	110	11
Ibafa	—	2	—	2	—	—	—	608	10	08
Izsép	3	3	208	208	—	—	192	212	14	20
Kajdacs	3	3	2	2	1	1	4	5	21	—
Kakasd	—	8	—	4	—	—	—	13	41	—
Kánya	2	2	2	2	—	—	260	417	14	77
Kárász	3	3	2	2	—	—	2	2	14	—
Keszü	3	3	3	2	—	—	153	—	12	53
Kisasszonyfa	2	2	2	280	—	—	3	320	15	—
Kisdorog	2	2	2	2	—	—	240	316	13	56
Kiskőszeg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kisszékel	2	2	2	2	—	—	222	232	12	54
Kisvaszar	1	1	1	1	—	—	345	520	12	65
Kocsola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Parochiae:	E fiscis Ecclesiar.				A Parocho				A Cooperat.				A fidelibus				Summa	
	S e m e s t r i:																	
	I.		II.		I.		II.		I.		II.		I.		II.			
	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.	c.	f.		
Translata : 1269 52																		
Koppányszántó	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	5	—	6	—	19	—
Köblény	4	—	4	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	86	1 20	—	18	06
Kövágószöllös	6	—	6	—	9	46	10	—	—	—	—	—	11	54	14	—	57	—
Kurd	7	78	4	—	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	4	08	21	80
Lakócsa	6	—	14	—	10	—	4	—	—	—	—	—	5	90	5 65	—	45	55
Lánycsók	2	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	36	—	53	6	89
Lapáncsa	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Laskafalu	—	—	—	—	5	—	4	—	—	—	—	—	8	51	10 18	—	27	69
Lengyel	6	—	6	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	20	3	—	18	20
Lippó	—	—	5	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—
Lovászhetény	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	56	1 24	—	6	80
Löcs	6	—	6	—	6	—	6	—	—	—	—	—	26	12	18 50	—	68	62
Mágocs	4	—	4	—	2	—	3	—	1	—	1	—	5	24	7	—	27	24
Magyarhertelend	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	—	3 30	—	14	30
Magyarkeszi	3	—	3	—	2	—	2	—	1	—	1	—	6	70	8 80	—	27	50
Magyarszék	4	—	4	—	2	—	2	—	1	—	1	—	3	12	2 85	—	19	97
Magyarszentiván	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	—	3	—	14	—
Majs	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	69	1 97	—	9	60
Máriakéménd	5	—	4	—	1	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	14	—
Marijanci	1	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	3	22	3 46	—	12	68
Mecsekjánosi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mecsekszabolcs	1	50	1	50	5	—	4	—	1	—	1	—	2	04	2 04	—	18	08
Miszla	2	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	60	1 56	—	10	16
Mohács ad s. Cruc.	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	1	88	5 53	—	15	41
Mohács ad s. Mich.	10	—	10	—	5	7	6 55	—	1	60	1	—	8	67	6 45	—	50	—
Mohács Insula	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mosgó	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—
Mözs	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	7	28	5 35	—	20	63
Mucsi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagybicsérd	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	1 15	—	11	15
Nagykónyi	—	—	8	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	7	—	19	—
Nagymányok	2	—	2	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	—	2	—	12	—
Nagynyárad	—	—	1	80	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	10 20	—	14	—
Nagyvejke	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	08	3	—	8	08
Nak	—	—	1	2	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	3	—	25	—
Németbóly	3	—	3	—	2	—	2	—	—	—	1	—	16	10	16 10	—	43	—
Lat : 1966 05																		

Lat : 2889 30

Parochiae:	E fisci Ecclesiar		A Parocho		A Cooperat.		A fidelibus		Summa			
	S e m e s t r i:											
	I.	II.	I	II.	I.	II.	I.	II.	c.	f.		
	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.	c. f.				
Somberek	3 —	3 —	2 —	2 —	—	—	—	—	150	750	19	—
Somogy-Sz.-László	3 —	3 —	1 —	1 —	—	—	—	—	26	332	11	58
Sumony	—	1 —	—	2 —	—	—	—	—	—	240	5	40
Szabadszentkirály	—	10 —	—	4 22	—	—	—	—	—	1178	26	—
Szajk	2 —	2 —	2 —	2 —	1 —	1 —	—	—	151	1 —	12	51
Szakadát	2 —	2 —	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
Szakál	3 —	3 —	2 —	2 —	—	—	—	—	733	511	22	44
Szakcs	4 —	4 —	2 —	2 —	1 —	1 —	—	—	388	368	21	56
Szalatnak	1 —	1 —	2 —	1 —	—	—	—	—	88	64	6	52
Szálka pro 1904. — 5 cor.	2 —	2 —	1 —	1 —	—	—	—	—	1 —	80	12	80
Szászvár	13 —	11 —	3 —	3 —	1 —	1 —	—	—	—	—	32	—
Szebény	150	150	1 —	1 —	50	50	—	—	25	25	6	50
Szekszárd-Belváros	—	10 —	—	6 —	—	6 —	—	—	—	880	30	80
Szekszárd-Ujváros	3 —	3 —	2 —	2 —	—	—	—	—	312	545	18	57
Szentdienes	3 —	3 —	2 82	2 43	—	—	—	—	318	457	19	—
Szentlőrincz	2 —	2 —	3 —	3 —	—	—	—	—	86	79	11	55
Szigetvár	15 —	15 —	2 —	2 —	1 —	1 —	—	—	456	436	44	92
Tamási	3 —	3 —	2 —	2 —	1 —	1 —	—	—	724	860	27	84
Tengőd	2 —	2 —	2 —	2 —	—	—	—	—	184	80	10	64
Tevel	2 —	2 —	3 —	3 —	—	—	—	—	1207	1130	33	37
Tolna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vajszló	2 —	2 —	2 —	2 —	1 —	1 —	—	—	255	255	15	10
Valpó	—	9 —	—	2 —	—	2 —	—	—	—	5738	70	38
Várdomb	2 —	2 —	2 —	2 —	—	—	—	—	30	1 —	9	30
Vásárosdombó	4 —	10 —	5 —	4 —	1 —	1 —	—	—	256	691	34	47
Veliskovci	2 —	2 —	2 —	2 —	—	—	—	—	—	—	8	—
Véménd	2 —	2 —	2 —	2 —	—	—	—	—	3 —	3 —	14	—
Viljevo	1 —	2 —	2 —	3 —	—	—	—	—	3 —	510	16	10
Villány	3 —	3 —	2 —	2 —	1 —	2 —	—	—	924	1166	33	90
Vókány	2 —	2 —	1 —	1 —	—	—	—	—	—	50	6	50
Vörösmart	2 —	2 —	2 —	2 —	—	—	—	—	6 —	10	24	—
Závod	3 —	3 —	5 —	5 —	—	—	—	—	2 —	664	24	64
Zomba	—	—	4 —	—	—	—	—	—	6 —	—	10	—
Summa :									3532	69		

IV. E. censibus intercalaribus :

Census intercalares 22 cor. — f.

R e c a p i t u l a t i o :

I. E foundationibus perpetuis 2487 cor. 13 f.

II. Ex oblati Cleri gremialis non curati { 1053 cor. 50 f.
8 #

III. Ex oblati Cleri curati et fidelium { 3532 cor. 69 f.

IV. E censibus intercalaribus 22 cor. — f.

Summa totalis : { 7095 cor. 32 f.
8 #

Datum Quinque-Ecclesiis, die 15-a Februarii 1906.

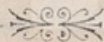
Cancellaria Episcopalis.

KIVONAT

A PÉCSEGYHÁZMEGYEI ALAPITVÁNYI HIVATAL

1904.

ÉVI ZÁRSZÁMADÁSÁBÓL.

A FŐTISZTELENDŐ
EGYHÁZMEGYEI PAPSÁGOT ÉRDEKLŐ PÉNZTÁRAKRÓL.

PÉCSETT,

PÜSPÖKI LYCEUMI KÖNYVNYOMDA (MADARÁSZ BÉLA)

1905.

BEVÉTEL.

Aggpapi

Kelet		T á r g y	T ő k e		K a m a t		
			korona	fill	korona	fill	
Január	1	1903. évi maradvány	211.198	93	—	—	
"	1	1904. évi kamat	—	—	9064	95	
Decemb.	31	Értékpapírok kamatai	—	—	1.233	20	
			Bevétel . .	211.198	93	10.298	15
			Kiadás . .		—	10.298	15
			Maradvány .	211.198	93	—	—

A 211.198 Kor. 93 fill. tőke fedezete:

1. Telekkönyvileg biztosított kölcsön	181.298	93
2. Magyar koronajáradék-kötvény	11.300	—
3. 4 ² /10 ⁰ 0-os egyes. államkötvény	18.600	—
Összesen:	211,198	93

pénztár 1904.

Kelet		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fill.	korona	fill.
Decemb.	31.	Nyugdíjakra: bevételbe a papi nyugdíjalap számadás 4-ik tétele alatt	—	—	10.298	15
Összesen :			—	—	10.298	15

PEL

Tételszám	Kelet		T á r g y	T ö k e		K a m a t	
				korona	fill	korona	fill
1	Január	1	1903. évi maradvány	375.905	20	6.993	21
2	"	1	1904. évi kamat	—	—	18.415	26
3	Decz.	31	Értékpapírok után	—	—	304	—
4	"	31	Aggpapi pénztárból	—	—	10.298	15
Adományokból:							
5	Febr.	10	† Nagy Béla plébános	20	—	—	90
6	"	10	† Wágner Adolf "	99	46	4	42
7	Márcz.	30	† Hepp János "	200	—	6	66
8	"	30	† Ulákovics György plébános	20	—	—	66
9	Április	6	† Topál Pál "	10	—	—	33
10	Június	4	† Báter József "	20	—	—	49
11	"	8	† Hegyessy László kanonok-plébános	20	—	—	48
12	"	22	† Felinger Gyula plébános	10	—	—	22
13	Július	6	† Gauzer János esperes	2.734	—	54	69
14	"	27	Nt. Erdélyi János esperes	10	—	—	17
15	Október	8	† Marsó Ede plébános	20	02	—	11
16	"	8	† Dečkó Márton "	20	—	—	16
17	"	8	† Marsó Ede "	20	02	—	16
18	Novemb.	2	Nt. Erdélyi János esperes	10	—	—	04
19	"	2	† Dr. Dulánszky Nándor püsp. hagyatéka után fizetett illetékből	3.964	75	15	41
20	"	5	T. Haragó József plébános	10	—	—	03
21	Decz.	3	Főtisztelendő káptalan	1.160	—	—	—
22	"	17	Pécsi püspökség	1.000	—	—	—
23	"	21	† Dr. Szeredy József kanonok	500	—	—	—
24	"	31	† Dr. Dulánszky Nándor püspök alapítványának kamatjából $\frac{1}{3}$ -ad rész	2.500	—	—	—
25	"	31	Járulékokból	—	—	7.510	43
Tőkésített kamatok:							
26	"	31	M. é. f. Walter Antal praelatus-kanonok ur díjmegváltási alapjának kamatja	160	—	—	—
27	"	31	Fölöslegekből	14.661	52	—	—
Bevétel:				403.074	97	43.605	98
Kiadás:				—	—	42.520	98
Maradvány:				403.074	97	1.080	—
A 403.074 kor. 97 fill. tőke fedezete:							
1. Telekkönyvileg biztosított kölcsön				395.474	97	—	—
2. Magyar koronajáradék-kötvény				7.500	—	—	—
3. Pécsi katolikus köri kötvény				100	—	—	—
Összesen:				403.074	97	—	—

Tételszám	T á r g y	Illetmény		Kiadás		Kifizetendő hátralék	
		korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.
A) Nyugdíjak :							
1	† Nt. Gsajághy Károly	1600	—	1600	—	—	—
2	† T. Kutor Ferencz	800	—	800	—	—	—
3	T. Jakié Szilveszter	1500	—	1500	—	—	—
4	T. Szikora Ignác	1800	—	1800	—	—	—
5	T. Ollé Fülöp	1500	—	1500	—	—	—
6	Nt. Gruzling Ferencz	1700	—	1700	—	—	—
7	Nt. Pintér József 1903—1904.	2125	—	2125	—	—	—
8	T. Szántó Zsigmond	1600	—	1600	—	—	—
9	T. Rang Nándor	1500	—	1500	—	—	—
10	T. Paulay Ferenc 1903—1904.	1500	—	1500	—	—	—
11	† Felinger Gyula 1900.	133	34	133	34	—	—
12	T. Herr Ágoston	1600	—	1600	—	—	—
13	T. Fekete Sándor	1400	—	1400	—	—	—
14	† Ft. Babócsay Pál 1903—1904.	2160	—	1800	—	360	—
15	T. Sipos Imre	1400	—	1050	—	350	—
16	† Ft. Hegyessy László 1903.	340	—	340	—	—	—
17	T. Kollár József 1903—1904.	1875	—	1500	—	375	—
18	T. Péhm Kristóf	1400	—	1400	—	—	—
B) Segélydíjak :							
19	T. Svercsits Domonkos	800	—	800	—	—	—
20	T. Bödy István	66	66	66	66	—	—
C) Kikötött kamatok :							
21	Nt. Gruzling Ferenc 10.000 K. után 5 ⁰ / ₁₀₀	500	—	500	—	—	—
22	T. Jakié Szilveszter 10.000 K. után 5 ⁰ / ₁₀₀	500	—	500	—	—	—
23	T. Pfiszterer Emil 10.000 K. után 5 ⁰ / ₁₀₀	500	—	500	—	—	—
24	László Teréz 5289 K. 28 f. után 5 ⁰ / ₁₀₀	264	46	264	46	—	—
25	Gauzer Anna 4400 K. után 5 ⁰ / ₁₀₀	220	—	220	—	—	—
D) Tőkésített kamatok :							
26	A 26. és 27. bevételi tételek alatt	14821	52	14821	52	—	—
Összesen :		43.605	98	42520	98	1085	—

Tanitói

Kelet		T á r g y	T ő k e		K a m a t	
			korona	fill.	korona	fill.
Január	1	1903. évi maradvány	51.026	98	270	—
"	1	1904. évi kamat	—	—	2551	35
"	31	Nyugdíjjárulékok	—	—	42	—
"	31	Tőkésített kamat	973	02	—	—
Bévételek :			52.000	—	2.863	35
Kiadások :			100	—	2.580	02
Maradvány :			51.900	—	283	33
Az 51.900. korona tőkefedezete : Telekkönyvileg biztosított kölcsön			51.900	—		

Kelet		T á r g y	T ö k e		K a m a t	
			korona	fill.	korona	fill.
Decemb	31	Nyudijasoknak	—	—	1602	—
Decemb	3	Tőkésített kamat és leírás	100	—	978	02
Összesen :			100	—	2580	02

Névjegyzéke a tanítói nyugdijalap illetményeseinek.

Sorszám	Évi illetmény		Sorszám	Évi illetmény	
	kor	fill		kor	fill
I. osztály.				Áthozat 1200	
1	Csizmazia Alajos tanító özvegye	60	—	II. osztály.	
2	Elter Ferencz tanító	60	—	22	Goszmann Ádám tanító özvegye 36
3	Farkas József tanító özvegye	60	—	23	† Heyd János 36
4	Gyulay György	60	—	24	Horváth József 36
5	Harth Ignác	60	—	25	Kis Mihály 36
6	Heyer István tanító	60	—	28	Mezey József 36
7	ör. Jung Ferencz tanító	60	—	29	Moszbacher Antal 36
8	Kapossy József tanító özvegye	60	—	30	Poró György 36
9	Kerner János	60	—	31	Rapp Ádám özvegye 36
10	Keil Ágoston	60	—	32	Schmeller József 36
11	Linczbauer Antal	60	—	33	Szondy Alajos 36
12	Pál János	60	—	34	Weber Sebestyén özvegye 36
13	Petz András	60	—	III. osztály.	
14	Rang Ferencz	60	—	Lambert János tanító özvegye 24	
15	Rittlinger János	60	—	Összesen : 1620	
16	Scultéty János	60	—		
17	Stein János	60	—		
18	Steiner János énekes özvegye	60	—		
19	Szekeres Ágoston tanító	60	—		
20	† Szigriszt János özvegye	60	—		
Átvitel:		1200	—		

Pécsi magyar Kath. Egyetem 1904.

Kelet		B e v é t e l	K a m a t		T ö k e	
			korona	fill.	korona	fill.
Január	1	1903. évi maradvány	—	—	42.444	85
"	"	1904. I. félévi kamat 5 ⁰ / ₀	1054	87		—
"	"	1904. évi 4 ⁰ / ₀ -os kamat	10	—		—
"	23	Adományokból	11	40	648	06
Február	3	"	—	34	21	—
"	17	"	6	84	479	—
"	24	"	1	33	100	—
Márcz.	5	"	—	52	44	—
Julius	1	1904. II. félévi kamat 5 ⁰ / ₀	1087	17	—	—
Aug.	6	Adományokból	2	10	133	06
Október	1	"	—	49	60	—
			2175	06		
Decz.	31	Tökésített kamat	2175	06	2175	06
		1904. december 31-én	—	—	46.105	03
		Tőkepénzben	—	—	45.855	03
		Pécsi kath.-köri kötvényben	—	—	250	
		Összesen :	—	—	46.105	03

Pécs, 1904. december hó 31-én

Mihályffy Árpád
főkönyvvezető.

LITTERAE CIRCULARES

Ezen számadásokat átvizsgáltuk, a főkönyvekkel és naplókkal egyezők és helyesek.

Kelt Pécsen, 1904. március hó 13-án.

Pozsgay József.

számvizsg. kanonok

Dr. Wurster József.

számvizsg. kanonok.

Horváth Károly.

számvevő.

